

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona. Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér. Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasúti állomásokon 12 fill.

Főszerkesztő
Dr. PÁP ZOLTÁN

Szépirodalmi munkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 789. Kiadóhivatal 708.

A csodálatos egyensúly.

Budapest, november 28.

Ha az állami tisztviselők jalkiáltásaira az állam azt feleli, hogy minden nyomoruságtokon nem tudok segíteni, de megteszek legalább annyit, hogy benézek az ablakotokon s ahol legtöbb a gyerekek, ott adom arányosan a legnagyobb segítséget: ebben van valami szép, de van valami farizeus is. Mert attól a gondolatától, hogy a sokgyermekes hivatalnok nyomorán hathatóságban és a gyermekek fejszáma szerint emelkedő arányban kell segíteni, a szépséget nem szabad eltagadni. Nagyon régen meg kellett volna már keresni azt a módot, ahogyan a magyar fajta nagyobb szaporodását favorizálni lehessen. Franciaországban bizonyos gyermekszámra már prémiumokat ad az állam. És Magyarországnak, ahol a lakosságot annyi betegségen felül még a kivándorlás is folytonosan tizedeli, talán még fontosabb problémája a gyermekekre kijáró prémium, mint Franciaországnak. Ha tehát az állam az ő tisztviselőinek jalkiáltására azt feleli, hogy megjutalmazza legalább a sokgyermekes családapákat, ebben a szociális igazságon felül van valami szépség is.

Szépségből nem lehet jóllakni. S azok a tisztviselők, akik esztendő óta

jajgatnak segítségért s akik a megígért segítség reményében kétségtelenül már adósságokba is verték magukat: nem lehetnek elragadtatva egy akármilyen szép gondolattól, mely családi pótlék címén megsegíti a legsúlyosabban küzdő családok kollegákat, ellenben meghagyja a nyomoruságban az állami páriák nagyobbik kontingensét. Mert helyes, adjon az állam jutalmat azoknak, akiknek nagy családot kell fentartaniok, de azért nem kell éppen büntetni azokat, akikből az ég is megtagadta áldását. Hiszen ahol két ember koplal, az éppen olyan csapás, mint ahol ötven vagy hatvan koplalnak. S ezen a ponton válik farizeussá az államnak az a felelete, melyet komoly segítség helyett adott az állami tisztviselők jalkiáltására. Mert az állam elforgatja a szeméit és azt mondja kenetteljes hangon, hogy ő legszívesebben minden könyvet letörölné egyszerre, de nem teheti: mert ha tulmenne a családi pótlék engedélyezésén, akkor kockáztatná a pénzügyi egyensúlyt.

Hát ez a legfarizeusabb felelet. Mert vajmi különös és csodálatos valami az a pénzügyi egyensúly. Az nyilván kaucsukból van s aszerint kövér vagy sovány, amint az állam éppen akarja. Mikor a koalíció bukása után a mai többség került uralomra: akkor sötét nyilatkozatok estek az egyensúly-

ról, mely végzetesen megbillent. A sötét nyilatkozatok valósággal az állami csőd fekete felhőit festették a szemhatárra. De alig kezdett az új kormány dolgozni: egyszerre kitisztult a szemhatár s mire az első költségvetést az új kormány benyújtotta, a pénzügyi egyensúly már helyreállott. Ime: az a csodálatos egyensúly három rövid hónapon belül sorvadásban is volt és meg is hizott. S ha ez a csoda csak egyszer esnék meg a pénzügyi egyensúlyljal. De ismétlődni is tud. Mikor a közös hadseregnek van szüksége számlálatlan milliókra, akkor a pénzügyi egyensúly játszva bírja el az új katonai terheket, sőt ugyanakkor szinte tüntetve vállal még kulturális terheket is annak igazolására, hogy a katonaság távolról sem veszélyezteti az egyensúlyt. Mikor azonban megjelennek a színen az állami tisztviselők, hogy az egyre fokozódó drágaságra s a régebben kapott ígéretekre hivatkozva, végre komoly segítséget kérjenek: akkor az a csodálatos egyensúly megint sorvadásban esik és kicsorduló könyvek között kergeti el a kérelmező tisztviselőket: ah, dobjátok ki, nem bírom látni nyomorukat!

Az állam tisztviselői józan emberek, akik tudnak gondolkodni. Csáladós kollégáiktól a jól kiérdemelt családi pótlékot bizonyára nem irigylik. De azon a csodálatos pénzügyi egyensúlyon,

Fiam Gábor.

Írta: Falk Rikárd.

(Utánnyomás illusz.)

A Fiam Gábor közismert alak. Minden városnak megvan a maga Fiam Gáborja, ugy hasonlítanak egymáshoz, mint egyik tojás a másikhoz. Tökéletesen azonos a természetrajzuk.

Az én Fiam Gáborom ólesó pénzüi díjnok volt egy olyan folyamannak a szabályozási hivatalában, amelynek már régen kiszáradt a medre. Dehát a hivatali fenn kellett tartani, különben miből éltek volna a sógorok és a komák. Fiam Gábor díjnok némi tulzással állami tisztviselőnek mondotta magát, pedig egyebet nem tisztviselt, min vékonyka testen egy tükörfényesre kefélt esászárkabátot és bő gallérja körül egy esokorra kötött nyakkravát. Tudvalevőleg a esokorra formázott nyakkendő holmi poétikus megkülömböztetést jelent, nehogy összetéveszszék az embert a közönséges halandókkal.

Magánoráiban verset írt és a held, a esillagok, a szerelem s a többi verskellék némán túrte, hogy Fiam Gábor ugyanazokat zengje el róluk, mint amiket Dávidtól a zsofáros költőtől kezdve az ugynevezett modern költőkig minden titkos poéta elzokogott. A rimes kísérletek a helyi újságban láttak napvilágot, amelynek Fiam Gábor hűséges díjazatlan munkatársa volt. Ó írta meg színházi kritikus korában, a vándortársulat hősnőjéről, hogy Desdemónát Sekszpir személyes kívánsága szerint domborította és hogy

a primadonna ugy fogta fel a vig özvegy szerepét, hogy a nézőtérrel százzszámra ajánlkoztak az urak abból a ezélből, hogy a primadonna az életben is vig özvegygé lehessen. Fiam Gábor szükség esetén alkalmi ódákat és pohárköszöntőket szavalt, felolvasott a kenderesi irodalmi körben. Mindenki meghallgatta, mindenki mosolygott rajta. Türeték, elviselték a jelenlétét, ezzel lehet legjobban jellemezni az emberekhez való viszonyát.

Ha valahol megjelent, észre sem vették. A társalgásba ritkán szólt bele s állandóan ugy járt-kélt, mintha boesánatot kérne azért, mert élni bátorodik. Mint szolgálaton kívüli viszonyban lévő tánczos, néha hehátorkodott a bálterembe. Kölesön kért, bő frakkjában fellábon tánczoltatta a mamákat, mert a lányokból már nem jutott neki. A Fiam Gáborok mind esetlen tánczosok és mindnyájan félnek a nőktől. Az én Fiam Gáborom különösen rettegte a nőket. Ha ránéztek, rákövörös lett és tekintetével a kijárást kereste. A színháznak években gazdag kardalasnőit már meg merte közelíteni és hódolata jeléül ólesó mezei virágokat nyújtott át nekik. Az idős urak Fiam Gábornak szólították, hiszen egy jó szóért mindenre képes volt. Bolondos jó szívét sokan kibaszniálták. Fiam Gábor hozál két szivart a trafikból. Fiam Gábor nincs egy heverő korona nálad? Fiam Gábor, hezozon két méter selyembatiztot, de ebből a fajtaból legyen ám, mert különben visszaviszi a boltba. Fiam Gábor szaladjon csak át Otványiékhoz, tiszteltetem őket, okvetlen eljőjjenek ám vaesorára. És ez így ment folyton. Fiam Gábor egyre szolgálatokat tel-

jesített s ugy tett-vett, mint aki a világ sor-sát intézi.

Felsőkabátja az idők folyamán a fekete színből átvedlett, kopott zöldre, ókori ezilindere olyan borzas volt, mintha nagyon haragudnék már érte, hogy a gazdája tíz évi beszületés mult után sem küldi nyugalomba. Zavarában hol kínaias bajuszát, hol barm: barkóját simogatta. Erre fölöttébb büszke volt, amióta az évődő barátok kisütötték róla, hogy hasonlít Kisfaludyhoz. A Fiam Bálintok azért születnek, hogy legyen kívül évödni. Senki sem veszi komolyan őket, üres, semmi embernek tartják őket. A Fiam Gáborok gondolatvilága nem nagy. Félének, bátoratlanok, esetlenek, de jószágos, töprengőlelkű álmodók. Beleenyagosznak abba, hogy ok a mások kedvtelésére vannak a világon, eszközök. A Fiam Gáborok önmagukba mélyedők, terveket kovácsolnak, amelyek megvalósításába nem mernek belefogni. Ha valaki hangcsan szól rájuk, gyáva Fiam Gábor lesz az akaró Napoleonból. Szerelmek minden nőbe, de remegnek tőlük. Csókot intenek minden lány után, ha azok nem látják. Imádatlall borulnak le az asszonyok előtt, képzeletben.

Az én Fiam Gáboromat ott ugratták, ahol találták. Hol hamisított lánylevelekkel hozták izgalomba, hol meg gramofonba mondaták be vele a szerelmi vallomásokat, hogy aztán a nyilvánosság ugyanecek a gramofon nyelvén szerezzen tudomást róla. A sok száz tréfa hőse maga is émosolyodott és folytatta a hallgatást, amelynek nagymestere volt.

Egyszer aztán Fiam Gábor komolyan

mely Bécs felé megingathatatlan, az állam tisztviselőivel szemben pedig nádszálgyöngöses, méltán csóválják a fejüket. Hiszen katonaságra szüksége van az államnak, ámbar vannak, akik ezt kétségbe merik vonni, de tisztviselőkre is szüksége van s ezt igazán senki sem meri kétségbe vonni. Hát mért nem esik sorvadásba a csodálatos egyensúly, ha katonákról van szó s mért kezd nyomban sirni, fogyni és köhögni, ha a tisztviselők kérnek segítséget? Amilyen józan emberek a tisztviselők, gondolniok kell erre, ha nincs is bennük forradalmi hajlandóság. Pedig a nyomor és a következetesen elutasított kérés lázítani is tud. S ha a tisztviselőknek évről-évre azt kell hallaniok, hogy a hadseregére telik, a tisztviselők nyomorgó hadseregére pedig nem telik: akkor érthető és természetes, hogy a családi pótléknak nevezett kibuvóban kevésbé látják meg a szép szociális gondolatot, mint inkább az igazságtalanul rideg elutasítást. Éppen azért nem is lehet abban megnyugodni, hogy a családi pótlékkal legyen intézve az állami tisztviselők nagy problémája. A családos tisztviselőknél segíteni kell, de a nem családos tisztviselőknél is. Azok is csak úgy szolgálják az államot, csak úgy birkóznak a nyomorúsággal, csak úgy fulladoznak az adósságokban, mint családos kollégáik.

S ha az a pénzügyi egyensúly már annyira csodálatos és a holddal tud nőni és elfogni: próbálja meg egyszer azt a csodálatos változást is, hogy akkor legyen erős, mikor az állam tisztviselőin kell segíteni.

Budapest, november 28.

A képviselőház ülése. A képviselőház legközelebbi ülése holnap, szerdán délelőtt tíz órakor lesz. Napirend: a véderőjavaslat tárgyalásának folytatása és interpellációk. A

szerelem lett. A szállodával egybekötött színházi épülettel szemben volt a cukrászda, Kisarányu kávéháza, ahol jogászfijak, időöltő tisztviselők versenyeztek abban, melyikük gyomra tud többet fogyasztani Stofkovits bácsi ágyugolyó sulyu kalácsaiból. Az öreg Stofkovics soha sem tartózkodott az üzletében, a vaskereskedőnél ült nap-hosszat, ott volt a politikai központ. A cukrászdában a gombolyú Riza kisasszony méregette a kármimos vanillia likvort és Szent Benedek fráterének halványzöld italát és Riza kisasszony általános szeretetnek és elérhetésnek örvendett.

Fiam Gábor halálosan és róla fel nem tehető komolysággal szeretett bele. Naponta megbirkózott érte a rossz, margarinos süteményekkel, anélkül, hogy köszönésen kívül szorosabb kapcsolatba került volna vele. Evés alatt folyton Rizát nézegette és szóra-kozottan harapott bele a sütemény helyett a hüvelykujjába. Azon az estén több rendbeli Riza-verset követett el, amelyek kiegészítettek a kis vidéki újságban folyó Riza-ciklust. Fiam Gábor nem merete megszólítani, pedig égett a vágytól megtudni, hogyan tetszenek neki a Riza-költemények. Tíz kísérlet alkalmazásával beléfagyott a hang. Egyszer aztán, amikor leejtett egy krémesbécst s azon megcsuszva belesett az imádott nő ölébe, elérkezettnek találta az időt a megnyilatkozásra:

— Fiam Gábor vagyok, a költő — mutatkozott be.

— Már ismerem — felelte kissé közömbösen Riza, de arezán ült az obligát mosoly.

Fiam Gábor abba a tévedésbe esett, hogy mosoly, neki szólt, A harmadik pogácsa

véderővita során *Rohonyi Gyula* szólal föl. Az interpellációk előtt gróf *Zichy János* vallás- és közoktatásügyi miniszter válaszolni fog *Nadányi Gyulának* a küsszedresi és gróf *Batthyány Tivadarnak* a síógárdi népiskolák ügyében előterjesztett interpellációira.

Burg Ferdinánd lemondása. Az osztrák uralkháza ma délután 4 órakor Windischgraetz herceg elnöklésével ülést tartott. Az elnöki előterjesztések során *Windischgraetz* herceg elnök felolvasta gróf *Stürgkh* miniszterelnök átiratát, amelyben a miniszterelnök bejelenti, hogy a király augusztus 6-án kelt kéziratában hozzájárult ahhoz, hogy *Károly Ferdinánd főherceg rangjáról lemondjon*. Az elnök intézkedett, hogy ezen átirat folytán *Károly Ferdinánd főherceg nevét az uralkháza tagjainak névsorából töröljék*. Az elnök ezen enuncziációját az uralkháza minden megjegyzés nélkül vette tudomásul. Érdekes, hogy a királyi kézirat még augusztus 6-án kelt, pedig az ügyet félhivatalosan csak néhány hete hozták nyilvánosságra.

Németország kudarca.

Budapest, november 28.

Ritkán várt a világ olyan feszült kíváncsisággal parlamenti beszédet, mint várta már egy hét óta Grey angol külügyminiszterét. Azóta, hogy Faber angol képviselő a választói előtt fellebbentette a nagy titkot, hogy a nyáron csak egy hajszál választotta el Európát egy angol-német háborútól, a német diplomácia és a német kormány minden követ megmozdított, hogy a háborus veszedelem ódiumát Angliára káje. Kiderlen-Waechter német külügyminiszter már napokkal ezelőtt nagy beszédben igyekezett a német közvéleményt meggyőzni arról, hogy a német kormányt semmi mulasztás nem terheli, hogy nem Németország volt a provokáló fél, s hogy a háboru elmaradt ez azért történt, mert Anglia megijedt a németektől, s hogy nem Németország hunyászkodott meg Anglia előtt, hanem megfordítva.

A német közvélemény örömmámorban uszott napok óta. A háboru elmaradását egyenesen úgy ünnepelték, mint a német flotta diadalát, s a német lapok azt a várakozásukat és reményüket fejezték ki, hogy Grey angol külügyminiszter szépen hozzájárul Kiderlen-Waechter állításaihoz, hamut fog

és a negyedik habostorta között minden bevezetés nélkül megkérte a Riza kezét. A gömbölyű nő nem igen olvasta a Riza verseket. Hiszen a legérdekesebb olvasmánya az az újdonság volt, amelyik tudtára adta a városka lakóinak, hogy legközelebb a tizenhetes huszárok két százada fog városunkba érkezni. Éppen maga elé képzelte a deli huszártiszteket, a cukrászda forgalom új tényezőit, amikor Fiam Bálint házassági szándékával előhozakodott. Anélkül, hogy feleltre méltatta volna a szerelmesen esukló költőt így szólt:

— Akar talán egy pohár vizet? Fejébe szállott a vér?

Fiam Gábor felhördült. Odavetett egy forintot, vissza se kért belőle s rohant haza. Két napig rettenetes terveket forralt agyában. A harmadik napon magához vett egy középkori tábori pisztolyt s azzal a szándékkal ment a Stofkovits-cukrászda felé, hogy lelővi a hűtelen perszonát. Ugy látszott, hogy ha ezt megtudja tenni, akkor ez az erélytelen ember felébredt hosszú lelki alvásából. Halálsápadtan lépkedett előre. A sarok táján már meglapátolta lépteit. A cukrászda üveges ajtajánál tétován megállott és besandított. A zsebében egyre szorongatta a pisztolyt, elgondolkozott és hirtelen sarkonfordult. Ment át a másik oldalra a Molnár-cukrászdába. Nem kell ölni! Ott is vannak édes sütemények, ott is van szép kiszolgáló kisasszony.

Mert aki Fiam Gábornak született, az Fiam Gábor marad mindörökké.

hínteni a fejére, s vezekel azért, hogy Anglia beleavatkozott Németországnak marokkói üzletébe. Sőt már annyira mentek a németországi lapok, s akkora megalázkodást vártak Grey részéről, hogy napok óta jóslgatták nemcsak Greynek, hanem az egész Asquith-kormányának bukását.

Grey végre tegnap elmondta az angol alsóházban a maga válaszát, s a krízis története az ő beszédében egészen más, mint volt Kiderlen-Waechterében.

Az Egyetértésben egyszer már megirtuk, hogy a német lapok meghamisítják a tényeket, mikor azt állítják, hogy Anglia készségére semmi ok sem volt, mert mikor a német kormány a Panther nevű hadihajóját Agadirba küldte, ezt a német kormány tudatta az összes kormányokkal, s így az angollal is. Akkor megirtuk ennek az értesítésnek igazi történetét. Megirtuk azt, hogy Grey nem volt megelégedve azzal, amit vele a német kormány tudatott, hanem a Panther rendeltetéséről bővebb felvilágosításokat kért a német kormánytól, de erre a kérelmére választ nem kapott. Erre az udvariatlan és szokatlan hallgatásra válaszul Anglia megtette az előkészületeket a háborura, s Németország ottól megijedve, végre is megadta a kért és megnyugtató felvilágosítást.

Grey is a tegnapi beszédében így adta elő a krízis történetét. Azt mondta, hogy július negyedikén ő gróf Metternichnek, a londoni német nagykövetnek, hogy a Panther hajónak Agadirba küldése az angol kormány véleménye szerint nagyon veszedelmes helyzetet teremtett. Már akkor tudatta, hogy Anglia semmiféle megegyezésbe Franciaország és Németország közt bele nem nyugszik, amely Anglia tudta nélkül jött létre. Ez nagyon határozott beszéd volt, s ezt Németországban is megérthették. A német kormány azonban ennek dacára nem válaszolt, s néhány hét múlva Grey nagyon izgatottan és nagyon ridegen követelt gróf Metternichtől felvilágosítást. Grey szerint ez volt a krízis magja, s ez a német hallgatás volt az oka a háborus veszedelemnek. De mindebből Kiderlen-Waechter beszédében nemcsak, hogy egy szó sem volt, hanem a német külügyminiszter egyenesen azt mondta, hogy a német körjegyzék után, amelyben a német kormány a Panther kiküldését tudatta a hatalmakkal, az angol kormány semmi kérdést nem intézett Németországhoz s tőle semmi felvilágosítást nem kért egész július huszonegyedikéig. A július negyedik beszéletéről Kiderlen-Waechter egyáltalán nem szólt, pedig Grey szerint ő július 21-dikén egyenesen a július negyedik beszéletére való hivatkozással kért újabb és határozottabb felvilágosításokat a német nagykövettől.

Ebben a fontos kérdésben tehát teljesen elüt a két külügyminiszter állítása. De elüt abban is, hogy míg a német külügyminiszter szerint Anglia nagyon jól tudhatta, mert arról a német kormány értesítette, hogy Marokkóban nem akar földterületet, addig Grey szerint az angol kormány arról értesült, hogy Németország Franciaországgal és Spanyolországgal osztozkodni akar Marokkóban.

De még ezeknél is fontosabb volt a tegnapi beszédben az, hogy Grey tegnap nagyon diplomatikusan ugyan, de nagyon határozottan figyelmeztette Németországot, hogy jövőben tartózkodjék minden agresszív politikától.

Ha tehát a németek azt remélték, hogy Grey beszéde a német politikának nagy diadala lesz, nagyon keserűen csalódtak. Grey reánk sütötte azt, hogy a németek voltak azok, akik Angliát provokálták, a németek voltak azok, akik Anglia határozott fellépése előtt meghátráltak, s végül még le kellett nyelniük azt is, hogy Grey őket a további agresszió veszedelmétől fölünyes hangon óvta.

Tekintve pedig azt, hogy a francia-német Marokkó-egyezmény is teljes veresége a németeknek, kétségtelenül meg lehet állapítani, hogy az egész marokkói afférben, melyet Németország henczegeve felidézett, a német tekintély súlyos csorbát szenvedett.

Fontos bécsi tanácskozások.

~ Provizórium a katonai kérdésben? —

Hírek a politika világából.

Budapest, november 28.

A politikában látszólag nem történik most semmi. Legalább a fórumon. Annál több történik azonban minden bizonynyal a külügyek mögött. Bécsben napok óta folynak a titkos tanácskozások, a király egymás után fogadja a trónörökösöt, a két ország miniszterelnökeit, a katonai részort-minisztereket, idehaza pedig Andrásy, a fegyverszünet létrehozója, már megkezdte buzgólkodását a végleges béke megkötése dolgában.

A bécsi nagyfontosságú konferenciák — amint nekünk jelentik — ha még nem is értek véget — annyit máris eredményeztek, hogy a hadvezetőség hajlandóan mutatkozik a tárgyalás alatt levő véderőjavaslatot visszavonni s helyébe olyat kidolgozni, amely a hároméves szolgálat alapján a mostan követelt 52.000 ujoncz-többlet elejtésével csupán egy 30.000, maximum 35.000 főnyi létszámmelést foglalna magában. Ez persze csak néhány évre terjedő provizórium lenne s alkalmas időben azután mégis áttérhetne a hadsereg a kétéves szolgálati időre. Ettől függetlenül azonban valahára végrehajtának a kilenczes bizottság katonai programját.

A tanácskozásoknak alkalmasint akkor lesz folytatásuk, ha a gyöngéledő miniszterelnök semmeringi pihenőjéből visszatérve ismét átutazik Bécsen s azután valószínűen Budapesten is megkezdődnek az immár autorizált békétárgyalások. De az már eleve is kétségtelen, hogy a végleges béke nyelbeütésére a katonai kérdés ideiglenes megoldása nem lesz elegendő. Szükséges feltétlenül az is, hogy a kormány végre színt valljon a választói reform ügyében is, mert az ellenzéknek nem feladata, sem kötelessége, hogy egy kéz törvénytervezettel álljon elő, hanem a kormányé. A kormánynak tehát legalább is tájékoztatnia kell a pártokat a reform alapvető elveiről s fixirozni kell a benyújtás zárós határidejét. Ha ez is megtörténik s a kisebbség kielégítőnek találja a nyilatkozatot, akkor azután a normális parlamenti viszonyok véglegesítésének mi sem állhatja tovább az útját.

Híreink itt következnek:

A miniszterelnök Bécsben.

Gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök tegnap este tíz órakor félórai késéssel Bécsbe érkezett. Társaságában érkezett meg gróf Zichy János vallás- és közoktatásügyi miniszter és dr. Bárczy István titkár is. A miniszterelnök a bank-gascei magyar palotában szállott meg. Este Thallóczy Lajos közös pénzügyminiszteriumi osztályfőnök társaságában vacsorázott. Ma reggel Vértessy Géznak, a király személye körüli miniszterium államtitkárnak jelentést hallgatta meg és a délelőtt folyamán a király személye körüli miniszterium hivatalos ügyeit intézte el.

Ma délelőtt tíz óra után báró Burián István közös pénzügyminiszter a bank-gascei magyar palotában meglátogatta gróf Héderváry miniszterelnököt. A két államférfi hosszabb ideig tanácskozott egymással. Tizenegy órakor a miniszterelnök a külügyminiszteriumba ment, ahol fölkereste gróf Aehrenthal közös külügyminisztert. A miniszterelnök körülbelül egy óra hosszat időzött a külügyminiszternél és azután visszatért a bank-gascei magyar palotába.

Khuen-Héderváry a királynál.

Gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök a kabinetiroda utján tudomására hozta

a királynak, hogy rövid szabadságra óhajt menni és hogy a Semmeringre való útjában ma Bécsbe tartózkodik. A király, aki gyöngéledése óta ma először hajtatót ismét a Hofburgba, gróf Héderváry miniszterelnököt egy órára kihallgatásra hívta. A miniszterelnök ennek következtében félegy órakor a Hofburgba ment s egy órakor kihallgatáson jelent meg a király előtt. A kihallgatás háromnegyed óra hosszáig tartott, s a miniszterelnök jelentést tett a királynak a költségvetés és a véderővita menetéről. A kihallgatásnak kizárólag tájékoztató jellege volt, gróf Héderváry a Hofburgból a Sacher-szállóba ment ebédelni s délután 4 óra 35 perczkor a déli vasuton dr. Bárczy István titkár kíséretében a Semmeringre utazott, ahol körülbelül egy hetet szándékozik tölteni. A miniszterelnök a Semmeringen, ahová este félnyolcz órakor érkezett meg, a Panhaus-szállóban vett lakást.

Félhivatalosan jelentik: „Néhány bécsi esti lap hírére vonatkozóan, hogy gróf Khuen-Héderváry Károly mai bécsi tartózkodása a véderőjavaslat tervezett megváltoztatásával áll összefüggésben, hitelesen megállapítják, hogy e hírek a tényeknek annál kevésbé felelnek meg, mert gróf Khuen-Héderváry miniszterelnök ilyen tanácskozásokat mostani bécsi tartózkodása alatt nem is folytatott.”

A véderőreform megváltoztatása.

Gróf Khuen-Héderváry miniszterelnök ma délután a király elé járult és ebben nyomon követte Hazai honvédelmi minisztert, Georgi osztrák Landwehrminisztert, Auffenberg közös hadügyminisztert s gróf Stürgkh osztrák miniszterelnököt, akiket a napokban fogadott az uralkodó különkihallgatáson. Ezenkívül megjegyezték ma délelőtt az uralkodó előtt Ferenc Ferdinánd trónörökös is. Ezek a külsőségek egyenesen megmutatják, hogy odafönt Bécsben most a katonai kérdések körül folvik a tanácskozás és azt beszélnek az osztrák, valamint a magyar politikai körökben is. Félhivatalosan ugyan czáfolni igyekeznek, mint főnebb olvasható, ezt a lehetőséget s egyenesen tagadják, hogy a véderőreform megváltoztatásáról lenne szó. E félhivatalos titkolózásai szemben azonban jól informált bécsi forrásból a következő szenzáció értesülést kapjuk:

A hadsereg vezetősége s a katonai miniszterek közt az utóbbi napokban nagyjelentőségű tanácskozások voltak és Hazai honvédelmi miniszter is ezek miatt járt Bécsben. A konferenciák tárgya a véderőreform volt. Ezzel függ össze a trónörökös mai kihallgatása a királynál és gróf Khuen-Héderváry mai bécsi tartózkodása is. Beavatott körökben tudomása szerint a terv az, hogy a kilenczes bizottság programja szerint megoldják a zászló- és cimerekérdést, ami pedig a kétéves katonai szolgálati idő behozatalát illeti, a hadvezetőségnek elvi szempontból semmi kifogása sem volna az ellen, hogy a kétéves katonai szolgálati idő, amelyet eredetileg 1912 októberében akartak életbeléptetni, későbbre maradjon. Ha a parlamentek így kívánnák, akkor a hadügyi kormány visszatérne ahhoz az alternatívához, amelyet még báró Schönaich állított fel annak idején, hogy tudniillik hároméves katonai szolgálat mellett egyidejűleg az ujonczlétszámot 101.300-ról 130.000 főre emeljék, azonban az új szervezők következtében szükségesnek mutatózó létszámú többlet céljaira az ujonczlétszám esetleg százharmincznégy-százharminczötöztzerre is felemelhető legyen. Legközelebb folytatni fogják ezeket a tanácskozásokat, hogy részletes tervet készítsenek a költségekről és azt a két kormány

rendelkezésére bocsássák. A hároméves katonai szolgálati idő csak provizórium lenne ebben az esetben, amelyről aztán alkalmas időpontban át lehetne térni a kétéves szolgálati időre. A hadvezetőség nem foglal állást, hanem a két parlament döntésére bizza, hogy kétéves legyen a szolgálati idő, vagy pedig megmaradjon a mostani rendszere.

A végleges béke felé.

Az ellenzék vezetői ma délelőtt a képviselőházban hosszabb tanácskozásokat folytattak, amelyek látszólag a politikai helyzet további alakulására vonatkoztak. Justh Gyula a folyosón Kossuth Ferenczel beszélgetett, Kossuth utóbb gróf Andrásy Gyulát kereste fel, aki tegnap érkezett vissza Budapestre. Andrásy ezután Bolgár Ferenczel diskurált, aki erre Hazai Samu honvédelmi minisztert kérte meg konferenciára. Eközben Andrásy előbb Szterényi Józsefhez, majd Justh Gyulához sietett, aki később elnöktársait, gróf Batthyány Tivadart és Holló Lajost informálta. Természetesen e tárgyalások mindenféle kombinációkra adtak alkalmat. Egyesek úgy vélték, hogy ezek összefüggésben állanak a béke-akcióval, mások a Kossuth-párt választójogi állásfoglalásával hozták kapcsolatba, de voltak olyanok is, akik azt hangoztatták, hogy az esetlegesen benyújtandó indemnitás elintézéséről volt szó, ami elé, úgy tudjuk, ha rákerülne a sor, az ellenzék nem gördítene akadályt. A találgatásoknak azután gróf Andrásy Gyula a következő nyilatkozattal vetett véget:

— A mai megbeszéléseknek még nem volt konkrét tartalmuk. Miután meg vagyunk győződve, hogy végleges béke megkötése remélhető, nem akarjuk a rendelkezésünkre álló időt elpazarolni: mi már most kívánunk tájékozódni, hogy mik volnának a végleges béke feltételei.

Létszám emelése Boszniában.

A párisi Temps értesülése szerint Boszniában és Hercegovinában ugyanolyan mértékben kívánják emelni az évi ujonczkontingens, mint Magyarországon és Ausztriában általában. Az emelendő ujonczlétszám egy részét a kétévi katonai szolgálatra való átmenetel veszi igénybe, a többi újabb formációk kireálása végett válik szükségessé. Bosznia-Hercegovinának ugyanis jelenleg nincs lovasága, csak egy dargonyos ezred és két ulánus ezrednek odavezényelt néhány eskadronja. Ezért egy új lovas hadosztályt alakítanak, amely az anektált tartományok leghegyesebb vidékére osztatnak be, minthogy a fentemlített lovaszredek kevésbé alkalmasak az ott szükséges nehéz szolgálatra.

Batthyány a drágasági pótlékról

Az állami alkalmazottak drágasági és családi pótléka ügyében a keddi lapokban egy nyilván félhivatalos közlemény jelent meg, amely legközelebb az Állami Tisztviselő Országos Egyesületét foglalkoztatni fogja. Ebben az ügyben ugyanis az országos Egyesület választmányát gróf Batthyány Tivadart f. hó 30-ára, rendkívüli ülésre hívta össze, a melyen az egyesület a teendőkre nézve állást foglalt. Addig is, amíg a választmányi ülést megtartják, Batthyány a következő nyilatkozatot teszi közzé:

— Tudvalevően a nevezett egyesület emlékirata az egy gyermekkel bíró és a IX. fizetési osztályba tartozó tisztviselőnél a jelenlegi fizetés és személyi pótlék együttes összegét, nem a legkisebb fizetési fokozat, vagyis az 1400 korona, hanem a legnagyobb fizetési fokozat vagyis 1800 korona után számított és ez összegnek vagyis 1800 koronának 20 százalékát, pénzben 360 koronát kért. A X. fizetési osztályba tartozó ilyen egy gyermekes tisztviselőnek már a legkisebb fokozat vagyis a 2000 koronának 20 százalékát pénzben 400 koronát kért. Az altisztéknél az egy gyermekes altisztéknél az 1000 korona 25 százalékát, pénzben 250 koronát. Az egy gyermekes szolgának 800 korona 25 százalékát, pénzben 200 koronát kért drágasági és családi pótlék gyanánt. Az emlékirat szerint, amely egyébként a kar minimális kívánságait foglalta össze, a drágasági pótlék mindenkire egyformán, tehát budapestiekre és vidékiekre egyaránt, az altisztéknél és szolgáknál 15 százalék, a XI-IX. fizetési

tési osztályban 10 százalék, a VIII—V. fizetési osztályokban 5 százalék kellene, hogy legyen. Ehhez jön a családi pótlék, mely tisztviselőknél, al-tisztviselőknél és szolgáknál, egyformán a nősknél 5 százalék, az egy két gyermekeseknél 10 százalék, a 3 vagy annál több gyermekeseknél 15 százalék. Mindezeknél világos, hogy a kormányjavaslat a X. fizetési osztályban 2000 K-t élvező tisztviselőknél és az al-tisztviselőknél a memorandum kérelmével szemben nem előnyösebb a családi pótlék tekintetében sem. Előnyösebb igen is a XI. fizetési osztályban, a családi pótléknál valamivel. Nevezetesen a kormányjavaslat szerint jutna az egy gyermekesnek a XI. fiz. osztályban 1400 K 14 százalék, egyenlő 196 K-val, az emlékirat szerint 180 K. Különbség a kormányjavaslat javára 16 K. Az egy gyermekes szolgánál a kormányjavaslat szerint 600 K-nak 17 százaléka = 102 K, az emlékirat szerint = 80 K. Különbség a törvényjavaslat javára 22 K. Ez az előny is azonban csak látszólagos, mert viszont nem adja meg a vidékieknek a drágasági pótlékot, amelyvel együtt az emlékirat által felállított mérték (20—25 százalék). már ezekről a kategóriáknál is lényegesen magasabb. Hogy legalább a budapesti kistisztviselőknél el fogja érni a drágasági és családi pótlék együttes összege a 20, illetve a 25 százalékot, az egy gyermekesekről és a fenti kategóriáknál, arról a kormányközlemény hallgat.

A horvát választásokról

Pozsegában számos tekintélyes horvát *Cutaj* Ede volt belügyi osztályfőnöknek ajánlotta fel a jelöltséget, aki azt a nemzeti haladás pártjának programjával elfogadta. Ogulini jelentések szerint Nikolics Vladimir kortesei a leghihetlenebb híreket terjesztik. Azt mondják, hogy a haladópart a népet eladta a magyaroknak, akik a benszülőtteket el fogják kergetni. Sok helyütt erőszakoskodásra izgatnak. Azt is mesélik, hogy Nikolics felhatalmazta őket annak kijelentésére, hogy öt december első felében meghívják az udvarhoz és erre azonnal bekövetkezik a politikai helyzetben a változás. Mindezek jellemzők azon eszközökre nézve, amelyekkel a koalíció a választási harcban résztvesz. de azért ezek mégis csak enyhébbek, mint a báni kormány erőszakos fegyverei.

Budapest, november 28.

Kinevezések és nyugdíjazások a hadseregben. A közös hadsereg bécsi rendeleti közlönye jelenti: Ó felsége dr. *Bardoli* ezredes szárnysegédé és *Ferenz Ferdinánd* főherceg katonai főadjánának elnökévé, lovag *Hoen* ezredes a hadügyminisztériumi sajtóiroda elnökévé nevezte ki, elrendelte *Brosch* alezredes beosztását csapatszolgálatra a 2. tiroli császárhadász-ezrednél és megbízását ezen ezred parancsnokságával, valamint *Minerali-Fitzgerald* altábornagy s *Hortstein* szabadságot altábornagy nyugalmazását, akinek gyalogsági tábornoki címét és jellegét és a titkos tanácsosi méltóságot adományozta.

Időközi választások. A hosszupályi kerületben *Fuza* Barna függetlenségi jelölt esütörökön Nagylótán tartja programbeszédét amely alkalommal *Holló* Lajos, a függetlenségi párt al-elnöke, gróf *Batthyány* Pál, *Vertán* Etele és más orsz. képviselők is el fogják a kerületbe kísélni.

Az új zirczi apát kinevezése. A hivatalos lap a következő királyi kinevezést közölte a mai számában:

„Vallás- és közoktatásügyi magyar miniszterem előterjesztésére dr. *Békefi* Remig czi-stercezi rendű áldozárt és budapesti tudomány-egyetemi nyilvános rendes tanárt a Boldogságos Szűz Máriáról nevezett zirczi, pilisi, pécsi és szatmári hárdi egyesület cisztercezi rendű apátságok valószínű apátjává kinevezem. Kelt Bécében, 1911. évi november 21-én. *Ferenz József* s. k., gróf *Zichy* János s. k.” Az új apát 1858. augusztus 3-án született Hajmáskéren, 1874-ben lépett be a zirczi rendbe. Teológiai és filozófiai tanulmányait Zirczen végezte, 1881-ben szentelték pappá, de már egy évvel előbb Pécsen földrajtot és történelmet tanított. Pécsen 1893-ig tanárkodott. Még nem volt 33 éves, mikor 1891. április 2-án az apátválasztó képtalpon tekintélyes részét akarta jelölni Vajda Ödönnel szemben. Rendkívül nagy művelő, történelmi és irodalmi munkásságot fejtett ki.

Vita a fővárosról.

— **Hock és Vázsonyi beszéde.** —

A képviselőház ülése.

Budapest, november 28.

Érdekes, pikáns napja volt ma a t. Háznak. Folytatták a fővárosról megindult vitát, amelynek keretében két olyan illusztris szónok, mint *Hock János* és *Vázsonyi Vilmos* verték vissza a *Polónyi Géza* sugalmazta felekezeti támadást. A derék, jóhiszemű *Szmrecsányi György* bizonyára meg is bánta már, hogy odaadta magát a vén, szárnyaszegett „Sas” eszközéül, mert hát alaposan kikapott miatta.

Köbányának ragyogó elokvenziájú papja kezdte a sort. Gyönyörű és frappáns volt a filippikája, amelyvel harcra szállt az antiszemizmussal, a felekezeti gyűlölettel szemben. *Hock* majdnem az egész Ház tetszése közepette verte vissza *Szmrecsányi* minden alaptalan vádját, amelyet a főváros autonómia-jára szőtt.

Fokozta és tetézte a klerikálisok vesszőfuttatását a Terézváros hatalmas agyvelejű, szípkörkázó eszemességű és elragadó ékeesszó-lású követe. *Vázsonyi* rögtön első mondatával megfogta hallgatóságát, szólna:

— Meg vagyok lepve *Szmrecsányi* képviselőtársamnak sokoldalú, minden részletre kiterjedő tájékozatlanságán.

Harsogó derültség honorálta a pompás apoztrofálást s a tetszés növekedett, amikor *Vázsonyi* kijelentette, hogy *Szmrecsányi* alkalmasint rossz idegvezetőre (érted *Polónyira*) bízta magát, máskor tehát keressen jobbat. Bámolatos, káprázató technikával építette föl ezután *Vázsonyi* a maga érvelését, hogy megdöntse a *Szmrecsányi*—*Polónyi*-féle hamis adatokat és czélzatos argumentációt. *Vázsonyi* általános és őszinte sikert ért el, csak néhány klerikális honatva maradt kedvetlen. Az igaz, hogy ezeknek semmi okuk nem volt a lelkesedésre s minden okuk meg volt arra, hogy leverten, hesezu orral távozzanak a csatavesztésük színhelyéről.

De nemcsak a *Vázsonyi* csillogó ötleteit élvezők, hanem a főváros demokrata polgársága is meg lehet elégedve *Vázsonyi* nagy-szerű beszédével, amelyben az ő radikális-demokrata programja is le volt fektetve. Követelte a fővárosi törvény revízióját, s ezt megelőzően az általános, egyenlő, titkos választójognak, a virilizmus eltörlésének s az összeférhetetlenség szigorításának. Végezetül tiltakozott Budapest megrágalmazása, becározása ellen, mert egy meggyalázott főváros nem teljesítheti hivatását sem Európával, sem a maga nemzetével szemben. Amikor *Vázsonyi* befejezte szavait, meleg ovációban volt része és a Háznak akárhány exkluzív életet élő tagja is pártkülönbség nélkül sietett őt üdvözölni.

Részletes tudósításunk a következő:

Házasabály-vita.

Náray Lajos elnök az ülést féltizenegykor megnyitja.

A tegnapi ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után bemutatja a királyi Kuria ítéletét, amelyvel *Lipthay* Béla választása ellen beadott kérvényt elutasította, minek folytán nevezettet végleg igazolt képviselőnek jelenti ki.

Bemutatja *Baranya* vármegye feirátát a gyermekvédelmi törvény módosítása tárgyában. Kiadja a kérvényi bizottságnak.

Jelenti az elnök, hogy a miniszterelnök a belügyi költségvetés tárgyalásának idejére *Jakabffy* Imre államtitkárt nevezte meg, mint aki helyette a kívánt felvilágosítást megadja.

Polónyi Géza a házasabályokhoz szólva, indítványozza, hogy a belügyi tárca költségvetésének tárgyalását függeszse fel a Ház, mert a belügy-miniszter beteg s ezt respektálni kell, de nem helyettesítheti magát senkivel.

Székely *Ferenz* igazságügyminiszter ellenzi az indítvány elfogadását. Ő helyt áll mindenért, mint a kormány szeniora.

Benedek *János* pártolja *Polónyi* indítványát. Szakszerű felvilágosításokra meg lehet nevezni a miniszter mellé a szakközvetet, de nem a miniszter helyetteséül. Súlyos dolog, hogy a szakminiszter nincs jelen.

Náray *Lajos* elnök: A házasabálykérdésben ha-

tározatot hozni nem lehet. Az eset különben nem új, előfordult a múlt országgyűlés alatt is számtalanszor, hogy *Kossuth* *Ferenz* helyett *Szterényi* államtitkár volt jelen. A bejelentés egyáltalán nem érinti a miniszteri felelősséget. (Helyeslés, jobb-felől.)

Polónyi Géza: A házasabály tiltja az elnöknek, hogy érdemleges vitakozást folytasson.

Elnök (csenget): Mi jögon akar beszélni?

Polónyi Géza: Ezt a jogát az elnök urnak nem ismerem el. De kérek szót félremagyarázott szavaim értelmének helyreigazítása czimén. Ha az elnök vitatkozni akar, le kell szállnia az elnöki székből. Nem vitatkozik az elnökkel. Van precedens mindenre, de arra nincs, hogy ha egy képviselő kifogást tett a miniszter távolléte miatt, akkor ne alkalmazták volna a házasabályt. Kéri indítványának szavazásra való föltételét.

Elnök: Az indítványt nem teszi fel szavazásra, mert alkalmatlan időben tétetett. Következik a belügyi tárca vitájának folytatása.

Polónyi Géza: Egyszerű konfiskálása a képviselő jogának.

Következik a belügyi költségvetés.

Hock János felszólalása

Hock *János* megvallja, ha *Szmrecsányi* a kormány ellen intézte volna tegnap a támadást, nem szólalt volna föl, mert hiszen az ellenzéki pártoknak egy a czéljük, hogy a kormányt megbuktassák. Azt sem bánta volna, ha tízes bombákat dob a kormány sánczai felé. Védjék meg ezeket a munkapártiak, akik, sajnos, ugyis sokan vannak. (Derültség.) Kijelenti, hogy helyesli *Bározy* polgármester községi politikáját, minthogy pedig *Szmrecsányi* *Bározyt* támadta, helyre akarja igazítani a megbízhatatlan, részben téves adatokat. Örül annak, ha főváros ügyeit a parlamentben is megvitatják, ennek azonban nem szabad az autonómia rovására történnie. A főváros adminisztratív ügyeit csak akkor szabad a törvényhozás elé hozni, ha azok az országos törvényeket sértik. Egyébként azok vannak hivatva az adminisztrációról bírálatot mondani, akik a törvényhatóságot megválasztották. *Szmrecsányi* tegnap azt mondta, hogy a fővárosi bizottságban 178 rendes és 36 póttag zsidó. Ha az angol parlamentben lennének, ahol kalapban ülnek az emberek, megemelte volna kalapját, mert régi ismerősöknek köszönni szokott. (Derültség.) Már pedig ezeket az adatokat *Polónyival* szemben megczáfolta. Ha a mai városi többség iránya nem tetszik, tessék vele fölvenni a küzdelmet.

Zboray *Miklós*: Azt tette!

Hock *János*: De nem itt!

Zboray *Miklós*: *Pető* *Sándor* sehogy se akarja!

Hock *János*: Én nem vagyok *Pető*! (Derültség.)

Huszár *Károly* (sárvári): Egyik tizenkilenc, a másik egy híján husz.

Hock *János*: A felekezeti gyűlölködés ellen szól. Az ő kerületében, *Köbányán*, összetoborozta híveit s ott csak egy zsidó bizottsági tagot választottak. A hiba ott van, hogy a keresztényeket nagyon nehéz szavazásra vinni. Budán az I. és II. kerületben más a helyzet, itt nem olyan közömbösök a keresztények.

Szmrecsányi *György*: Ott nem hamisítják meg a szavazatokat. (Zaj.)

Vázsonyi *Vilmos*: Tessék eseteket mondani!

Szmrecsányi *György*: Hisz megfölebbezték!

Hock *János*: Elismeri, hogy sok a nem kívánt elem a bevándorló zsidók között. Tessék erről a kormánynak intézkedni, hiszen még Amerikában is különbséget tesz a kívánatos és nem kívánatos elem között. Nálunk maguk az intelligens zsidók is védekeznek már ellenük.

Huszár *Károly* (sárvári): Csak úgy tessék lássék!

Hock *János*: *Szmrecsányi* azt mondja, hogy csak egy évben 14.000 zsidó vándorolt be a fővárosba. Mikor?

Szmrecsányi *György*: 1907-ben!

Hock *János*: A statisztika mást mond.

Szmrecsányi *György*: Privát értesülésem... (Élénk derültség.)... A rendőrségtől.

Hock *János*: Az adatokkal csinján kell bánni. A bevándorlók nem mind zsidók. A galicziai bevándorlók nagy része alacsony bérért a *Köbányai* téglagyárban dolgozik, hieim s nem is engedem, hogy a zsidó rabbinus hozzájuk férközzék. (Derültség.) Egyetért *Szmrecsányival* abban, hogy a fővárosi törvényt minél előbb revideálni kell. Örömmel üdvözlö a javaslatot s bizvást mondhatja, hogy az ellenzék alapos megvitatás után szonnal keresztül is eresztí. A virilizmust is el kell törölni, hiszen ez az intézmény ellenkezik a szabadelvű haladással. (Igaz! Ugy van! a baloldalon) De el kell törölni a most divó meghatalmazási rendszert is és ki kell egyenlíteni a kerületek bizottsági tagjainak számát a lakosság arányszáma alapján. Nem hiszi, hogy így is ki lehessen irtani a klerik-rendszert és a törzsfőnökök befolyását, hiszen ez a

rendszer az emberek gyöngeségéből táplálkozik. Csak a társaság változik, de az ebéd mindig készen van. (Nagy derűtség.) Szmracsányinak igaza van abban, hogy a fővárosi törvény reformra szorul, várjuk is ennek elkövetkezését. Igaz az is, hogy a főváros erkölcsi szempontból nem a régi tiszta legelő város többé, amikor a fővárosnak a közérnyért, a köztisztaságért, a nemzeti eszméért lelkesedő polgársága volt. Bizonyos nemzetközi jellegű öltött a főváros közönsége s innen ez az irány ki- szivároghat, helyenkint a vidéken is nemzetközi kö- zéppontot teremtett. De ezekben csak utánozta London, Berlint, Páriszt. Ennek a mocsárnak ki- párolgása a pornográfia is. Nem lehet ennek más orvossága, mint a testi nevelésnek, a testező já- téknak fölkarolása, mely az ifjúságot képessé teszi az ellenállásra. (Helyeslés a baloldalon.) Bizo- nyos preventív intézkedésekre is szükség van. Kéri a belügyminisztert, terjeszse ki figyelmét a mozi- előadásokra, mert amilyen hasznára lehetnek ezek az ismeretközlés által a nevelésnek, éppúgy árthatnak is az ifjúság nevelésének.

Fráter Loránd: Mert sötétben tartják az elő- adást. (Nagy derűtség.)

Hock János: Nem áll, hogy új állásokat kreál- tak a fővárosnál, hanem csak ideiglenes alkalm- zottakat rendszeresítették. Dicséri Bárczy polgár- mester városi politikáját, amelylyel sok szociális jószágban megelőzte a külföldet. Utal a kislakás- építésre. Csak Kőbányán több mint 800 munkás- lakást építettek, aminek a kisember, de a köz- szempontjából is mérhetetlen fontossága van. Nem érti azt az animozitást, amelyet Szmracsányi a főváros tisztviselőivel szemben mutatott. A polgár- mester fizetésében tizenöt esztendő alatt mindössze annyi változás történt, hogy beolvastottak a fizet- sébe 2000 koronát. A külföld mérföldes eszmák- ban jár előttünk a fizetések tekintetében. Valóban örülnünk kell, ha valamelyik város tisztviselője- nyeret tud adni tisztviselői szájába. (Helyeslés.) Szünetet kér.

Elnök öt percre felfüggeszti a szünet után újra megnyitja az ülést.

Hock János: Áttér ezután a közüzemek ügyére. Helyesli, hogy a város a közüzemeket ház- kezelésbe veszi. Ezeknek jövedelmei a polgárság- terheik könnyítenek. A közlekedési politikát a fő- város másképp irányítani nem tudja, mintha egy konkurrens vállalat részvényeinek nagyobb részét megszerezni. Szmracsányi képviselőtársam hiába megy ki a Teleki-térre, (Derűtség.) ott nem szer- zheti meg a részvényeket, hanem csak a tözs- dén lehet megszerezni.

Szmracsányi György: Éppen a spekulációt ki- fogásoltam.

Hock János: Ha pedig egy vállalat részvé- nyeinek nagyobb részét akarom megvásárolni, ter- mészetes dolog, hogy nagyobb összeget kell fizet- nem, mintha csak egy-két részvényt vásárolok. Nem spekulált tehát itt a főváros, hanem közlekedési politikát csinált. A főváros két internátust akar létesíteni, egyet a tudománygyetem s egyet a mű- egyetem részére. Nem áll az, hogy ez a két inter- nátus antikatholikus alapítás volna. Az igaz, hogy a felekezeti surlódás onnan száműzve lesz. Ismétli, hogy Szmracsányinak a fővárosi törvény revizió- jára vonatkozó javaslatához hozzájárul. (He- lyeslés.)

Vázsonyi Vilmos beszéde.

Vázsonyi Vilmos: Szmracsányi György bámu- mulatba ejtett engemet igen sokoldalú tájékozat- lanságával. (Derűtség.) Mert egyszerű tájékozat- lanságot már láttam, de ennyire szétágazó, ennyire minden részlethez kiterjedő, sokoldalú tájékozatlan- ságot még nem. (Élénk derűtség.) Én t. képvise- lőtársam jóhiszeműségét egyáltalában nem vonom kétségbe, azt a szeretetreméltóságot, amelylyel a tá- madások után megemlékezett személyemről, viszo- nom és kijelentem, hogy ő is leghatározottabban ro- konszenves számomra.

És épp azért, mert egyénisége számomra ro- konszenves, sajnálom kell, hogy megescett vele az a kellemetlenség, amely a nagyvárosoknak zegzu- gos utain gyakran megtörténik az idegennel, ha rossz idegenvezetője van. (Derűtség.) Így tehát szemrehányást nem tehet nekik, legfeljebb egy jó tanácsosul szolgálhatok: azzal, hogy idegenvezető- jét máskor óvatosabban válassza meg. (Élénk de- rűtség.)

Fráter Loránd: Beugrott.

Vermes Zoltán: Be kell hívni Polónyt!

Vázsonyi Vilmos: T. képviselőtársam a városi ügyek ismeretében való járatlanságát elsősorban az- zal árulta el, hogy egy fenyegető rémet állított a törvényhatósági közgyűléssel szembe, a fővárosi törvény reviziójának kérdését, amit ő csak általá- nososságban jelzett. Hogy mily nagy mértékben fe- nyegető rém ez számunkra, arra nézve egyszerűen hivatkozom a belügyminiszterium irományaira, ahol megtalálhatók a főváros ismételt feliratai, amelyek- ben a főváros maga kéri a teljesen elavult haszna- láshetetlen törvénynek revizióját. (Ugy van jobb-

felől.) de nem kéri azt általánosságban, hanem egyúttal meg is jelölte ennek a reviziónak irányadó szempontjait.

Hock János: Ez igaz, így volt.

Vázsonyi Vilmos: T. képviselőtársam beszélt hamisításokról és azt mondja, hogy ezeket a hamis-ításokat bebizonyították. Miért? Az ő bizonyítéka az, hogy mert többször mondták ezt és mert arra nem feleltek, tehát be van bizonyítva. De miért nem feleltek? Azért nem feleltek, mert aki tör- vényhatósági bizottsági tag, annak a támadásaira én másutt, mint a törvényhatóság termében nem felelek soha. És aki képviselő és kritika tárgyává teszi annak a törvényhatóságnak az eljárását, a melynek tagja vagyok, annak az autonómia köré- ben nem válaszolhatok, annak válaszolok itt. (He- lyeslés.) Vigaszversenyre én alkalmat nem adhatok. (Élénk helyeslés és tetszés a jobboldalon) és az autonómia körében elszenvetett sebek bekötésére szintén nem adok itt alkalmat soha. (Helyeslés kö- zépen és jobbfelől.) Az autonómiának pedig nagyon furcsa felfogása volna, ha követnék azt a példát, amely szerint pedig már néhány esztendő óta sza- kadatlanul Budapest székesfővárosi községi politi- káját bírálják itten, még pedig mindig a gyűlölet forrásából merítve. (Helyeslés a jobboldalon és a középen.) Nekem nincs módom arra, hogy más ke- rületek választói listáit átnézzem és így azokról nem is mondhatok véleményt, csak általánosságban mondhatok ezekre azt, hogy a t. képviselő ur min- den adat nélkül beszélt. Az összeíró küldöttségről is minden adat nélkül szólt, Méltóztassék szavai- nak súlyát mérlegelni, amidőn akirathamisítások- kal vádolta meg őket.

Szmracsányi György: Nem az összeíró kül- döttségről beszéltem, hanem azokról, akik odaviszik a jelentkezéseket. (Folytonos zaj és ellentmondások jobbfelől.)

Vázsonyi Vilmos: Ha az illetőnek neve nincs benn az országgyűlési választók névjegyzékében, vagy egyébként adókönyvvel vagy más okmányval nem igazolja választói jogosultságát, nem vehető fel. T. képviselőtársam úgy állította oda a dolgot, hogy a VI. és VII. kerületben folynak ezek az üze- lések. Ugyan kérem, t. képviselő ur, ha méltóztatik nyugodtan gondolkodni; a VI. kerületben mi sza- vazólajstromokat hamisítottunk? Ki ellen hamisítottunk. Ki ellen van szükségem nekem, vagy az én pártom- nak, hogy szavazólajstromokat hamisítsunk? Aki ismer engem és aki ismeri önmagamot, az tudja nagyon jól azt, hogy egy pillanatig sem volnék hajlandó arra, hogy praktikák alapján választas- sam meg magam akár bizottsági tagnak, akár képvise- lőnek. Hamisítások és praktikák alapján egyál- talán nem szándékozom politikai létet folytatni; mert élni mindenkinek kell, de politikailag élni csak annak lehet, aki meggyőző- dése és elvei szerint él. (Élénk tetszés és taps.)

Demokrata-programm.

T. barátom azonban azt hiszi, hogy a viriliz- mus eltörlésével is valami rettentő, fenyegető ré- met állít elénk. Hát itt ismét fel fogom olvasni az albizottságnak határozatát, amely így szól: (ol- vassa) „Ennélfogva eltörlendőnek tartjuk a viri- lizmust, amely nem egyéb, mint a választhatóság- nak cenzushoz és pedig magas cenzushoz kötése.” Nagyon sajnálom, hogy igen t. képviselőtársam ál- talánosságok terén mozgott határozati javaslatával; én azt kértem volna az ő helyén és azt is kérem, hogy még mielőtt megcsinálják a fővárosi törvény revizióját, csináljanak meg három, csinálják meg az általános, egyenlő választójogot, töröljék el a virilizmust és rendezzék újra, szigorubban az ösz- szeférhetetlenséget, amely követelés ebben az al- bizottsági javaslatban szintén a legnagyobb szigorú- sággal és részletességgel van kidomborítva és han- goztatva. Nekem ez lett volna álláspontom, mert én különböző közigazgatási kérdésekkel összezavartatni a főváros közgyűlésének szervezetét nem engedném. T. képviselőtársam tehát legkevésbé sem ijesztget bennünket, hanem azokat a mintapolgárokat, aki- ket díszített, egy kissé hiányos történetirással, Királyi Páltól Bárczy Istvánig közben még volt va- lami, voltak epigonok, talán ezek vagyunk mi is, de kezdünk egy korszakot. És én itt nem akarok a multak kompromittálásával vagy a mult érdemek lekicsinylésével a jelen számára babérkoszorukat fenni, t. képviselőtársam azonban ma mindenben csak árnyékot, csak sötétséget lát. Budapest erköl- cseinek rettenetes sülyedését is felhasználja, pedig higgye el a képviselő ur, a Thaisz-korszak óta erköl- cseinkben határozottan csak javultunk és nem sü- lyedtünk (Élénk derűtség.) és feltétlenül javulni fogunk ezental is és én nem hiszem, hogy igen t. képviselőtársam, aki hazafisági lezckéket is adott Budapestnek, szolgálatot tett az országnak azzal, hogy Budapestet úgy állította be, mint a csalásnak, az erkölcselenségeknek, a bűnöknek rettenetes nagy fertőjét, úgy hogy Magyarországnak bármely ellensége nem kell, hogy egyebet tegyen, mint egy- szerien forrásul használja fel a t. képviselő ur be- szédét. (Igaz! Ugy van! jobbfelől.) És biztosítatom

hogy Berlinnel, Béccsel is és bármely külföldi vá- rossal az erkölcsök tekintetében kiállja a versenyt. (Igaz! Ugy van! jobbfelől.) A különbség csak az (Halljuk! Halljuk!) hogy külföldön nem látjuk ezt a jelenséget, hogy az országnak van egy fővárosa, melyet a nemzet köpöladájának tekint. (Igaz! Ugy van a jobboldalon és a középen.) Nem tudom, miféle adatok alapján s milyen jogon mondta mindezeket a t. képviselő ur s minő jogon gyanúsítja meg a főváros törvényhatóságának hazafiságát. Adatokat kérek erre vonatkozólag; mondjon adatokat, hogy a főváros törvényhatósága mikor szegerte szembe mellét a hazafiság követelményeinek? Talán az az adata erre nézve, hogy a fővárosnak, ha jól emlék- szem, közel 76 millió koronányi rendes költségveté- sében az iskolák ügye közel 20 millió koronával sze- repel? A t. képviselő ur felhozta azt, hogy ez a város minden nemzetköziségnak otthona, hogy in- nen szabad gondolat, társadalomtudomány, szo- cziáldemokrácia, demokrácia stb. cizmek alatt mennek szét a tébolyító tanok, — azt hiszem, ezt a szót használta a t. képviselő ur — az egész ország- ba. Nem tudom, hogy még ezeknek a radikális frak- czióknak hazafiságát is milyen alapon támadta meg a t. képviselő ur, mert ugy-e bár, kérem, szer-etni a magánéletben is többféleképpen lehet (De- rűtség.) a hazát is többféleképpen lehet szeretni és mert valaki nem úgy szereti, vagy nem úgy szol- gálja a hazát, mint azt igen t. képviselőtársam jó- nak tartja, ebből ugy-e bár, még semmi sem követ- kezik az illetőnek hazafiságára nézve? (Helyeslés a középen.)

Nincsenek gyanus üzletek.

Az én t. képviselőtársam úgy állította fel a dolgokat, mintha a fővárosnál szakadatlanul üz- letek folynának, mintha a főváros egy nagy, nye- részkedésre alakult társaság volna, beszél a kiik- kékről, stb., mintha ottan az ülések után az oza- lopokról aranydarabokat törnének ki és úgy vin- nek haza. (Derűtség.) Bocsánatot kérek, t. képvise- lőtársamat ismét félrevezették. Én egy progr- ammal léptem be a közgyűlésbe, ezért a progr- ammért dolgoztam, ennek a programnak ped- ig velege és lényege az üzemeknek várositása volt és a városnak a szociálpolitikai irányban való serkentése és szorgítása és összeférhetet- lenség érvényesítése, az üzérkedés visszaszorítása. Iparkodtam egy városi pártot szervezni, többségi pártot, amely e program alapján áll, ez a vá- rosi párt 1906-ban alakult meg — emlékeztetik rá t. képviselőtársam — és midőn egy elvi kér- désben, a községi adózás kérdésében köztem és a párt között eltérés merült fel, mert én a községi adópótlék felemelését csak azok számára kívánt- am, akik 100 koronánál több adót fizetnek, ak- kor t. képviselőtársam, én, aki a törzsfőnökök törzsfőnöke akarok lenni és hatalmat gyakorolok, széjjelrobbantottam sajátkezüleg ezt a községi pártot. A képviselő ur beszél demokrata-többségről és uralomról. Bocsánatot kérek, én ilyen a fő- városban nem ismerek. Tisztázunk csak a dolgo- kat. Én a magam kerületében a magam kerületé- nek bizottsági tagjaiért felelek és felelek mind- azért, ami a főváros közgyűlésén történik, ami- hez szavazatommal hozzájárulok. Semmi egyébhez nincs közöm, semmi egyébért felelősséget nem vállalok. Pártot én a főváros közgyűlésének ker- tetében már nem ismerek és semmiféle szervezet- nek élén nem vagyok. Én semmiféle vezértséget magamra nem vállalok, el nem fogadok; a fővá- rosnak van polgármestere, akinek van elég becsü- lete, esze és ereje és erélye és el tudja vezetni maga a fővárost és tud lenni a vezére felelősen az országgyűlés számára és az egész ország és a köz- gyűlés számára. (Helyeslés.) T. képviselőtársam úgy állította oda a dolgokat, minthogyha óriási üzérkedések folynának. Példáival nem igen volt szerencsés. Nem tudom, hol látott üzletet, mert amit ő a villamosvasuti társaságról mondott, arra Hock János t. képviselőtársam megfogult. Én tehát ismétlésekbe bocsátkozni nem akarok. Töb- bet mondok, ha a városi villamosvasut részvényeit nem szerezte volna meg a közgyűlés, súlyos hibát követett volna el. A városi üzemek vezetői sead- sem lettek bizottsági tagok. T. képviselő ur, a sötét képből, melyet kifitetett önmagának (De- rűtség.) nem látta meg azt, hogy micsoda lényo- ges javulás van a városban. A t. képviselő ur pl. nem akarja tudomásul venni azt, hogy nagyon nehezen lehet osztályuralommal vagy üzérkedé- sel meggyanúsítani egy olyan törvényhatóságot, mely pl. egy olyan lakbér szabályzatot alkotott, mely egyenesen a háztulajdonosok érdeke ellen a lakók védelmére kelt. A beruházási költség kitűtő- kerekén 28 millió koronát. 1909 őszétől 1912 nyaráig 42 iskola épült 900 tanteremmel, 31 mil- lió korona kiadással.

Folkusházy akciója.

Azt mondja a t. képviselő ur, hogy az a nagy- szabású akció is, amelyet Folkusházy tanácsnok ur tervezett, hogy az is az én bűnöm következté- ben dőlt dugába, mert én mint Deus ex machina

Jelentem meg a tanácskozásokon, még pedig a Terézváros külterületén, nagy tömegben lakó kártyások érdekében. T. képviselőtársam olyan javaslatot diadósít, amelyet egyáltalában nem ismer, mert hiszen ő azt mondja, hogy megakadályozom azt is, hogy az közírré legyen téve. Hát hiszen ha megakadályoztam ezt, megakadályozhattam volna azt is, hogy ezt a javaslatot megismerhessék. De én szívesen megismertem t. képviselőtársammal a dolgot és felvilágosítottam őt. Arról volt szó, hogy 200,000 koronát ki akartak adni a pénzügyi és a közlemezési bizottság meghallgatása nélkül. Hát ez egy kissé erős; ilyen autonómiát nem fogadom el a képviselő ur, én se fogadom el és a közlemezési és a pénzügyi bizottság meghallgatását kérem. Ez egy nagyszabású akció volt, melybe amerikai módra látatlanban beleszeretett a t. képviselőtársam. Miből állott ez a terv? Ezek a bódék, mert akárhogy méltóztatik ezeket esernokokká előléptetni, arra szolgáltak volna, — hogy ott marhahúst, disznóhúst, disznósírt, kolbászt, burgonyát, rizskását árussítsanak. Az a célunk, hogy el akarjuk helyezni az embereinket, hogy itt is üzletet akarunk csinálni, nagy részvénytársaságot. Felvilágosítottam a t. képviselőtársamat, hogy a Folkusházy javaslatában is benne volt egy nagy közlemezési részvénytársaság alapítása. Ha már most üzletről van szó és ha azt akartuk volna, hogy a bódékban mérjünk marhahúst, rizskását stb., kitűnő alkalom kínálkozott volna állások szervezésére, mert lett volna ott egy nagyszerű marhahus-üzletügyi állás, lett volna pacczalintó (Derültég) és mindenféle igazgató. De mi nem ebből a szempontból írást meg ezt a javaslatot, mi egyszerűen felbíraltuk a számoknak világánál. Ez a városi üzem... (Ugy van!) nem tudott volna olcsóbban árúsítani se marhahúst, sem disznóhúst, sőt drágábban. Már most t. képviselőtársamnak megint azt mondta meg az idegenvezető azt (Derültég), hogy ezeket a bódékat mi nem ejtettük el. Mi történt? Mi egyszerűen azon a téren vettük fel a detailárúsítást, hol arra szükség volt. Mi berendeztük a birkahusárúsítást (Helyeslés), mert a földművelésügyi miniszter úrtól és az agrárius uraktól is hallottuk mindennap, hogy egyoldalú a marhahusfogyasztás, hogy Magyarországon nem akarnak birkahúst enni. Mi egy elhanyagolt üzletet akarunk folytatni, ahol nem ártunk senkinek, senkit existenciájában nem támadunk, de a köznek mégis használunk. (Ugy van!) Berendeztük a vadhasárúsítást, ahol ismét közkeletű dolog, hogy a magyar vad külföldre vándorol ki, holott a vadnak van olyan része is, amely népelemezési célokra nagyon alkalmas. Ismét oly területet választottunk ki, ahol a magántevékenység gyenge, ahol használunk a köznek, anélkül, hogy magánérdekeket megsértsünk. Hát mi volt az t. képviselőtársam, ami engem vezetett? Megmondom, mi vezetett engem. Vezetett annak a belátása, hogy amint falun meg kell óvni a birtokost, a földművest, úgy a városban meg kell óvni a város parasztját, amint Sándor Pál képviselőtársam egy ízben mondotta. Nekem nem egy olyan főváros az ideálom, amely csupa hivatalnokokból és csupa bérmunkásokból áll és amellyel egy maroknyi nagytőkés elemek. A nemzeti társadalomnak az az érdeke, — és ez demokratikus polgári érdeke is — hogy minden kisexisztenciát, amely önálló és független, ameddig lehet, megóvjon és védjen.

Felkezesi kérdés.

Végül még csak arra az egyre vissza-visszatérő momentumra akarok világítani, amely a t. képviselőtársam beszédében is feleséllámlott, hogy felekezeti arányokat felekezettől. Kérdezem t. képviselőtársamtól, hogy miféle komoly bajt lát abban, hogy ha én közkeletű élek és a politika színterén elveket és irányokért küzdök, hogy akkor mindig csak az én felekezeteimet veti a szememre. Minő jögon itél meg engem felekezeteim szerint és nem elveim és meggyőződéseim szerint. (Helyeslés a középben és a jobboldalon.) Budapest fővárosában, azt hiszi, hogy nagy nemzeti egysége erős, hazafias érzéstől áthatott nemzeti társadalmak úgy keletkeztek, hogy folyton taglalják egymásnak vallását és a szerint bírálják meg az embereket. Mi értelme van a felekezeti szerinti széttagoltságnak? Mi értelme van a politikai működés felekezeti szerinti való elbírálásának? (Élénk helyeslés a jobboldalon és a középben.) Kérem a t. képviselőtársamat, hogy ne az ő infomálóihoz menjen, hanem menjen el az én katolikus választóimhoz és kérdezze meg őket, hogy valaha ebben az életben felekezeti szempontok szerint éltem-e, vagy dolgoztam-e? (Élénk helyeslés a jobboldalon és a középben.) És ha t. képviselőtársam azt kívánja, hogy a főváros legyen igazán nagy és hatalmas, akkor jobb szolgálatot fog tenni az ügynek, hogyha bármilyen ellenszennel van is irántunk, hogyha eliteli is a mi kritikánkat, egyben azért velünk együtt fog dolgozni: hogy ez a város minél nagyobb, minél virulóbb és Európa előtt és az ország előtt is minél tiszteltebb legyen, mert egy besározott, egy bemocsolt, egy meggyalozott fővá-

ros nem szerezhet tiszteletet és az, mint főváros nem is teljesítheti igazán hivatását. (Élénk helyeslés és taps. A szónokot számosan üdvözlöik.)

Élnök: Miután háromnegyedhárom óra volt, megállapította a holnapi ülés napirendjét s az ülést bezárta.

A tanácstalan Olaszország.

— Elmaradt a flottaakció. — Az olasz miniszterelnök a háborúról. —

Budapest, november 28.

A harcstéren a helyzet lényegesen nem változott: az olaszok továbbra is benne rekedtek abba a kutyaszorítóban, amelyikbe belementek. A tengeri expedíció a nagyhatalmak egyhangú közbelépésére úgy látszik, csakugyan elmarad s Olaszország ez idő szerint teljesen tanácstalanul áll szemben a jövővel, mert hogy ha csak csufosan nem akar felsülni, mégis rá kell szánnia magát valamilyen erősebb lépésre.

Maj híreink ezek:

Az olasz flotta.

Konstantinápoly, november 28.

Négy török torpedónaszád amely a Dardanellák felől futott ki, az Archipelagost bizonyos távolságra átkutatta és az olasz flottának nyomát sem találta.

Szaloniki, november 28.

Hivatalos jelentés szerint az olasz hadihajók két nap óta a jóni tengeren levő resadici öbölben horgonyoznak, anélkül, hogy akciókat vennének véghez.

Bejrut, november 28.

Bejrutot az olasz flotta már legközelebb körül fogja zárolni.

Szaloniki, november 28.

Számítanak azzal a lehetőséggel, hogy az olaszok megtámadják a Szaloniki mellett lévő Karaburun fokot. Erre való tekintettel a tengerpartot megerősítették és még egy gyorstüzelő üteget rendeltek Aponémiba, ma pedig egy század műszaki katonaság ment a Karaburun fokhoz és a műszaki csapatok tartalékait bejárták.

Trieszt, november 28.

Az Edinost című lap kivonatát közli a Martha Washington gőzös egy utasának leveléből, amelyet ez Triestben lakó családjához intézett. A levelből kitűnik, hogy a gőzös olasz hadihajók Patrasnál tényleg megtámadták és ágyúzták. Elmondja a levél írója, hogy nagy kaliberű ágyúkkal lőttek a hajóra. Láttuk — írja — amint a lövegek hajónk mögött a vízbe estek. Az utasok közt leirhatatlan pánik tört ki s bár hajónk azonnal fényjelzést adott, az ágyúzás csak negyedóra múlva szűnt meg. A lap e levelhez hozzáteszi, hogy a Martha Washington legénységének hozzátartozóihoz érkezett levelek is megerősítik az olasz ágyúzás hírét.

A hatalmak a blokád ellen.

Konstantinápoly, november 28.

Az „Ikdam“ értesülése szerint az orosz nagykövet tegnap átnyújtotta a nagyvezérnek az olasz kormány válaszát, amelyből kitűnik, hogy Olaszország a Dardanellákban való akcióról egészen lemond. A nagykövetség barátságosan tanácsolta, hogy Törökország kezdjen tárgyalásokat a tripoliszi kérdés megoldása végett.

Konstantinápoly, november 28.

Diplomáciai körökben híre jár, hogy a hatalmak nemcsak Rómában tettek lépéseket a Dardanellák blokádja ellen, amely óriási mértékben károsítaná a semleges államok, különösen Oroszország, Románia és Bulgária hajóját, hanem a török kormánytól is rámutattak azon károokra, amelyekkel a Dardanellák elzárása a semleges hatalmak hajóját járta. A Dardanellák blokádját itt valószínűtlenné tartják.

Páris, november 28.

Félhivatalos közlés szerint Franciaország kétségkívül csatlakozik az orosz kormányhoz és szintén föl fogja szólítani Olaszországot, hogy a Dardanellák blokádjától álljon el. A diplomáciai lépésnek igen barátságos jellege lesz.

Konstantinápoly, november 28.

Az „Ikdam“ értesülése szerint az orosz nagykövet tegnap átnyújtotta a nagyvezérnek az olasz kormány válaszát, amelyből kitűnik, hogy Olaszország a Dardanellákban való akcióról egészen lemond. A nagykövet barátságosan tanácsolta, hogy Törökország kezdjen tárgyalásokat a tripoliszi kérdés megoldása végett.

Pétervár, november 28.

A külügyminiszterium közli, hogy Olaszországhoz a Dardanellák blokádja miatt Oroszország nem intézett jegyzéket, csupán diplomáciai megbeszélések történtek, melynek folyamán Oroszország annak a reményének adott kifejezést, hogy Olaszország tiszteletben fogja tartani a Dardanellákban a szabad hajózás elvét. Vajjon Olaszország ellenséges hadműveleteket akar-e ezeken a vizeken végezni, az más kérdés. A Dardanellák elzárása ügyében minden nagyhatalom egy véleményen van Oroszországgal.

A tripoliszi harcok.

Konstantinápoly, november 28.

Az „Ikdam“ szerint a harcok Tripoliszban tovább tartanak. Az olaszok be vannak zárva a városba. Az olaszok azon törekvése, hogy Henni erődöt visszafoglalják, meghiúsult. Az olaszok számos halott visszahagyásával visszavonultak; 80 olasz, köztük 4 tiszt, török fogságba került.

Konstantinápoly, november 28.

Az olasz offenzíváról még a következőket jelentik: Az ellenség ágyútüzélése sokkal hevesebb volt mint az eddigi harcokban és két falut teljesen elpusztított. Egy másik falut szoronytámadással vettek be. Mindazonáltal az ellenséget súlyos veszteséggel visszavetették. A törökök kétszázharminchal pusztát zsákmányoltak.

Róma, november 28.

A Stefani ügynökség kijelenti, hogy teljesen alaptalan a török hadügyminiszteriumnak azon híre, hogy a Derna mellett e hónap 24-én lefolyt küzdelemben 200 olasz katona esett el.

Halálra ítélt török tisztek.

Konstantinápoly, november 28.

Itt az beszélik, hogy Tripoliszban két elfogott török tisztet, akik állítólag az olaszok felkoncolására bujtogatták a lakosságot, a haditörvénytörés halálra ítélték.

Olasz jelentés.

Róma, november 28.

A Stefani ügynökség tripoliszi jelentése szerint a 26-ikán folyt küzdelemben olasz részből mintegy 120 ember lett harcoképtelenné, ezek közül 10 elesett és néhányan súlyosan megsérültek. — Tegnap az előőrsöknél voltak kisebb csatározások. Az aeroplánok jelentése szerint két török hadtest Ainzara felől Tarbura irányába visszavonult. — Ezeknek száma mintegy 2000 harcos; Ainzarában mindössze talán 20 sátor maradt. A hajléktalan bennszülöttek elhelyezésére épülő 27 barak már majdnem teljesen elkészült. Homsból tegnap nem érkezett hír. Dernából 25-ikén újabb rekognoszáló csapatot küldöttek a fensikra, amely azonban nem találkozott ellenséggel. 26-ikán arab banditák lövöldöztek az előőrsökre, de ezeket csakhamar szétzörték. A 24-én lefolyt küzdelemben katonáink közül 124 esett el és sebesült meg. A matrózok közül 23 vált harcoképtelenné.

Róma, november 29.

A lapok Tripoliszban e hó 26-ikáról folyt küzdelemlről részleteket közölnek. A Tribuna jelentése szerint számos arab harcos holttestét találták meg. Ez újabb bizonyága annak, hogy az ellenség az utóbbi napok küzdelmeiben nagy veszteségeket szenvedett. Számos beduin harcost találtak, kiket láncokkal kötöttek az oázis fáihoz, illetve valószínűleg attól, hogy megszöknek. Számos helyen fegyvert és lőszert találtak elrejtve. A Henni-kaszárnyákat a srapnellek teljesen el-

pusztították. A Messagiero kiemeli, hogy a törökök a harcban egy egészségügyi csapatra lövöldöztek. Caneva tábornok a csapatokhoz írt levelet napiparancsában dicsőítőleg szól a katonák hősiességéről. Megállapítást nyert, hogy a veszteségek sokkal csekélyebbek, mintsem eleinte hitték. A sebesült arabok száma nagyobb az olaszokénál.

Tripolisz, november 28.

(Stefani.) Az ellenségnek e hó 26-án szenvedett veszteségeit nem lehet pontosan megállapítani. Az oázisban száznál több holttestet találtak. Hír szerint még több holttest fekszik a nagy részben beomlott házak romjai alatt. Tüzérségünk akciója a török csapatokban is igen nagy károkat okozott. Az elfoglalt pozíciókat tegnap óta dezinficiálják. Az éjjel és a délelőtt folyamán az ellenség több ízben támadta balszárnyunkat, de mindig visszaverték.

Oroszország békét közvetít.

Konstantinápoly, november 28.

Tsarikov orosz nagykövetség kormányának nevében közölte a portával, hogy Oroszország nyomtatékosan kívánja a békétárgyalások megindítását Olaszországgal, elejét veendő a háboru előre nem látható következményeinek.

Az olasz miniszterelnök a háborúról.

Páris, november 28.

A „Figaro” római levelezője meginterjúvotta Giolitti olasz miniszterelnököt, aki a háboru jelenlegi állásáról következőleg nyilatkozott:

— *Egész sereg tendenciózus hírt és híresztelést dobtak ki nyilvánosság elé. Azokat a híreket, hogy az olasz flotta ostromzár alá vette a Dardanellákat, hivatalosan megczófolattam. Nincs okunk arra, hogy a háboru befejezését eljuttassuk. Olaszország pénzügyei a lehető legjobbak, így a háboru, ha kell, még nagyon sokáig kibírhadjuk. Egyébként pedig, még a béke megkötése után is kénytelenek leszünk nemcsak Tripolisban, de Kirenaikában is nagy csapatkontingenseket tartani, hogy az új gyarmatokat az arabok esetleges támadásai ellen megvéddessük.*

Csapatösszevonások az olasz határon.

Páris, november 28.

A Temps lécsi levelezőjének tollából érdekes hírt közöl az olasz határon történt csapatösszevonásokról. A csapatok elhelyezésében elrendelt változások Tirol és Görz katonai megerősítésére irányulnak és különösen Tirolban koncentráltak nagyobb erőt a határmenti garnizonokban. A tiroli negyedik vadász-rezimetent, amely Innsbruckban és Bregenzben állomásozott, Trientbe vezényelték, sőt még a délebbre fekvő garnizonokba is juttattak belőlük. Az ezred volt állomáshelyére Salzburgból jött egy gyalogezred. A hatodik vadász-zászlóaljat Trechtattól Sillianba küldték, a tizenhatodik zászlóalj pedig Freistadtból Rivába. A steyeri tábori tüzérezred Innsburekból Neumarktba ment. A gyalogsági brigád parancsnokát Linzből Innsbruckba helyezték át. Egyszóval a tiroli laderőt egy gyalogezreddel, két vadász-zászlóaljával egy tarackezreddel és több tüzérségi és műszaki csapatral erősítették meg. Ezek a változások részben már végbe is mentek, részben a jövő év tavaszán hajtják végre.

KÜLFÖLD.

Az osztrák képviselőház. A osztrák képviselőház megkezdi a házszabály-bizottságnak az ideiglenes házszabályreform meghosszabbítására vonatkozó javaslatának második olvasását.

Miután dr. Steinwender előadó előterjesztette azon javaslatát, hogy az ideiglenes házszabályreformot egy évvel hosszabbítsa meg a Ház, Budiznovski emelkedett szólásra. Rövid vita után a javaslatot második és harmadik olvasásban elfogadták. Több kormányjavaslatot, melyeknek első olvasása napirenden van, a bizottságokhoz utalják, amivel a napirend megszűnt. Dr. Körner ezután folytatja fejtegetéseit a csehországi bírósági hivatalnokok előléptetésére vonatkozó sürgősségi javaslat indokolására.

A csehországi bírák kinevezésére vonatkozó sürgős javaslat folytatódólagos vitája során Körner képviselő megjegyzi, hogy Prágában ha nem is teljes gőzerővel, mégis némileg halad a dolog. Nemcsak a csehek, de a németek is odatörekednek, hogy a fonal ne szakadjon meg. Behatóan tárgyalja az igazságügyi politika egyes kérdéseit és annak szterilitását azzal magyarázza, hogy az igazságügyvel igen sokat politizálnak. A küzdelemben résztvevő politikai pártok epepeggyel nem intézheti helyesen az igazságügyet. A tárgyalást megszakítják. A legközelebbi ülés holnap délelőtt.

A képviselőház ülésére ma beérkezett iratok közt van Tresics képviselőnek egy interpellációja a horvát-szlavóniai politikusok és az ottani sajtó üldözöttes tárgyában.

A szerb király elmaradt budapesti útjáról. Belgrádból jelentik: Tegnap kezdte meg a szkupstina az 1912. évi költségvetés tárgyalását. Perics képviselő támadta a kormányt, mert nem követ tiszta és átlátszó külpolitikai irányt és szóvá tette Péter király tervezett budapesti látogatását, amely Szerbia és Ausztria-Magyarország viszonyának érdekében kívánatos lett volna. Bár e látogatás, tekintettel Bosznia és Hercegovina annexiójára, korai lett volna, mégis Szerbia külpolitikájának új tájékozódását jelentette volna. A látogatást formálisan Bécsből mondották le. A valóságban azonban a szerb kormány határozatlansága volt az oka a látogatás lemondásának. Látható volt, hogy a szerb sajtó állítása, hogy a király látogatása Hartwig orosz követ közbelépésére maradt el, nem volt helytelen. Röviddel azután következett Heléna hercegnő házassága egy orosz herceggel. Ez azt mutatja még, hogy a budapesti látogatást Oroszország ellen való fenyegetésre szánták, mintha Szerbia csatlakoznék a hármasszövetséghez. Oroszország, amelynek programjába a szerb nép egyesítése nincs fölveve, arra törekszik, hogy Szerbia csatlakozását a nyugati hatalmakhoz megakadályozza anélkül, hogy Szerbia helyzetét javítaná. Jilovanovic miniszterelnök és külügyminiszter kijelentette, hogy Perics állításait az orosz beavatkozásra a leghatározottabban vissza kell utasítani. A kormánypolitika a budapesti látogatás kérdésében semmiféle befolyást nem gyakorolt.

Ostromállapot Drohobyczban. Lemberg-i jelentés szerint ma van a választás Drohobyczban, amely városnak a neve a június 19-iki véres választás révén vergődött szomorú hírességre. Akkor ugyanis dr. Löwenstein lengyel demokratát választották meg, de a választási visszaélések miatt zendülés tört ki, úgy hogy a katonaságnak kellett beavatkozni és ez alkalommal sok ember vesztette életét. A véres választás után néhány napra a megválasztott képviselő lemondott mandátumáról, de újból jelölték. Most aztán kivüle jelöltként szerepelnek még Hauser leMBERGI mérnök szociáldemokrata és dr. Segal bécsi ügyvéd, független lengyel demokrata programmal. Nehogy a június 19-iki rémes jelenetek megismétlődjenek, a hatóság rendkívüli óvintézkedéseket tett. Kétszázötven csendőrt rendelték a városba, a városon kívül pedig állandóan ulános őrzőerők cirkálnak, hogy megakadályozzák az idegen munkásoknak a borslawi petroleumtelepről való beözönlését. — A választás eredménye, hogy az első kerületben Löwenstein Náthán, lengyel demokratát, a második kerületben Reises Henrik pártokivült választották meg.

A konstantinápolyi bűnpör. Konstantinápolyból jelentik: A Seky bey ellenzéki szerkesztő grilkosai ellen folyó pör tárgyalásán kínos leleplezéseket tesznek a tanúk. Jussuf bey tüzérszázados példálul azt vallotta, hogy a szaloniki-i ifju-török komité mellett Dervis bey elnökölte alatt egy titkos bizottság működik, amelyik a komité által kimondott halálos ítéletek végrehajtásával foglalkozik, amely ítéletek a komité pecsétjével vannak ellátva. Hír szerint a sejk ül iszlám, akit Seky bey leleplezései nyomán az ellenzéki sajtó megtámadott és szabadkőművesnek mondott, lemondani készül. A sejk ül iszlám a tegnapi minisztertanácson már nem vett részt. A Seik-ül-izlám ma nyilatkozatot tesz közre, amelyben sajnálja a vallás nevében a politikai intrikákat, mert Törökországot, az iszlám egyetlen mentsvárát a pusztulásnak teszik ki. Dschavid bej levelet tesz közre, melyben a leleplezéseket, különösen pedig Jussuf Zia kapitány vallomását czáfolja.

Grey beszéde után.

— Angol-német egyezmény előtt. —

Budapest, november 28.

Angliában és Franciaországban Grey beszédét meglehetősen vegyes érzelmekkel fogadták, az angol közvélemény túlságos lagymatagságot lát benne és attól fél, hogy a beszéd esorbát üt Albion tekintélyén. Franciaországban pedig némi csalódást és kiábrándulást okozott. Csak a német közvélemény fogadta osztatlan tetszéssel. A német kancellár olyan válaszra készül, amelyik még szívesebbe teszi Anglia és Németország viszonyát, mindezek tetejében pedig kipattan, hogy Anglia egy Afrikára vonatkozó egyezményt szándékozik kötni Németországgal.

Ugy látszik, ezért volt a Grey beszéde olyan „mérsékelt és konziliáns.”

Vita az angol parlamentben.

Az angol parlament tegnapi ülésén Grey beszéde után az unionista párt új vezére, Bonar Law szólalt fel. Örömmel látja Grey beszédéből, hogy a kormány csak Anglia békés érdekeinek megőrzésére törekedett. A háboru Anglia és Németország között elképzelhetetlen nagy szerencsétlenség volna, és csak az emberi bölcsesség hiánya okozhatta azt.

A munkáspárt vezére, Macdonald örömmel látná, ha Anglia és Németország alapot találának a további fegyverkezések elkerülésére.

Asquith miniszterelnök megköszöni az egész haz támogatását. Két szempontja van — ugymond — Anglia külügyi politikájának. Az egyik saját érdekeink, a másik Franciaországgal szemben való kötelezettségeink megtartása. Mi nem fosztunk meg egy nemzetet a napsugaraktól, amely helyet akar bírni a nap alatt. Nincsen ilyen szándékunk, nincsen ilyen kívánságunk. Azt hisszük, épp annyira érdekünk, mint kötelességünk a fennálló barátságokat fentartani és annál inkább fogunk örülni, minél inkább sikerül azokat kibővíteni és békeszerző és kiengesztelő befolyásukba más hatalmakat bevonnani. Nincsen okunk vizslýra a világ egyetlen nagyhatalmasságával sem. A legelső brit érdek ma, mint mindenkor: a világbéke. Ezen czél elérésére van szentelve diplomáciánk és egész politikánk.

A többi szónok nyilatkozata nem bírt nagyobb jelentőséggel. Általában majdnem az összes beszédek alaphangja Németország iránt barátságos volt. A vitát félbeszakították, miután a kormány megígérte, hogy annak folytatására egy napot fog kitűzteni.

Gróf Wolff-Metternich német nagykövet az alsóházi vitánál nem volt jelen. Grey sápadt volt, de nem látszott idegesnek. Nyugodtan, lassan megfontolva beszélt. A ház izgalma szinte kínos volt. Grey állandó feszült érdeklődésben tartotta hallgatóságát és az első zajos helyeslés akkor hangzott el, amikor Grey lelkes hangon igazolta Lloyd George beszédét. Viharos taps volt, amidőn Grey e szavakat mondotta: Ha egyszer eljön az az idő, hogy ezeket a szavakat egy brit miniszter nem mondhatja többé, akkor megszűntünk mint nemzet létezni. A beszéd befejezése, melyben Grey Angliának igényelte azon érdemet, hogy lényegesen hozzájárult a béke fentartásához és hozzátette, hogy reméli, hogy ez a ház nézete is, zajos és hosszantartó Cheers! kiáltásokkal üdvözölte a ház.

A vitában egyetlen szó sem hangzott el azokról részéről, akik a külpolitikának melyreható, új tájékozódását előbb oly viharosan követelték.

A felsőház ülése.

Az ülésre csak kevés lord jött el, mert az alsóház tegnapi ülése után az érdeklődés tetemesen mecsappant. Courtnay lord a ház ügyelmét a Marokkóra vonatkozó nemrég befejezett német-francia tárgyalásokra irányítja, valamint az angol kormányt ezzel kapcsolatos magatartására. Foglalkozik Anglia, Franciaország és Oroszország folyton javuló viszonyával és kérdi, vajjon az ami két állammal szemben történt, nem történhet-e Németországgal szemben is meg és mért nem köthető az angol-francia egyezményhez hasonló

megállapodás Németországgal is. Lloyd George beszédét illetőleg kifejti, hogy az az ut, amelyre lépett, felette esodálatos. A diplomáciai eszközök nem merítették ki és az ügyet diplomáciai úton lehetett volna elintézni. Lloyd George nem helyesen oldotta meg feladatát.

A közvélemény hangja.

Angolországban akadnak hangok, amelyek elítélik Grey lagymatagságát Németország irányában és azt jósolják, hogy ez a beszéd csorbát fog utáni Anglia tekintélyén.

Francia politikai körökben tagadhatatlanul nagy örömet keltett annak bizonyossága, hogy Angolország el volt tökélyre a fegyveres támogatásra, de azt is kétségtelenné tartják, hogy a tegnapi beszéd le fogja hűteni a nagy barátságot, sőt feszültebb lesz a viszony Franciaország és Anglia közt.

A **Figaro** írja: Grey beszéde kizárólag és igazán angol beszéd. Senkit sem lehet meg, senkinek nem okozhat csalódást vagy nyugtalanságot. Mi azt kívánjuk ki belőle, hogy minden feladatunkat a hadsereg és a haditengerészet számára koncentrálnunk kell. A háborúval kell számolnunk, mert csak így biztosíthatjuk magunknak a békét.

A **Petit République** írja: Grey beszéde a becstelenség maga. Franciaország többet nem kívánhat.

Az **Action** írja: Grey beszéde az európai békét szolgálja és biztosítja a szívélyes barátságot, amely a két országot szorosban egybefűzi.

A **Radical** írja: Mi is hívek akarunk maradni az entente cordialehoz, de nem utasítjuk vissza a Németországgal való esetleges, lajális együttműködést a mostani és az összes jövőbeli viszályok rendezése céljából.

A **Soleil** írja: A beszéd azt mutatja, hogy Anglia a szívélyes barátságot nem azért kötötte meg, hogy Franciaországnak segítsen, hanem hogy Németország ellen védekezzen, melynek konkurrencziája nyugtalanítja.

A **Libre Parole** írja: A naiv francziák e beszéd olvasásánál fel fognak kiáltani: Mennyire szeretnek mindent ezek az angolok! Nem, ezek az angolok nem szeretnek bennünket jobban, mint azelőtt, hanem szeretnek bennünket Németország ellen látni.

A német lapok szerint az angol külpolitika vezetőjének tegnapi beszéde közfelfogás szerint mérsékelt és előzékeny hangjával alkalmas rá, hogy kiküszöbölje a félreértéseket. A mai lapok majdnem kivétel nélkül így kommentálják és meglepődéssel vesznek róla tudomást.

A bécsi tőzsdén kedvezően ítélték meg Sir Edward Grey beszédét s hírek jöttek, hogy a külföldi, elsősorban az amerikai piacokra is jó hatással volt, de a spekuláció mégis tartózkodóan viselkedett, mert be akarta várni a londoni és berlini jelentéseket. A newyorki tőzsdetáviratot szerint, amelyek tegnap zárlat idején érkeztek Bécsbe, bágyadt volt az irányzat.

Német válasz előtt

A „B. Z. am Mittag“ közli, hogy a kancellár és Kiderlen-Waechter december 2-án fog válaszolni Sir Edward Grey tegnapi beszédére és ez a felelet még szívesebb fogja tenni a viszonyt Anglia és Németország között.

Német-angol üzlet.

Haldane angol hadügyminiszter, aki tudvalevőleg Vilmos császár kegyelt embere, hír szerint még karácsony előtt Berlinbe megy, hogy itt mérvadó személyiségekkel egy Afrikára vonatkozó német-angol gyarmati egyezménynek a kötése végett érintkezésbe lépjen. Az angol hadügyminiszter itt előreláthatólag, külön erre a célra összehívandó parlamenti férfiakból és hírlapírókból álló gyülekezet előtt fog beszélni és hallgatóit egyben meg fogja hívni egy Londonban tartandó informáló-értekezletre.

EGYHÁZAK.

(Az új püspökök eskütétele.) Bécsből táviratozzák: A király ma délelőtt tizenegy órakor eskette meg gróf Mikes János és Hosszu Vazul újonnan kinevezett püspököket. A király, aki indiszpozíciója következtében egy hónap óta Schönbrunnban tartózkodott, a kedvezőtlen, esős időjárás ellenére is kora délelőtt Schönbrunnból a Hofburgba hajtatott. Az eskütételnél a magyar kormány kérvényében gróf Zichy János vallás- és közoktatásügyi miniszter assisztált; az esküminált dr. belvárdi Révy Ferencz, az ő felsége személye körüli miniszterium miniszteri tanácsosa

olvasta. Az eskütétel után ő felsége különkihallgatáson fogadta gróf Mikes és Hosszu püspököket. Zichy miniszter délután visszautazott Budapestre.

(Ki lesz a bányakerületi felügyelő?) Zsilinszky Mihály v. b. t. t., volt bányakerül. ág. h. ev. felügyelő utódját most választja a bányakerület. Az egyházközségek szavazatának beiktatási határideje nov. 30-ika. Legutóbb a békési egyházközségnek két tekintélyes egyházközsége, a sarvasi és a kondorosi egyházak szavazataikat dr. Zsigmondy Jenőre adták.

(Egyházközségi felügyelő-választás.) A kondorosi ág. h. ev. egyházközség nov. 26-án tartott közgyűlésében felügyelőül megválasztotta Liszka János sarvasi főgimnáziumi tanárt a lemondott dr. Haviár Gyula helyébe. Ugyanezen alkalommal Kovácsik István közs. jegyzőt választotta másodfelügyelővé.

(Protestáns-estély.) A Luther Otthon főiskolai internátus növendékei december 7-én, este hat órakor matiné rendeznek a fásori evang. főgimnázium dísztermében. Ez alkalommal Szehló Kornél felolvasást fog tartani „Tömörüljünk! Szózat a protestáns ifjúsághoz“ czímen. A matiné többek között fel fog lépni Marschalkó Rózsika, a m. kir. Operaház tagja is.

(Renitens egyházközség.) Az abosi evangélikus gyülekezet lelkipásztorul a minap Kroszméry József nyiregyházi káplánt választották meg. A gyülekezetben ez már a második választás volt, mert az első alkalommal az egyházközség 160 szavazó tagja közül egy sem szavazott. A második választásnál sem sikerült rávenni a gyülekezet egy tagját sem arra, hogy leadják szavazatát. Csúpnán a szomszédos leányegyházak néhány tagja élt szavazási jogával s így az egyik jelölt megválasztható. Az abosiak azért tartózkodtak a szavazástól, mert az esperes a négy pályázó között az ő jelöltjüket nem jelölte.

Ólomgolyók

a falban.

Meghatott szívvel olvasom a finom és poétikus hírt, hogy az osztrák Reichsrath elnöksége nem szedeti ki a falból azokat a golyókat, amelyeket egy Nyegus nevezetű merénylő lövöldözött ki pisztolyából, hanem sárgárczikarikával övezeti és fődíszíti a merénylet dátumával.

Ezen a példán fölbuzdulva az elnökség hihetőleg más esetekben is így fog eljárni. Így például elhatározta, hogy Nurdenschaedel képviselő ur botját, amelyet az belevágott Laszmiausz képviselő fejébe, annan nem távolítja el, hanem belegipszetti a képviselő koponyájába és ezt az aláírást alkalmazza:

— Festgemauert in der Erde...

Ebben a szezonban százkilencvenkét vegyes pofon hangzott el az osztrák képviselőházban. A Nyegus-példa szerint ezeket a pocionokat az illető képviselők arcán csinos ezüstlappal fogják megőrkíteni, belevésén az elnöki megrovást, amelyet a pofon nemeslelkű és bőkezű adományozója papott.

Néhány cipőt ezüsttel kell majd befuttatni, emlékül annak, hogy a cipő csöndes részében egykor egy nagynémet képviselő lába, a talp mentén pedig egy keresztényosztrák képviselő — meggyőződése helyezkedett el békés harmoniában.

Az előcsarnokban elhelyezendő apró szökőkutak annak az emléket őrzik, hogy volt idő, amikor az osztrák képviselők magukat szökőkutaknak, az elnökséget pedig márványmedencének tartották.

Az ilyen apró és kegyeletos ténykedések okvetlenül megerősítik az osztrák parlamentben uralkodó finom hangot és jó modort és föltétlenül hozzá fognak járulni az osztrák honatyák közt fönálló jóviszony szilárdabbá tételéhez.

Ray.

Az „EGYETÉRTÉS“

szerkesztősége és kiadóhivatala

VI., Eötvös-utca 32. alatt van.

A szerkesztőség telefonja 788.

A kiadóhivatal telefonja: 706.

TÁVIRATOK.

A kínai forradalom.

Frankfurt, november 28.

A **Frankfurter Zeitung**-nak jelentik **Pekingből**: A kormány parancsára a nyilvános épületekre kitzútták a sárkánylobogót az alkotmány behozatalának megünneplése végett. A városi tisztviselők elmentek a régenshez, hogy az új alkotmányra letegyék az esküt.

Peking, november 28.

Feng-Kuo-Csang császári tábornok táviratozza, hogy csapatai tegnap délután elfoglalták Haniang városát. Wutschang város ma kapitulált. A kormány arra törekszik, hogy Nankingban, melynek elesése küszöbön áll, azellenégekedéseket beszüntesse. Wutschang kapitulációjának híre hivatalos körökben nagy örömet kelt, mert azt hiszik, hogy ennek folytán a forradalom néhány napon belül elveszti jelentőségét. Bár a zavargások még hónapokig eltarthatnak, az idegen kereskedők közt nagy az öröm, mert remélik, hogy az üzleti forgalom ismét fellendül. A rend helyreállítása nagy veszedelmet szüntet meg az ország belsőjében élő idegenek élet- és vagyombiztonsága szempontjából.

Hága, november 28.

A tengerészeti miniszter táviratot kapott, mely szerint egy czirkáló Shanghaiban csapatokat szállított partra, amelyek után vannak Peking felé, hogy védelmükbe vegyék a hollandiai érdekeket.

A monarchia orosz nagykövete.

Pétervár, november 28.

Thurn-Walsassina osztrák-magyar nagykövet ma ideérkezett.

Német birodalmi gyűlés.

Berlin, november 28.

Első sorban a **Gothaim** képviselő indítványára elhalasztott a hajózási illetékekre vonatkozó javaslat tárgyalását folytatják.

Spanyol-kabyl békekötés.

Madrid, november 28.

A spanyolok és kabylók vasárnap a Kert-folyó mellett békét kötöttek. A békét 65 kabyl törzsfőnök írta alá. A spanyolok az összes foglyokat szabadon fogják bocsátani.

A román parlament megnyitása.

Bukarest, november 28.

A parlament ülészakát ma a szokásos szertartások közepette nyitották meg. **Károly** király felolvasta a trónbeszédet, amelyben hálás megelégedésének adott kifejezést a lakosság hódolata felett, amelyet legutóbb az országban és Jaesyanban tett utazása alkalmából különösen az egyetemi ünnepségek idején, amelyeknek fényét különböző delegátusok jelenléte, s főleg I. Ferencz József császár és király és Miklós czár megbízottainak jelenléte nagyban emelt. — tapasztalhatott. A trónbeszéd további folyamán kifejti, hogy két nagyhatalom között, melyekkel Románia a legjobb viszonyban él, súlyos viszály támadt. Az ország helyzete természetesen külön kijelentés szüksége nélkül abszolút semlegességet parancsol, mely módot nyújt Romániának ahhoz, hogy a balkáni békefenntartásában közreműködjen. Az állam pénzügyi helyzete megengedi, hogy a hadsereg összes szükségleteit kielégítsük, melynek haladását különben a legutóbbi hadgyakorlatok fényesen igazolták. A trónbeszéd az élelmiszerdrágaság ellen irányuló törvényjavaslatokat, a szegényebb lakosság adójának leszállítását, a közigazgatás decentralizálását, az iparosok hitelügyének rendezését, a munkásbiztosításra vonatkozó törvényjavaslatot és a nemzeti ipar fejlesztését jelenti be. Az ülészak megnyitásának ünnepélyén jelen volt a trónörökös, Károly herceg, Erzsébet hercegnő, valamint a diplomáciai kar is. A lakosság oda és visszautaztában lelkes óvációkban részesítette az uralkodót.

A marokkói egyezmény.

Páris, november 28.

A bonapartista diákok elhatározták, hogy kérvényt intéznek a parlament külügyi bizottságához, amelyben azt sürgetik, hogy a német-francia

szerződést a kormány ne írja alá addig, míg a spanyol-francia szerződés nem jön létre.

Páris, november 28.

A külügyi bizottság megkezdte a német-francia egyezményre vonatkozó hosszú jelentős tárgyalását és 15 szavazattal 2 ellenében elhatározta, hogy a ratifikáció mellett foglal állást.

A francia kamara ülése.

Páris, november 28.

A kamara a hadügyi költségvetést tárgyalja. Ciementel előadó hangsúlyozza, hogy a hadsereg és nemzet között teljes egység uralkodik és ezt mondja: Ha a francia nép egyike volna azoknak a népeknek, amelyet hosszas erőfeszítések elbátorítanak, úgy csak tekintsen a nemzetközi lét-határra, amely tegnap még telve volt fenyegetésekkel és még mindig nem tiszta és itélje meg ezt, szem előtt tartva a katonai szükségleteket. Franciaország bízva erejében és jogában, támaszkodva lojális szövetségekre és barátságokra, folytatni fogja civilizatórius és a nemzeti védelemre irányuló fáradozásait.

Messimi hadügyminiszter válaszol azon intézkedéseket, melyekkel a hadsereget a nemzeti védelem céljaira alkalmasabbá akarják tenni. Ha a sors valamikor azt akarja, hogy Franciaország fegyveresen védje hazáját, nyelvt és hagyományait, szabadságát és becsületét, úgy az ország megbízhatik hadseregében. (Helyeslés.)

Közgazdasági táviratok.

Amerikai tőzsdék zárata.

		nov. 28.	nov. 27.	nov. 26.
Newyork.	Buza helyben	97 $\frac{1}{4}$	98 $\frac{3}{4}$	—
	decemberre	97 $\frac{1}{8}$	98 $\frac{7}{8}$	—
	májusra	102 $\frac{1}{2}$	104 $\frac{1}{2}$	—
Chicago.	Buza decemberre	93 $\frac{3}{8}$	94 $\frac{5}{8}$	—
	Tengeri decemberre	62 $\frac{3}{8}$	62 $\frac{3}{4}$	—

Newyork, december 28. Gyapot Newyorkban: helyben 9.30 (9.30). Gyapot decemberre 9.06 (9.03). Gyapot januárra 8.85 (8.82). Gyapot New Orleansban, helyben 9 $\frac{1}{4}$ (9 $\frac{1}{8}$). Petroleum Standard white Newyorkban 7.35 (7.35). Petroleum Standard white Philadelphianban 7.35 (7.35). Petroleum Refined in Cases 8.85 (8.85). Petroleum Credit Blancas at Oil City 1.30 (1.30). Zsir Western steam 9.35 (9.45). Zsir Rohe és Brotho.s 9.70 (9.80).

Chicago, november 28. Zsir decemberre 9.— (9.07). Zsir januárra 9.17 (9.25). Szalonna short clear 8.12 (8.12). Sertéshus januárra 14.97 (15.10).

UJDONSÁGOK.

NAPIREND. Naptár: szerda, november 29. — Róm. kath.: Szaturain p. v. — Prot.: Szigrid. — Görög-orosz: november 16. Máté ap. ev. — Zsidó: Kiszlev. — A nap két reggel 7 óra 24 perczkor, nyugszik este 4 óra 11 perczkor. — A hold két délel 1 óra 19 perczkor, nyugszik éjjel 12 órakor.

A pénzügyminiszter fogad délután 4 órakor.
A horvát miniszter fogad délután 4 órakor.
A képviselőház ülése délelőtt 10 órakor.

Nyitvalelő múzeumok: Aquineumi Múzeum 9—4-ig. — Erzsébet Múzeum 9—4-ig. — Földtani Múzeum 10—1-ig. — Gyermektanulmányi Múzeum (Mária Valéria-utca 12.) 9—12-ig és 4—7-ig. — Iparművészeti Múzeum 9—1-ig. — Mezőgazdasági Múzeum 10—1-ig. — Tanszer Múzeum 3—7-ig. — Társadalmi Múzeum (Mária Valéria-utca 12.) 9—12-ig és 4—7-ig.

Nyitvalelő könyvtárak: Akadémiai könyvtár 3—7-ig. — Egyetemi könyvtár 9—6-ig. — Fővárosi Múzeum könyvtára 9—2-ig. — Iparművészeti Múzeum könyvtára 9—12-ig. — Kereskedelmi Múzeum könyvtára 9—2-ig. — Pedagógiai könyvtár 3—7-ig. — Statisztikai könyvtár 10—1-ig.

Nyitvalelő képtárak: A Szent György Cséhi művészeti aukciója a Nemzeti Szalonban, nyitva 9—7-ig. Belépőjegyül az egykoronás illusztrált katalógus szolgál. — Köber Leo gyűjteményes kiállítása a Könyves Kálmán művészeti szalonjában (Nagymező-utca 37—39.), nyitva 9—7-ig. Belépődíj 50 fillér. — Kernsteck Károly retrospektív kiállítása a Művészklubban (Krisztof-tér 2.), nyitva 10—6-ig. Belépődíj 1 korona. — Szépművészeti Múzeum modern képtára, nyitva 10—2-ig.

Uj mértföldjelző.

* * *

Távirat jelenti az egész tudományos világnak, hogy dr. Siegel nevű bakteriológusnak sikerült hosszú studiumok alapján kifürkészni a száj- és körömfájás okát. Fölfedezte a coccut, mely ezt a betegséget ragályossá és veszedelmessé teszi.

Ha az erre vonatkozó híreket meg nem ezáfolják, akkor az orvosi tudomány megint fontos állomáshoz jutott, mely talán az egész világ gazdasági életében fontos szerepet fog játszani. Különösen oly országokban, mint a miénk, ahol az állattenyésztés a gazdasági élet egyik nagy tényezője, kiszámíthatlan hordereje lehet a fölfedezésnek.

De hangsúlyozzuk újra, hogy csak talán. Lehet azonban, hogy a fölfedezésnek is csak akadémiai értéke és jelentősége van még abban az esetben is, ha a nevezett tudós férfi nem tévedett s valóban kifürkészte a baj okozóját.

Mert azzal, hogy valamely ragálynak okozóját megtalálja a tudomány, még nem sokat értünk el. Legfőleg azt tudjuk, hogy mi az, ami veszedelmet jelent. Az utóbbi évtizedek studiumának eredményei a tudománynak éppen annyi dicsőséget szereztek, mint csalódást az emberiségnek.

Pontos, mélyreható és fapadhatlan studiumoknak köszönheti a tudomány, hogy most már ismerjük a tüdővész okozóját is, amint hogy kétségtelenül meg van állapítva mi okozza az antraxot, a kolerát és más ragályokat. Mégis mily távol vagyunk még attól, hogy azokat gyógyíthassuk is! Akármilyen közel férközött az orvos-termesztudomány magához a bajhoz, mégis összetett kezekkel nézi az orvos, hogyan terjed és pusztít a tuberkulózis. Tehetetlenül nézi, hogyan mérgezi meg ez a nyavalya a tömegeket; hogyan terjed át nemzedékről nemzedékre; hogyan öröklődik át apáról fiúra és unokára hetediziglen is. Semmit, de semmit nem tehet; még csak nem is lokalizálhat. Ha a természet maga meg nem állítja a végzetes folyamatot, a tudomány ugyan meg nem állítja.

Még az Ehrlich-preparátum sem vált be úgy, amint azt az emberiség remélte. Igaz: a gyógyítás terén ez a fölfedezés mivelte a legnagyobb esodát. De mégsem teljes a csoda, mert az utóbbi megfigyelések szerint visszaesések nagyobb számban fordultak elő. De gazdasági szempontból örvendezhetnénk, ha Siegel fölfedezése legalább annyit jelentene, mint a gyógyítás terén az Ehrlich-preparátum.

Mindamellert az új fölfedezést nem szabad lekicsinyelni. Amíg az orvosi tudomány nincs tisztában valamely nagy betegség okával és okozójával, addig a gyógyítási kísérletek is csak meddők maradhatnak. Nagy lépés ez is a világosság felé. De még sok állomásra kell áthaladnunk, amíg teljes világossághoz érünk. Addig is örvendenünk kell ennek. (t.)

— A király kikocsizott. Bécsi jelentés szerint a király ma reggel, több mint egy hónapi szünet után, első ízben zárt kocsin Schönbrunnból a Hofburgba hajtatott.

— Magyar nemesség. A király Érsek András nyugállományú ezredes honvéd-örnagynak, valamint törvényes utódainak a magyar nemességet „Zigroveci” előnévvel, díjmentesen, Szandtner Aladár ügyésznek és Szandtner Tibor némeskari hadnagynak, valamint törvényes utódainak a magyar nemességet „Felső drifethomai” előnévvel és a bemutatott czimerral, díjmentesen adományozta s egyttal megengedte, hogy a jövőben a Pettkó-Szandtner kettős családi nevet viselhessek.

— Czáfólják Ferencz Szalvátor visszavonulását. Bécsből illetékes katonai helyről származó jelentések azt mondják: Utóbbi időben különböző lapokban ismételtén Ferencz Szalvátor főhercegnék a hadsereg kötelékéből való kiválásáról szóló hírek jelentek meg a legkülönbözőbb kommentárok és kombinációkkal kapcsolatban. Illetékes helyen mitsem tudnak a főherceg illető szándékáról és nem is gondolhatnak arra, ezért a hadsereg kötelékéből való távozás mellett felsorolt okok alaptalank és a tényeknek öppenéséggel nem felelnek meg.

— A jövődó trónörökös otthon. Alba-Brandeisből jelentik: A város, valamint a környék lakosságának nagy lelkesedése közepette vonult be ma Károly Ferencz József főherceg és neje, Zila főhercegné a brandeisi kastélyba, ahol tudvalevőleg a fenségek hosszabb ideig fognak tartózkodni. Az ünnepies fogadtatásnál megjelentek Thun herceg helytartó nevével, Koller tábornok hadtestparancsnok nevével, a cseli főnemesség számos tagja. — Brandeisben a főhercegi pár tiszletére este ünnepélyes kivilágítás volt. A sötétség beálltával fáklyásmenet vonult a kastély elé. A dalárda szerenádát adott; a 11. gyalogezred zenekara pedig több zenedarabot játszott. A fenségek nyitott kocsiában a vároeba hajtatott, hogy a kivilágított házakat megtekintsék. Közben a lakosság lelkes ovációkban részesítette őket. A fenségek pár Altbunzlauba utazott, hogy meglátogassák azt a svadront, melyhez a főherceg be van osztva.

— Nyugalmozott altengernagy. A „Zeit” jelenti, hogy Sobieski altengernagyot nyugalomba helyezték és a király neki a Lipót-rend nagykeresztjét adományozta.

— Udvari és főúri vadászatok. Bécsi jelentés szerint az uralkodóház gödingi uradalmában ma udvari vadászatok voltak, amelyen résztvettek: Ferencz Ferdinánd, József Ferdinánd főherceg, Péter Ferdinánd főherceg, a német nagykövét és a száz kövét. — Nagy főúri vadászat volt a gróf Károlyi Lajos tótmezei uradalmában is. Folyó hó 20-ika és 25-ike között tartották meg a szokásos őszi nyulvadászatot, amelyben hat vadásznapi alatt naponta kilenc puskás tizenötezerhatszáz darabot lött. Esett tizenkétezer nyul és háromezeröttszáz fogoly. A vadászatban résztvettek: gróf Schönborn Károly, gróf Hunyady László, gróf Apponyi Gyula, gróf Draskovich Iván, gróf Colloredo Rudolf, gróf Apponyi Henrik, gróf Esterházy László, gróf Zichy Kazimir, báró Vécsey Miklós és a háziur.

— Az Abdul Hamid szultán ékszerai. Párisban most vette kezdetét Abdul Hamid exszultán ékszerainek elárverezése. Az első nap! évőtele 2,652,355 frank. Ebből 920,000 frank jutott egy 154 keleti gyöngyből álló nyaklánczért, 267,000 frank egy 108 keleti gyöngyből álló nyaklánczért (amelyet három párisi ékszerész: Bassot, Grünberg és Rosenthal vettek meg), 128,000 frank szintén egy nyaklánczért, amely 105 keleti gyöngyből áll s a melyet Rosenthal ékszerész vette meg.

— Budapesti Presse cizim német nyelvű új politikai és közgazdasági napilapot indít Vész József december 20-án. Az új lap programja hazánk politikai, gazdasági és szellemi kulturáskéinek hathatós felkarolása és harcizos képviselése a politikai pártok érdekharczai fölé emelkedő tárgyiasság szellemében. Különös súlyt vet az új lap a közgazdasági élet minden ágazatára és e célból önálló, külön mellékletben fogja naponta tárgyalni a magyar pénzvillág, kereskedelem, ipar és mezőgazdaság kérdéseit. Magyarország igazait a külfölddel szemben s a nyugati kultúra eszméit épp oly bátor elszántsággal fogja képviselni, mint a mily szívósan fog küzdeni a nyugati kultúra eszméinek hazánkban való terjeszkedéseért. A „Budapesti Presse” első száma december 20-án fog megjelenni.

— Egy szerb hercegnő hozományja. Belgrádból táviratoznak: Ma terjesztették a skupstina elé az államtanács által elfogadott törvényjavaslatot, melyben a kormány javasolja, hogy Helene hercegnőnek évi apanázsa helyett egyszerűenkorra 1,400,000 frank hozományt adjanak.

— Amikor a német esászár előadást rendez. Berlini jelentés szerint Grinner, a Deutsche Bank igazgatója fölszólitást kapott Vilmos esászártól, hogy a bagdadi vasutról előadást tartson. Az előadás a esászár visszaérkezése, tehát december 8-ika után, az urakháza üléstermében lesz s külön meghívókat fognak szétküldeni.

— Tizezer koronás alapítvány. Soltész Imre, Kálmánd község aranymis és plébánosa, ezimzetes kanonok, aki három évvel ezelőtt jubileuma alkalmából is tett nagyobb alapítványt, a minap 10,000 koronát tett le a Szatmár egyházmegyei alapítványi pénztárba, később meghatározandó jötekönyv célra.

— Leégett téglagyár. Pozsonyi jelentés szerint Bazinban az éjszaka kigyuladt a Kailenberg-féle téglagyár. Reggelre teljesen leégett.

— Weimann Fülöp meghalt. A székesfőváros társadalmát érzékeny veszteség érte: dr. Weimann Fülöp udvari tanácsos, királyi közigyász, a nemeslelkű emberbarát ma délután hat órakor meghalt. Mint lapunk mai számában megírtuk, dr. Weimann tegnap délután rokona és orvosa dr. Polatschek Elemér lakásán szélütés érte. Dr. Weimann már régóta asztmatikus nehézségekkel küzdött s ezért felkereste dr. Polatscheket Eötvös-utca 6. szám alatti lakásán, hogy tanácsát kérje. A szélütés a rendelőszobában érte a közigyászt. Szó volt róla, hogy dr. Polatschek műtétet végeztet volna az öreg urra s eközben kapott volna szélütést. Ez azonban nem nyert megerősítést. Miután dr. Polatschek első segélyben részesítette, professzorokat hívtak hozzá, akik kilátásba helyezték, hogy ha csak újabb szélhűdés nem éri, fel fog épülni. Az éjszakát az öreg ur dr. Polatschek lakásán töltötte, ahonnan ma vigyázva átszállították a közigyászhoz Andrassy-ut 9. szám alatti lakására. A mai délelőttöt eszméletlenül töltötte s délután felé állapota egyre rosszabbodott. Családja állandóan körülötte volt s aggodalommal lesték állapotát. Hat óra körül újabb szélhűdés érte és a nemes emberbarát szíve megszünt dobogni. Halála híre futótűzként terjedt el a fővárosban és családján kívül szomorúságba ejtette mindazokat, akik a megtestesült jószágot és az igazi embert szerették benne, akik áldásos működését ismerték.

Dr. Weimann 1839-ben született Ungváron. Jogi tanulmányait Bécsben végezte s 1911. december 13-án lett volna 50 éve, hogy a doktorátust megszerelte. Tanulmányai befejezése után Debreczenben ügyvédi praxist folytatott. Az alkotmány helyreállítása után a budapesti kir. táblához pótbíróvá választották. A közigyász törvény megalkotása után közigyász neveztek ki. A közigyász kamarának sok éven át alelnöke volt. A király kegye előbb a kir. tanácsos, később az udvari tanácsosi szímmel ruházta fel. A pesti izr. hitközségnek 1880-ban képviselőtestületi tagja, 1880-ban választmányi tagja, 1901-ben decemberben a hitközség oktatásügyi elöljárója, 1902-ben elnökhelyettes, 1906. október 14. óta pedig a hitközség elnöke volt. Különös érdemeket szerzett magának a hitközség oktatási ügyének fejlesztése és a tanszemélyzet anyagi helyzetének javítása körül. Mint elnök a hitközség jogi és alapítványi ügyeinek rendezése alkotta egyik főtevékenységét, amelyek körül fényes eredményeket ért el. A hitközség anyagi gyarapodását magánhivatásában is ápolta és neki köszönhető, hogy a hitközség oly alapítványok birtokába jutott, mint a lovag Freystaedler-féle jótékonyági és gimnáziumi alapítvány, a Wahrmann Mór iskolai és jótékony alapítványok, a Wahrmann Sándor jótékony, kiházasítás és középiskolai alapítványai, Taub Salamon jótékonyági, gyermekorvosi, vakokintézeti és középiskolai alapítványai, Ehrlich Mózes különféle hagyományai és alapítványai, lovag Weichselmann Ignác tanítói segély- és vakokintézeti, Böhm Leonora vakokintézeti alapítványai, nemkülönben számos más felekezeti, kulturális és jótékony jogú alapítvány és alapítvány. Elnöksége idejében épült az Arénai templom és megtörtént a telekvétel egy a Ferencvárosban építendő templom részére. A lovag Weichselmann-féle vakokintézete elnökségének idejében adott át nemes rendeltetésének. Hogy a lovag Freystaedler-féle gimnáziumi alap a többi e szálra szolgáló középiskolai alapítványokkal csatlakozhatott volna s így a gimnázium egy-két éven belül életbe hívható lesz, szintén csak nagy fáradozásának köszönhető. A hitközség alapszabályainak módosítása az ő irányítása alapján készült. Mielőtt a hitközséghez került vezető állásba, a pesti Chevrakadisánál alelnöki állást töltött be. Halála folytán több már megkezdett fontos ügy elintézése szenved fennakadást. Temetése csütörtökön lesz.

— Gyűlésbetiltás a kolera miatt. A nagytársasági román ajku munkások vasárnap népgyűlést akartak tartani, de a nagybecskereki járás szolgabírája betiltotta azt oly indoklással, hogy a nagyobb csoportos járosok alkalmasak lennének a járásban fellépett kolérát terjeszteni. A betiltást megfélembítették, mert ezt az indoklást csak ürügynek tekintik.

— Egy kalandos bérökisasszony. Jeleztük, hogy Münchenben nagy port vert fel a tizenhét éves Rudigen baronessa titokzatos eltűnése. A fiatal leány már tizenhárom éves korában megszökött, de akkor szülei rákadtak egy vidéki major-ságban és hazavitték. Azóta a bérökisasszony állítólag egy müncheni kereskedővel ismét megszökött és atyja hasztalan keresi.

— A párisi soffőr-sztrájk. Párisból jelentik: Ma reggel megkezdődött a párisi autotaxik soffőreinek sztrájkja, melyet a benzinadó emelése miatt határoztak el. Hétezer soffőr közül hatezeröt száz nem állott munkába s Páris utcáinak képe nagyon megcsínylette ezt.

— A Hírlapírók Nyugdíjintézetének. A Magyarországi Hírlapírók Nyugdíjintézete fennállásának harmincz éves jubileuma alkalmából újabb a következő adományokat kapta: Vasady Gyula, a Vasady és Társa cég tulajdonosától 1000 koronát, Győr szab. kir. várostól 100 koronát, Szabadka szab. kir. várostól 100 koronát, gróf Haller János főispántól, mint gyűjtőjét Marostordamegye és Marosvásárhely szab. kir. város területén 1009 korona 61 fillért, gróf Haller Jánostól ugyanilyen ezímen 18 korona 88 fillért; rendes adományként befolyt az öbuda-ujlaki takarékpénztár részvénytársaságtól 20 korona. A Magyarországi Hírlapírók Nyugdíjintézetének igazgatósága ezen az uton is köszönetet fejezi ki az adományozóknak.

— Kinzókamara egy orosz börtönben. Az orosz börtönvilágnak egy újabb rémségét jelentik. Pétervári tudósítás szerint az igazságügyminiszter rendelkezésre vizsgálatot indítottak a krasnojevszki börtön igazgatója ellen, aki fegyenczekei a leghalatlanságban módon kínzottatott. Az egyik megkínzott vizsgálati fogoly táviratban tett panaszt az igazságügyminiszternél, hogy a börtönigazgató négy foglyot izzó szénrel megtöltött medencékbe fektetett és megtűzesített tüffel szurkáltatta őket. A foglyoknak kezét, lábait külön erre a célra szolgáló közpéri kinzószerzőmökkel nyújtogatták és más rettenetes kínzásoknak vetették alá. Egy fogoly meghalt, egy másik pedig a torturától megörlött.

— A szegedi iparkamara elnöke. Szegedről jelentik: A szegedi kereskedelmi és iparkamara mai ülésén ismét Szarvady Lajost választotta elnökövé. Az ülésről táviratilag üdvözölték Ráthonyi László kereskedelmi minisztert.

— A bécsi tragédia. A bécsi Holzkecht-család tragédiája még mindig foglalkoztatja a császárváros közvéleményét. Nem tudják még ma sem biztosan, hogy mi vitte rá végzetes tetteire Matkovichot és a tragédia egyetlen életben maradt szereplőjétől, a kórházban fekvő Holzkecht Róberttől igyekeznek felvilágosítást kapni. A fiatalember állapota már erősen javulófélben van, de feltűnő, hogy senkit se, még édesanyját se engedik betegágyához. Egyedül atyja van mellette egy orvossal és egy ápolóval. Világosságot vett az ügyre az a verzió, amelyet napok óta emlegetnek Bécsben és amelyre ma már a lapok is nyílt elzártsá tesznek. Kiderült, hogy mikor Matkovich a Holzkecht-leányt és a kisebbik Holzkecht-fiút megölte és berohant a szomszédos szobába, ahol Holzkecht Róbert öltözködött, valami olyat kiáltott feléje, amiből ő arra következtetett, hogy Matkovich az ő édes apjának természetes fia. Mikor ugyanis Matkovich gyögyvert emelt Holzkecht Róbertre, állítólag ezt kiáltotta feléje:

— Te se tudod, hogy *fiúvérem vagy!* Hát most tud meg, de most mindkettőnknek meg kell halni! . . .

Ez lett volna tehát az oka annak, hogy lovag Holzkecht ellenzte Matkovichnak és leányának házasságát.

— A gyilkos bromidia. Lombár János huszonegy éves magánhivatalnok tegnap este a Szemeru-utca 10. számú házában hirtelen meghalt. Haláláról értesítették a tisztiorvost, akinek a szülők elmondották, hogy a fiatalember, akit már régebbi idő óta idegbaj gyötört, a múlt héten Badle és Társa párisi cégétől bromidia nevű idegesillapító szert rendelt. Erre az orvosságra az újságok hírdetéseit hívták fel a figyelmét. A bromidiát tegnap vásárolta egy lipótvárosi gyógyszerértárból. Este bevett a gyógyszerből s aztán szülőivel kártyázgatott. Hirtelen rosszul érezte magát s kérte az apját, hogy hívassa el a mentőket. De mire a mentők megérkeztek, husz percczel később már meghalt. A tisztiorvos az esetről értesítette a főkapitányságot, a honnan bizottság ment ki az eset felvételére. A holttestet ma reggel a törvényszéki orvostani intézetbe szállították, ahol fel fogják boncolni. A rendőrség a szert lefoglalta és vegyelemzetteti fogja.

— Házasság. Dr. Zakariás Jenő közdivásár helyi ügyvéd hétfőn vezette oltárhoz Szécs Katalint Csikszépvizen.

Dr. Paul Adolf szász királyi kormánytanácsos tegnap a Jézus szent szívének templomában oltárhoz vezette felvizei Takács Sárát, néhai felvizei Takács Lajos egyetemi tanár és neje, Ujlaky Sarolta leányát.

— Százekerkoronás váltóhamisítás. A miskolci királyi ügyészségnél több miskolci, eszaki és főleg diósgyőri kereskedő, parasztagda és néhány bank tett feljelentést Horn Sándor diósgyőri fakereskedő és pénzügynök ellen, aki nem kevesebb, mint százezer korona értékű hamis váltót számítottatott le különféle pénzintézeteknél. Horn Sándor nagyon gazdag ember hirtelen állott és ezért korlátlan hitele volt mindenfelé. A pénzintézeteknél ismert ember volt és a leszámítolásra benyújtott váltókat minden további megjegyzés nélkül fizették ki az előkelő modoru pénzügynöknek. Legutóbb egyszerre négy nagy összegű váltót nyújtott be egyik diósgyőri kis hitelszövetkezethez. A pénzintézet ügyészének, dr. Hercz Ödönnek fellütek az aláírások, a benyújtott váltókat a szolgálal egyenként elküldte az aláírókhoz, akik aztán kijelentették, hogy az aláírások hamisak. Horn dühösen tiltakozott a gyanúsítás ellen, bemut Miskolcra és — pezsgős vacsorára invitálta meg a barátait. Másnap aztán eltűnt a városból s most kétségtelenül Amerika felé vitorlázik. Vasárnap aztán egész sereg kisebb-nagyobb összegű hamis váltót fedeztek fel. Miskolcon megkárosított a pénzintézetektől kezdve a bankokig mindenkit. Körülbelül százezer koronára teszik a hamis váltók összegét. A miskolci királyi ügyészség elfogatási parancsot adott ki Horn ellen.

— Letartóztatott mérgekverők. Berlinből jelentik: Essenben nemrég meghalt egy gyógyszerész, akiről azt hitték, hogy szélhűdés ölte meg. Később hírek kezdtek keringeni, hogy nem természetes halállal halt meg és tegnap este letartóztatott özvegyét és egy unokaöccsét, aki azelőtt káplán volt. Az a gyanu ellenük, hogy ők mérgezték meg a gyógyszerészt. Az özvegy és a volt káplán már régebben benső viszonyt folytattak és ez terelte rájuk a gyanut. A holttestet exhumálták és a törvényszéki orvosok olyan súlyos terhelő bizonyítékokat találtak, hogy a rendőrség letartóztatta a mérgekverőket.

— Feltékeny orvosok. Dr. Wein Manó egyetemi magántanár ismert sebész, mint a budapesti kerületi munkásbiztosító pénztár orvosa egy munkást gyógykezelt. Egy napon észrevette, hogy valaki megbolygatta a betegen lévő kötést. Ekkor kiderült, hogy a kötést dr. Ladányi Mátyás ellenőrző pénztári orvos bontotta meg. Dr. Ladányit dr. Friedrich Vilmos, a munkáspénztár főorvosa küldte ki annak megállapítására: tényleg feküdnie kelle-e a betegnek, vagyis számíthat-e még koespénzt dr. Wein Manó. Friedrich és Wein Manó doktorok között régi keletű az ellenlábaskodás. Ugyanis szó volt róla, hogy dr. Wein Manó lesz a munkáspénztár főorvosa Friedrich helyett, aki az igazgatóság előtt kevésbé rokonszenves. Friedrich azért küldte dr. Ladányit a Wein betegéhez. Wein Manó ez ellen panaszszal élt. A főorvos magához hívatta dr. Wein Manót, akit Jurkinyi és Mándoki doktorok jelenlétében felszólított, hogy adja be a lemondását, ha nem tetszik neki az ellenőrzés. Dr. Friedrich azonban ezel nem érte be, hanem személyében is megsértette Wein tanárt, aki eltávozott a főorvosi hivatalból és a személyes súlyos sértés miatt, segédei útján magyarázatot kért Friedrichtól. A főorvos a segédeknek azt felelte, hogy az ügy hivatalos s ő másképpen fogja elintézni. Ezt az ígéretét be is váltotta. Különböző fogyelemi paragrafusokra hivatkozva a tanárt korok fogyelemértés miatt felfüggesztette állásától. Wein ez eljárás ellen az igazgatósághoz fellebbezett, amely az ügyet sürgősen ki is tűzte tárgyalásra. Az igazgatósági gyűlést megtartották, Wein ügyét azonban levették a napirendről és tegnap minden vizsgálat, minden tárgyalás nélkül hirtelen visszahelyezték Wein doktort az állásába s ezzel rehabilitálták. Hír szerint dr. Friedrich ebből levonta a konzekvenziákat és nyugalomba megy.

— Halász Ede temetése. Halász Ede operaházi karvezetőt, a bohémvilágnak ezt a rokonszenves tagját, aki tegnap oly tragikus körülmények közt mult ki, szerdán délután három órakor temetik a rákoskeresztúri izr. temető halottsházájából. A haláleset széles körökben nagy részvétet keltett.

— Letartóztatott sufragettek. Londonban november 21-iki rendezvények miatt ma újabb 30 sufragettet tartóztattak le. Majdnem valamennyien vannak duak a pénzbüntetést megfizetni és a fogságbüntetést választják.

— **A pozsonyi öröme.** Pozsonyban nem tudnak hova lenni az emberek a boldogságtól, hogy egyetemet kapnak. Pozsonyi jelentés szerint a törvényhatósági bizottság tagjai közt mozgalom indult meg, hogy gróf *Khuen-Héderváry* Károlyt szombati délután *diszpolgárra* választják. Az Országos Birói és Ügyészi Egyesület, amely elhatározta, hogy bírák és ügyészek egyetemi hallgatói számára internátust létesít az új egyetem székhelyén, már érdeklődött aziránt, hogy Pozsony alkalmas volna-e egy száz belakóra tervezett internátus létesítésére. A város áldozatkészségétől függ, hogy az internátus létesülhet-e. Egy pozsonyi napilap felhívást intéz a lakossághoz, hogy hatalmas küldetés tisztelegjen a királynál és fejezze ki a város köszönetét.

— **A nőszabómunkások harca előtt.** A nőszabómunkások és munkások nemrég mozgalmat indítottak helyzetük javításáért. Nemrég több műhelyben sztrájkba is léptek, a sztrájkok azonban hamarosan a munkások győzelmével véget értek. A munkások azonban jobb szeretnék volna harca nélkül, békés megegyezéssel elintézni az ügyet s tárgyalásokat indítottak a munkaadókkal, hogy kollektív szerződést kössenek. A munkaadók nagy része késéssel hajlandó volt ebbe belemenni. A terv mégis hajótörést szenvedett. A kis munkaadók egy része nemcsak nem akart bérjavítást adni, hanem még az eddiginél is alacsonyabb munkabéreket ajánlottak fel, amit a munkások természetesen nem fogadhattak el s így a kollektív szerződés nem jöhetett létre. A szervező bizottság most már félbe hagyta a kilátástalan béketárgyalásokat s a tagokat gyűlésre hívja egybe, hogy ott a tárgyalások sikertelenségéről beszámoljon s most már a munkásokra bizza a további lépések megtételét. Műtán a munkások a mostani drágaság mellett a jelenlegi bérekből sem bírnak megélni s a bérek leszállításába semmi körülmények között nem egyeznek bele, a harc már a legközelebbi időben kitör mindazon munkaadóknál, akik a bérek leszállítását megkísérik, sőt lehetséges, hogy azoknál is akik a béreket javítani nem hajlandók. A szervező bizottság által már egybehívott gyűlés fogja harca ideje és módja felől határozni.

— **Hírek a „Prinz Joachimról.”** A „Prinz Joachim” nevű zátonyra került gőzös közelében előzőleg történt robbanásról és kilenc ember haláláról szóló híre vonatkozólag a Hamburg-Amerika társaság közli, hogy dinamitrobbanás nem történt, mert a gőzösn nem voltak robbanóanyagok. A Prinz Joachim legénysége távirati jelentés szerint a fedélzeten van és senkinek sem történt semmi baja.

— **Diákok a magyar címer ellen.** Fiuméből jelentik: A múlt héten a fiumei korzón a fiumei főgimnázium négy VI. osztályu tanulója megtámadta a fiumei tengerészeti akadémia egyik első osztályu növendékét, akinek sapkáját a magyar korona és címer díszítette. — Vigyázz — kiabálta feléje az egyik — nehogy a peczér fogjon el veled a kutyacímerral! A többiek gunyosan nevettek és mikor a kis diák protestált, bortal az arcába sújtottak, úgy hogy rögtön előtötte a vér. A fiu szülei feljelentették a támadókat, akik ellen a főgimnázium tanári kara szigorú fegyelmi büntetést hozott.

— **A szerződés miatt.** Holl István repezbányai lakos szerződésre lépett sógorával, Masler Antallal, hogy négyezer koronát érő birtoka fejében holtig való ellátást talál annak házában. Tegnapi éjjel Masler és fia belopódtak a beteges Holl szobájába, kilopták a szerződést és megsemmisítették. Mikor Holl emiatt kérdőre vonta őket, nekiesetek és úgy megverték, hogy most élet és halál közt lebeg. A soproni ügyészség megindította a vizsgálatot.

— **Óriási hóvihár.** Pöstyéni jelentés szerint Zsolnán óriási hóvihár pusztított. A telefon- és villanyvilágítási vezetékek elszakadtak és egymásra estek, amiáltal rövidzárlat keletkezett, mely negyven telefonállomást elrontott. A telefonösszeköttetés Odeberg felé megszakadt.

— **Szerencsétlenül járt legény.** Sopronból jelentik: Galovich Pál tizenöt éves legény tegnap délután a horvátországi erdőbe ment és ott fenyőgubókat szedett eladás céljából. Egy magas fenyőfára mászott fel, amelynek az ága alatta letört és Galovich fejjel bukott a földre, ahol eszméletlenül terült el. Csak későre akadt rá egy erdőőr, aki kórárt ment a faluba, amelyen aztán hazaszállították. Galovich reggelre meghalt. Az orvos nyakszirttörést konstatalt.

— **A temesvári halálos ítélet.** Ma ismét levelet kapott a halálraítélt Balázs István védője. A levél aláírója *Ujvidéki* János, aki ezuttal magyarul írta meg levelét, melynek írása teljesen azonos a tárgyalás alkalmával a védő részéről beadott német nyelvű levél irásával. Ebben a levélíró kijelenti, hogy *Balázs* Istvánt ártatlanul itélték halálra s el fognak kárhozni mindazok, akik az ítéletben részesek. Mert — ugymond a levélíró — s a gyilkos; ő üttötte le azt a bűdös zsidót és még le fog ütni néhányat. — Levelet kapott ma dr. *Szigethy* Henrik temesvári törvényszéki orvos is *Kreccányi* Gyula upesti asztalostól, aki azt írja, hogy ismeri a gyilkost s ha kézrekerítése iránt nyomozást indítanak, ebben a nyomozásban ő is hajlandó résztvenni, hogy kézrekerítse az igazi tettest. — Érkezett azonkívül egy névtelen levelezőlap is *Viragh* Béla törvényszéki elnökhöz, melynek írója *Balázs* István ártatlanságát hangoztatja. A védő a kapott levelet rögtön átadta a törvényszék elnökének és kérte a vizsgálat sürgős megindítását. Bár a rendőrség és a királyi ügyészség szkeptikusan fogadja az ügy újabb fordulatait és a levélzőnt, a széleskörű nyomozást már a nagybecskereki rendőrség megkeresésére megindította, hogy tisztult helyzetet teremtsen.

— **Zágrábi saccharin-csempészet.** A zágrábi rendőrség nagy saccharin-csempészetnek jött a nyomára, amely éppen oly nagyszabásúnak és megszűre elágazónak látszik, mint az volt, amelyet az elmúlt esztendőben a budapesti rendőrség leplezett le. A zágrábi pályaudvarra pénteken, 28-an két láda érkezett Svájcából. Mindegyikben négy bádobdön volt. A küldemény japán lakkal volt felütitve. A vámhivatalban felnyitották a bádobdönöket, amelyek tényleg lakkot tartalmaztak. Amikor azonban a vámhivatalnok hegyesvégű drótdronnyával be akart hatolni a kanna fenekére, báratlan akadályba ütközött. Nem volt nehéz kitárolni, hogy a bádobdönnek egy belső rekesze van. Meg is állapították egy-kettőre, hogy a kannának egy harmadrésében van lakk, míg üregének kétharmadát saccharin tölti meg. Minden kanna így volt preparálva és összesen 104 kilogramm saccharin rejtettek. Az így becsempésztett saccharin értéke 8-9 ezer korona. A szállítócégtől, amely az átvétellel meg volt bízva, megtudta a rendőrség, hogy a feladó cégnek a képviselője Zágrábban van. Hogy megcsiphessék, érdekes cselhez folyamodtak. A ládából kiszedték a kannákat, amelyeket tartalmukkal együtt lefoglaltak s az üres ládákat feltekerték a szállító cég kocsijára a vámhivatal előtt, mintha az elvétel rendben folyt volna le. A csempésztés sikerült is pompásan. A csempésztést elkövetett cég képviselője, aki nyilván azt hitte, hogy a csempésztés sikerült, át akarta venni a szállító ládákat s ezzel elárulta magát. A rendőrség persze nyomban letartóztatta. Az idegen kihallgatásakor azt mondta, hogy *Singer* a neve és Budapestről való. Megmozgatásakor azonban *Michelstaedter* Hermann névre szóló okmányokat és *Somogyi* névre címzett levelet találtak nála. Valószínű azonban, hogy egyik sem az igazi neve. Addig, amíg kitért kötségtelenül meg nem állapítják, a zágrábi rendőrség őrizetben tartja. Nincs kizárva, hogy tényleg Magyarországra, esetleg Budapestre vezetnek a nagyszabású csempésztés szálai.

— **Pusztító járvány.** Hódmezővásárhelyről jelentik: A városban járványszerűleg fellépett vörheny és difteritisz miatt az orvosok ma *Juhász* Mihály polgármester elnöke mellett értekezletet tartottak, amelyen elhatározták, hogy három hétre az összes iskolákat bezárják. A járvány még mindig terjed. Eddig mintegy 200 gyermek betegedett meg. A felnőttek között a tifusz pusztít. A járványra való tekintettel a hódmezővásárhelyi főgimnáziumot a polgármester tíz napra bezárta. A polgármester felhívta a főorvost, hogy nyolcz nap múlva tegyen jelentést arról, hogy a beteg diákok meggyógyultak-e, mert ha a járvány addig nem szűnik meg, az iskola bezárását meghosszabbítja.

— **Spanyol diáksztrájk.** Madridból diáksztrájk hírért jelentik. A spanyol diákok, akik a kormány által a barcelonai események alkalmából tanúsított magatartással elégedetlenek, elhatározták az általános sztrájkot egész Spanyolországra.

— **Villamoszerencsétlenség Bácsban.** Bácsból jelentik: A Wallgassen ma este szemközti a Raimund-színházzal két teljes sebességgel haladó villamoskocsi összeütközött, 27 utas megsérült, köztük többen igen súlyosan. Az összeütközés következtében nagy pánik tört ki s egész csoport ember elájult. A szerencsétlenségnek az volt az oka, hogy az egyik kocsi fékje elromlott és a síkos síneken nem lehetett idejekorán megállítani.

— **A drágaság.** Az Országos Munkásbetegsegélyező és Balesetbiztosító Pénztár december 15-17. napjain Budapestten tartandó reades közgyűlésén Szöbel Mór a beregszászi pénztár országos közgyűlési munkaadó kiküldöttje a következő indítványt terjeszti elő: A közgyűlés kimondja, hogy az országot nyomasztó drágaságra és előző kifolyólag a kormánynak, törvényhatóságoknak és majdnem minden magánintézetnek áldozatkészségére való tekintettel utasítja az igazgatóságot, hogy valamennyi helyi szerveinek, illetve kerületi pénztáraiknak hagyja meg, miszerint minden a IV. és ennél alacsonyabb fizetési osztályokban levő tisztviselőnek és napidíjasnak az 1911. évre visszamenőleg 25 százalékos drágasági pótlékot utalványozzon ki és e határozat értelmében járjanak el a jövő 1912 évben is. Ugyancsak a nehéz megélhetési viszonyokra tekintettel kimondja továbbá a közgyűlés, hogy a helyi szerveknél, illetve kerületi pénztáraknál alkalmazott és alacsonyabb fizetéssel díjazott III. osztályu kezelői tisztviselői állásokat megszünteti és ezeket II. osztályu kezelői tisztviselőkké lépteti elő.

— **Kuruzslás embervérrel.** Madridi jelentés szerint Almeidában tegnap végződött a csodadoktorok bűnpörének végtárgyalása. Négy férfi és három asszony ült a vádlottak padján. A vizsgálat hallatlan dolgokat derített ki róluk. Minden betegséget egészséges gyermekek vérének átfeleskendezésével gyógyítottak és a kuruzslók közül ketten, *Rodriguez Garcia* és *Leonia*, a sebészek, dicsekedve vallották, hogy bélpoklosok is egészségesen kerültek ki kezük alól. A tudatlan nép százával tödült hozzájuk, mert gyorsan hire futott, hogy messze vidékről jönnek Almeidába nyomorúkat, halálos betegeket gyógyítani. Be van bizonyítva, hogy a csodadoktorok temérdek kis gyermeket levágtak. Június 28-án tetten érték őket, amint egy gyermeket megölték, hogy egy parazstembert meggyógyítsanak. A beteget a gyermek szívének még meleg és friss vérrrel itatták és Lusából és zsirjából borogatásokat raktak a beteg testrészekre. A tárgyaláson *Rodriguez Garcia* elmagyarázta, hogy a gyógyítás csak akkor sikerülhet, ha a levágtott kis gyermek teljesen egészséges volt és ha vért egyszerre sikerült kicsurgatni az átmetszett torokból és az átszurt szívből. A három asszony fogta fel a vért, miután ők ketten Leóniával a gyermeket levágták, mint a csirkét. A törvényszék mind a két csodadoktorot halálra ítélte.

— **A kolera.** A belügyminisztérium közegészségügyi osztálya a Budapesti Tudósító útján közli, hogy ma délig újabb koleraegyanus megbetegedést nem jelentettek. A Magyarországon előző 18-ától 24-éig előfordult kolera megbetegedésekről és halálozásokról a Budapesti Tudósító a következő hivatalos kimutatást közli:

	Megbetegedett	Meghalt
Felsőaradi (Torontálm.)	2	—
Kumán (Torontálm.)	4	—
Lukácsfalva (Torontálm.)	1	1
Nagyzerzsebetlak (Torontálm.)	1	1

Összesen: 8 2

Nagybecskerekről jelentik: Tizenöt nap óta ma fordult elő ismét koleraeset és pedig a nagybecskereki cukorgyárban. A hatóság ennek következtében a gyárat ismét bezáratta.

— **Felsült betörők.** Csongrádról jelentik: Ismeretlen tettesek ma éjjel betörték az izraelita templomba és a perselyeket feltörték, pénzét azonban nem találták, mert a gyakori betörések miatt éjjelre nem hagynak pénzt a perselyekben.

— **Posta és távirtdánövendékek felvétele.** A kereskedelemügyi miniszter pályázati hirdetményt bocsátott ki a fővárosi és vidéki postahivatalokban megüresedett növendéki állások betöltése tárgyában. A budapesti postahivatalokban 19, Fiumében 4, Szegeden 3, Besztercebányán, Egerben, Esztergomban, Gyöngyösön, Kecskeméten, Losoncban, Szolnokon, Ujpesten és Vácson 2-2, Balassagyarmaton, Czegléden, Hatvanban, Hódmezővásárhelyen, Ipolyságon, Jászberényben, Kalocsán, Karcagyon, Kiskunfélegyházán, Kisújszálláson, Mezőtúron, Nagykőrösön, Salgótarjánban, Selmeczbányán, Szentesen és Zólyomban 1-1 növendéki állás üresedett meg. Fölvételért azok a magyar honos ifjak pályázhatnak, akik a magyar nyelvet szóban és írásban bírják, továbbá a középiskola negyedik vagy ezzel egyenrangú más iskola megfelelő osztályát hazai tanintézetben sikerrel elvégezték, tizennégy évesnél nem fiatalabbak és tizenhat évesnél nem idősebbek. A kérvény annál a posta- és távirthivatalnál nyújtandók be, ahova a folyamodó magát fölvétetni óhajtja.

— Öngyilkos esendőrőrmester. Balázs István székszárdi esendőrőrmester vérbajban szenvedett és egy év előtt beoltatta magát az Ehrlich-féle szerummal, ami azonban nem használt. Tegnap emiatti elkeseredésében szolgálati fegyverével agyonlőtte magát.

— Betörés fényes nappal. Aradról jelentik: Kalmár József Wesselényi-utcai üzletébe ma délután betörtök. A betörők azt az időt használták fel, amikor a kereskedő néhány pillanatra elhagyta és bezárta üzletét melyet alkuleszal kinyitottak és 300 korona értékű arany és ezüst holmit vittek el. A rendőrség megindította a vizsgálatot ebben az ügyben.

— Dohánygyárból lakóház. A ferencvárosi dohánygyárat, mely évtizedeken át működött a régi Soroksári, illetőleg a Ráday-utczában, kitélepítették a lágymányosi új dohánygyári épületbe. A régi dohánygyár épületét most lakóházzá alakították át és a munkálatokat nemsokára be is fejezik. A terjedelmes új bérház helyiségei elsősorban hivatalnok lakásokul fognak szolgálni.

— Vasuti elgázolás. Dobi János váltóór ma reggel a Soroksári-úton a Máv. 13. számú váltójánál egy 60—65 évesnek látszó munkásné holttestét találta. Valószínű, hogy az asszonyt tegnap este 10—11 óra között a Szabadka felől jövő személyvonat gázolta el. Holttestét a törvényszéki orvostani intézetbe vitték.

— Agyongázolt elmebeteg. Nagybecskerekéről jelentik: Dimer Mihály nagybecskereki állatorvos elmebeteg felesége a napokban elünn hazulról. Tegnap találták meg a szécsényi állomástól nem messze a sínek között. Hivatalosan megállapították, hogy egy délutáni gyorsvonat ment a szerencsétlen asszonyon keresztül.

— Agyonlőtt kocsis. Losonczi-ról jelentik: Plocheisz Károly gácsi uradalmi erdőőri gyakornok 26-án délután a kocsma udvarán féltékenységből kétszer rálőtt Plavucha József kocsisar, aki csakhamar meghalt. A gyilkost letartóztatták.

— Elemtantak. Kalapus Teréz cselédeleány a Dálnok- és Kmetty-utczák sarkán levő ház első emeletéről az utcára vetette magát. A mentők összetört tagokkal vitték a Rökus-kórházba. Tettének okát nem tudják. — Ma reggel Welmer Ilona harminczkét éves napszámosnő Ajóna-ut 32. számú lakásán maróhugot ivott. — Steirbreh Erzsébet huszonhárom éves takarítónő Nagyfüvös-utca 26. szám alatt levő lakásán lugkoldatot ivott. Mind a két életuntat a Rökus-kórházba vitték. — Ma délelőtt Bartók Rózi huszorkét éves könyvkötő munkásné születésnapját Zsold-utca 9. sz. lakásán kétszer fölbölte magát. Életveszélyes sebével az Új Szent János-kórházba vitték. A fiatal leány azon keseredett el, hogy vesztégyne tizennégy nap óta nem látogatta meg.

— A vetélytárs boszúja. Nagyszalontáról jelentik: Sarkad községben Bocsányi János cigányprimás a kávéházban féltékenységből leszúrta Nagy Sándor uradalmi gazdatisztet, ki a kasszirónak udvarolt. A merénylőt letartóztatták.

— Gyógyíthatatlan betegek irgalomháza. A gyógyíthatatlan betegek irgalomháza (III. ker., Óbuda, San-Marcó-utca) azon kéressel fordul a kegyesszívű adakozókhoz, hogy a karácsony alkalmából emlékezzenek meg jószágon a szegény gyógyíthatatlan betegekről is, hogy ezeknek a sokat szenvedőknek vigasztára szintén karácsonyfa állítsassék fel. Vidékről a természetbeni adományokat Budapest, III. ker., Filatorigáti állomásra kegyeskedjenek küldeni. Minden küldeményt köszönettel nyugtázza a főnökség.

— Halálozás. Bán Miksa nyug. lelkész és nyug. állami tanítóképzőintézeti rendes tanár életének 76. esztendőjében Nagylajosfalván meghalt.

Miketa Béla mérnök neje, hunfalvi Berzevics Gizella Liptóispalugyán elhunyt. Temetése nagy részvét mellett ment végbe.

Dr. Kende Zolt miniszteri segédfogalmazó élete 25-ik évében elhunyt. Ma délelőtt szentelték be a keresési-uti temető halottasházában, hol a minisztériumot Szomjas Lajos miniszteri tanácsos és Kövess György titkár képviselték. A beszentelés után a halottat Nagygyőzre szállították, hol e hónap 30-án helyezik örök nyugalomra.

Párisból táviratozzák, hogy báró Rothschild Gusztáv, a néhány év előtt elhunyt báró Rothschild Alfonz fiúve ott ma 80 éves korában meghalt.

— A Párisi Nagy Áruházban e hét vasárnapján kivételes áron hirdették Mikulás ajándéktárgyak e héten szombat estig érvényesek.

× Royal-Orfeum, Budapest, Erzsébet-körút 21. sz. Színházi és variété műsor. Kezdeté 8 órakor.

× Bob hashajtó a legkellemesebb, 10 fillér.

× Fodor-féle vívóterem a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordították a gyermektorna- és vívásra.

× Czim- és reklámtáblákat, nemesi címereket készít: *Hársányi László*, Budapest, VII., Hungária-körút 155. Telefon 170—12.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

A kulisszák világából.

— Színházi csevegés. —

(Blaháné jubileuma.)

Az „Aranyos öregek” vasárnap délelőtti előadása alkalmából pattant ki, hogy Blahánének ismét jubileuma van. Egy egészen intim emléknép, melyhez csak éppen a „benfentesek”-nek adott meg, hogy gratulálhassanak.

A „Nyugat” matinéjének szombati próbáján történt:

— Isten éltesse, Méltóságos asszonyom! üdvözölte Szerény, Mórincz Zsiga pompás darabjának rendezője.

— Köszönöm, köszönöm... de mért ültessen?

— Hát, — a többek közt — mert ma Katalin napja van és Méltóságodnak az „Aranyos öregek”-ben Paksy Kata a neve.

Blaháné nagyot nyevett:

— Jaáj, lelkem, ha minden szerepem nevenapját megtartanám, egész esztendőm át, furtundfurt, nevemnapom lenne. De azért mégis gratulálhat, de máshoz.

— Mihez?

— Most van a huszonötödik évfordulója annak, hogy a Szelényi-udvarban lakom. Gratulálhat az elpusztíthatatlan idegeimhez, mert, hogy milyen erős megpróbáltatásnak voltak szegények kitéve, azt csak én tudom! Alattam minden éjszaka szól a kávéházi muzsika és legujabban még kugbzót is rendeztek be a pinczében. Minden dolás megrezgetteti a falat és akárhányszor arra ébredek, hogy valamelyik matador kilenczet ütött le egy dobásra!

(Tapolczai babonája.)

A Vigszínházban nagy az öröm, hogy a „Sumurun” beütött. De mégis Tapolczai Dezső örül legjobban, pedig ő se nem részvényes, se nem szerző... még csak nem is játszik a darabban. Sőt éppen azért.

Tudni kell, ugyanis, hogy Tapinak van egy fura babonája: csak az olyan darabokat nézi meg, amelyek már átmentek az első jubileumán. Mint-hogy pedig Tapi a legtöbb darabban játszik, csak nagyon kevés darabot láthatna, de ezek közül akárhány nem jut el a 25. előadásra tul.

Például a „Liliom”, Molnár Ferencz mulatódarabja szép sikert aratott, de pont 25 előadást ért meg, tehát Tapi nem láthatta. De most erősen bizakodik, hogy édeleghet a „Sumurun” ballet-hölgyeinek hiányos öltözetében.

(A becsületes tolvajokhoz.)

A Vigszínház a „Sumurun” minden előadására felvirágoztatja a földszint széksorait. Csinos üveg-vázákban illatos bokréta pompáznak.

Kedves figyelem! A közönség kap ezen a poetikus ujtáson és a székfűk, rózsák, krizantémok már az első felvonás után a szép hölgyek selyem-bluzán és a smokinges urak gomblyukában díszelnek.

Faludik gyönyörködve nézik páholyukból ezt a szákmányolást. Hiszen ezt akarták. De ennél több is történik: A virágtartók vizével tele öntözik a székek párnáját és a virágtartók — eltűnnek.

A színház derék, de takarékos gazdája zugalodik:

— Mit használ, ha a „Sumurun” sokszor megy! Ráfizetünk, ha minden előadáshoz egy pár száz virágtartót kell vásárolnunk.

Erre egy ötletes színész — aki inkognitóját nem hajlandó levetni — ezzel az indítványával állott elő:

— Tegyük úgy, mint az ellopott pénztárcák tulajdonosai.

— Nos?

— Akik azt hirdetik: Kérjük azt az uriembert, aki pénztárczámat tévedésből magával vitte, hogy a pénzt tartsa meg, csak a tárczát küldje vissza. A virágról lemondunk, csak a tartót kérjük vissza.

(Könyvelés.)

Pénzről lévén szó, eszembe jut egyik rokon-szenves színészünk, aki — bár örökös pénzzavarral küzd — nagy rendet tart a költségvetésében.

Pontosan elkönyvel minden fillért. E napokban egy ismerőse bepillantott a noteszébe. Megdicsérte a jó szokásáért, de csakhamar bámulva kérdezte:

— Miért jelzed a *Kiadás* és *Bevétel* oldalát is K és K betűvel?

A rendszerető színész megvakarta a fejét és sőhajta felelt:

— Hejh, mert nálam a *Bevétel* is K-val kezdődik!

— Hogy lehet az?

— Egyszerűen úgy, hogy nálam a bevétel — *kivétel*.

(A divathölgy — gyermekcipőben.)

Rákosi Szidinek sok a szegénye. Ezeket ellátja apró pénzzel, viseltes ruhával. A magáéval könnyen rendelkezik, de ha gyermekruhát kérnek tőle, előbb az unokáit kérdezi meg, nincs-e ellenvetésük.

Ezzel kettős célt akar elérni. A másodikk: Hogy a kicsinyek szívébe is beoltja a jótékonyaság erényét.

Tegnap Beöthy Babát fogta vállatára:

— Egy akkora kis lány, mint te, fázik. Mit tegyünk?

Az aranyos gyermek pillanatig gondolkodott, aztán nagy örömmel így szólt:

— Adjuk neki az én piros kabátomat.

— Azt a szép piros kabátot, amit úgy szeretél?

— Azt, nagymamuska, azt!

— Óh, te jó kis leány, gyere hadd csókoljalak meg. Nem sajnálsz, mondd?

— Dehogy sajnálok, nagymamuskám; ... te fázson az a szegény teremtés ... aztán meg, máj nem is divatos ... ugy-e kapok helyette egy szép fehér kabátot!

(Szegény Halász Ede!)

Nincs kiderítve — talán nem is lesz — hogy szegény Halász Ede önszántából ment-e a halálba vagy hogy a gázömlés orvul ölte meg. Annyi bizonyos, hogy kevés halottat gyászolják olyan őszintén, olyan önzés nélkül, mint az Operaháznak ezt a szürke kóristáját.

Nem hallottam, hogy csak egy ismerőse is közömbösen ejtette volna ki a nevét, vagy hogy valami becsületes tudna rá mondani. Ellenben mindenki a mély bánat hangján mondta:

— Szegény Halász Ede! ... Jó fiu volt!

Igen: jó fiu volt. Egyetlen öröme, ha másokhoz előzékegy lehetett; egyetlen büszkesége: ha ezt észrevették!

Persze a jó fiuknak közös sorsa, hogy az ismerőseik ugatni szeretik. Mert tudják róluk hogy értik a tréfát, s nem sértődnek meg egy könnyen. Na, Halász Ede kollégái néha nagyon is erős tréfát engedtek meg maguknak. Évek előtt Micsay György társulatával a népligeti nyári színházban működött. Csinos hangja volt s így a bariton szerepeket ő játszotta. Egy ízben, az instrukció szerint, a színpadon kívül kellett egy nótát énekelnie. A látszó függöny mögött állva várta a végzést.

— Nem jól van ez így, — figyelmeztette az egyik lurkó — nagyon közel vagy, a hangod erős, az ének úgy hangzanék, mintha a sugólyuk előtt állnál. Menj ki a ligetbe. Ott énekelj. Így az illuzió, mintha messziről jönnél, teljes lesz.

Halász Edeus szót fogadott. Kiment a Népliget kanyargó sétatájára és ott fújta. A tanácsadója pedig az összes hátsó ajtókat becsukta. A közönség egy árva hangot se hallott az egész nótából.

Ez pedig egy más társulatnál, valahol a vidéken, történt:

Várták Raskó Gézát vendégszereplésre. Rip van Winkle volt a felléptére kitérve. Halász Edevel azonban elhittették az előadás reggelén a pajtások, hogy a vendégbaritonista lemondott, nem jön el, s hogy neki kell beugrani.

A szegény fiu nagyon megörült, mert tudta a halás szerepet, melylyel már régen szeretett vol-

na parádézni, de nem jutott hozzá. Egész nap memorizálta a szerepét, gyakorolta az énekrészeket, s egyébként tartózkodott szivartól, italtól, nehogy berekedjen.

A gaz kópék még akkor is folytatták a tréfát, amikor *Raskó* már megérkezett. Őt is beavatták s rávették, hogy jelenéséhez ne, mint rendesen jobbról, hanem balról lépjen a színpadra, mert a jobb-aldali kulisszánál *Halász* Ede kosztümösen, kimaszkírozva várja a végsőt.

A végső elhangzik: A szegény fiu egy lépést tesz előre, de visszarántják... hiába védekezik; a következő pillanatban már hangzik a színpadon a Rip belépő áriája.

Milyen áldott jó szíve lehetett szegény *Halász* Edusnak, hogy még e kegyetlen tréfiáért se haragudott meg!

Egy látcsöves ur.

(*) Opera. Új szereposztásban került ma színre, immár negyedszer, Wolf Ferrari bájos zenéi aprósága, a *Susanne tilka* az Operaházban. A grófnő szerepét ezuttal *Bánó Irén* énekelte és úgy éneklés, mint játék tekintetében közelebb hozta hozzánk ennek a friss, finom humoru kompozícióknak azt a részét, amelynek sulya az énekszerepen van. Ennek a szerepnek nincs szüksége sulyos koloraturtechnikára, sőt a partitúra éppen a könnyedség céljából kerül minden olyan szólamvezetést, amely a reprodukáló művészt annyira igénybe venné, hogy a szerep helyes megjátszására ne tudjon kellő gondot fordítani. *Bánó Irén* megértette a zeneszerző intencióit és finoman temperált szubrettszerűséget vitt szerepébe, mely illyképpen stílusos és a zene buffa hangulatához illő volt alakításában. Hangja, különösen a felsőbb regiszterben, tisztán és kellemesen csengett, a koloraturszerűen kezelt kadenciákat pedig inkább valami jól ható parlandóval énekelte. Előnyös megjelenése szintén hozzájárult sikeréhez, amelyet a közönség zajos tapsal szankcionált a felvonás végén, sőt a cigarettajelenet után nyílt színen is lelkes ovációban részesítette. A férj szerepében *Dalnoki Viktor* csak a nagyközönség előtt debütált ezuttal, a főpárba intim közönségének már volt alkalma erről a kitűnő alakításáról is szerepét tisztá, férfias baritonján pompásan énekelte és játékosan is, különösen a *Bánó Irén*nel való együttesekben sok kedves, friss nüansszal járult hozzá az előadás elevenségéhez. Az inas néma szerepét ezuttal is *Hegedűs* pompás alakítása tette nevezetessé, a zenekart pedig *Kerner István* azzal az energiával párosult temperamentummal vezette, amelyet már a dalmű első előadásánál is elismeréssel méltányoltunk. A derűs egyfelvonásos előtt a „Bajazzók”-at játszották és *Nedda* szerepében *Szoyer Ilonka*, *Canióban* pedig *Lunardi* jutottak jól megérdemelt tapsokhoz. Végül a „Tavaszi” ez, táncgyeuleg előadását ismételték meg.

(*) Zongora-est. A hozzánk özőnlő külföldi zongoravirtuózok nagy árfját ma estére egy fiatal magyar tehetség akasztotta meg: bagotai *Lengyel Ernő*, Szendy Árpád kitűnő iskolájának volt növendéke, aki két ízben már a filharmóniai hangversenyek vendége is volt. Ma este Beethoven, Chopin és Liszt műveiből összeállított műsorral önálló hangversenyt rendezett a Royal-teremben. Azok a nagyszerű s a csodagyermekség rendes átlagán messze túlnövő kvalitások, amelyeket már az ideai első filharmóniai hangversenyen is méltányoltunk nála, az előadott önálló számokban még jobban érvényesültek és különösen Beethoven komor és mély-séges F-moll szonátájával, valamint Liszt Bach ábrándjával és fugájával váltottak ki nagy hatást a kis számu, de megértő közönségből. Gazdag Chopin-műsorában némelyik darab előadása nem nem fedte teljesen az ezekről megállapodott felfogásunkat, de annyi bizonyos, hogy bagotai *Lengyel* immár a magyar reprodukáló művészek elitjéhez számít és tekintve fiatal korát még jelentős, nagy sikerekre van biztos kilátása. Végül Lisztnek hatalmas E-moll zongoraversenyét a Concert pathétique hallottuk brilliáns technikájú és finoman értelmes frazirozású előadásban, melynek fényét *Szendy Árpád* közreműködése, a második zongorán, egyben emelte. (—na.)

(*) Puccini új operája. Milanóból jelenti tudósítónk: Giacomo Puccini elkészült új operájával, amely háromfelvonásos, vig dalmű. Librettója spanyol eredetű, a címe pedig „Az élet örömei.”

(*) Válság a drezdai operában. Drezdából jelentik: A királyi színházak irodája közli: Schuch Ernő zenekari vezérigazgató és titkos udvari tanácsos tegnap benyújtotta kérvényét itteni állásától való felmentése iránt, hogy egy külföldi műintézet által felajánlott állást elfoglalhasson. A kir. udvari zenekarok és színházak vezérigazgató-sága a királyi ház minisztériumával egyetértően nem teljesítette a kérést. Schuch tehát továbbra is megmarad a kir. színházak kötelékében.

(*) Az Operaházban holnap, szerdán délután felülkör olesó helyarákkal a Janosi és Juliska című meseoperát adják, melyben Várady Margit (Janosi), Payer Margit (Juliska), Valent Vilma (az anya), R. Berts Mimi (a boszorkány), Mihályi (az apa), továbbá Hardy Helén és N. Bodor K. a főszereplők. Utána a „Babatündér” című látványos ballet egészíti ki az előadást, Pallai Anna, Brada és Smeraldi közreműködésével. A dalművet Kiss Dezső rendező, a balletet Guerra Miklós balletmester rendezti. Mind a két darabot Lichtenberg Emil karmester vezényli. (Bérletszám: 04. szám.) — Csütörtökön a „Pillangó kisasszony” kerül színre, a címszerepben Sándor Erzsé, a többiben Várady Margit, Flatt Gizella, dr. Székelyhidy, dr. Dalnoki, Hardy, N. Bodor K., Déci, Hegedűs, Pichler, Ney B., Kárpáttal. (Évi bérlet 157. szám. Kezdeté 7 óraker.) — Pénteken Cahion Charlesné asszony vendégfőlépéseit a Carnon című szerepében folytatja. Don Josét Kórayey Béla, Micaelát Ambrus Etelka, Escamillót Rózsa énekl. (Évi bérlet 158. szám. Rendes helyárak.)

(*) Magyar művészno sikere Berlinben. Buttykay Ákosné, *Kosáry* Emi, folyó hó 14-én és 21-én énekelt nagy sikerrel Berlinben a Klindworth teremben. Az első dalestélye után az a páratlan ki-tüntetetés érte, hogy meghívást kapott a királyi Operaházba próbaéneklés céljából. A művészno az éj-királynő áriáját énekelte a „Varázsfuvola”-ból, a jelenlevő dr. Muck főzeneigazgató, Edmund Strauss és Droscher főrendező előtt oly sikerrel, hogy Droscher főrendező felkérte, énekelne később *Hülssen* titkos tanácsos. főintendáns előtt, aki ekkor nem volt Berlinben, szerződötetés céljából. Buttykayné, aki a jövő szezonra több meghívást fogadott el különböző metropolisokba, énektanulmányait *Heraldné* Holzer Hermin kiváló ének-mesternőnél végezte. A sajtó általános elismeréssel szól Buttykayné nagyterjedelmű, kiegyenlített hangjáról és virtuoz koloraturájáról.

(*) Hegedűs László művészi hagyatéka. A Műcsarnok februárja tervezi a nemrégiben elhunyt kiváló magyar festőművész: Hegedűs László művészi hagyatékának kiállítását. Ez a kollektív megteperéssel fog szolgálni azoknak is, akik Hegedűst közelebbről ismerték, amennyiben feltárul a művészi ritka sokoldalúsága: a monumentális, nagystíliu történelmi, szimbolikus és magyar generekkel mellett ott lesnek Hegedűs László gobelinjei, könyvillusztrációi, égetett dénévei, bronzfigurái, fafaragványai és szobrasztati művei. Ez a sokoldalúság azután igénybe vette a művész minden idejét s a halálakor elterjedt fantasztikus hírekkel szemben így érthetővé válik, hogy Hegedűs szenzibilis szervezetét felemésztette a tulihajtott művészi tevékenység. Özvegye, ki maga is festőművészno, rendezte a hagyatékot, mely valószínűleg a grafikai kiállítással kapcsolatban fog megnyílni.

(*) Hangverseny a Lipótvárosi Kaszinóban. Az idei évad első nagy hangversenye december 2-án, szombaton este lesz a Lipótvárosi Kaszinó dísztermében. A hangversenyen közreműködnek Genevieve *Dehally* zongoraművészno, a párisi Lamoureux hangverseny-társaság tagja, Yvonne *Dubell* énekművészno, a párisi nagy opera primadonnája és *Baklanoff* György énekművész, a moszvai eszszári opera tagja. A hangversenyt, amely pont fél kilenczkor kezdődik, teaest követi. A belépőjegyeket esütörtökön délután hat órától kezdve a kaszinó irodájában adják ki.

(*) Szimfóniai Zenekar. Ujdonságok esteje lesz az Orsz. Szimfóniai Zenekar második bérleti hangversenye, amelyet vasárnap fél 8 óraker tartanak meg a Zeneakadémia dísztermében. Először játszzák Budapestben *Sibelius* Jeannak, az anynyira kedvelt finn zenészerzőnek egy mélyvörzésű románézát. Ugyancsak először kerül közönségünk elé a lengyel *Stravinszky* Igor, akinek „Tüzi-játéka” csak nemrégiben Párisban is szenzációs sikert aratott szédületesen virtuoz hangszerezésével és szinte vakmerő harmoniai kombinációival. *Debussy* „Ara beszék”-jét is először hallja publikumunk, amely méltán fogadja esemény gyanánt a

francia mester minden új alkotását. A Zeneakadémia megnyitó ünnepélyén jelen volt zárkörű társaság után ezuttal kerül először a nagyközönség elé *Bloch* József magyar irányú „Ünnepi-nyitvány”, amelylyel az estét bevezetik, valamint először játszzák a szimfonikusok *Csajkovszky* „Francesca da Rimini” című nagyzenekari ábrándját is, amely megkapó erővel illusztrálja a boldogtalan asszony szerelmi tragédiáját és lelkének fájdalmas vergődését. *Haydn* örökszóp londoni szimfóniája tölti be a hangverseny második részét, igaz öröme a klasszikus zone kedvelőinek. Jegyek *Bárdnál* kaphatók.

(*) A Ganzgyári Dalkör jubileuma. Negyven éves fenállását éri meg az idén a Ganzgyári Dalkör és a jubileum méltó megünneplésére december 9-én este 8 óraker *Diszhangversenyt* rendez Sugár Viktor egyesületi karnagy, a Nemzeti Zenedánóra vezetésével és közreműködésével, valamint az 52. gyalogezred közreműködése mellett, a Zeneakadémia hangversenytermében.

(*) Hangverseny. *Gabrilovics* Ossip ma, szerdán tartja hangversenyt a következő műsorral: 1. Bach: Preludium és fuga B-moll. 2. Beethoven: Sonata A-dur op. 2. 3. Schumann: Sonata G-moll op. 22. 4. a) *Gabrilovics*: Meditation; b) *Gabrilovics*: Intermezzo appassionato; c) *Glazunov*: Gavotte (közki-vánatra); d) *Sapelnikoff*: Elfentanz; e) *Moszkowsky*: Etude Ges-dur. 5. a) *Chopin*: Nocturne F-dur; b) *Chopin*: Walse E-moll; c) *Liszt*: Etude F-moll. Jegyek *Rózsavölgyinél* kaphatók.

TUDOMÁNY ÉS IRODALOM

* Archeologusok ülése. Az Országos Ember-tani és Régészeti Társulat báró *Forster* Gyula előnkésével ma délután felolvasó ülést tartott. Elsőnek *Halaváts* Gyula Szeben vármegye északnyugati csücskében elterülő Kelnek községe közepén álló száz paraszt várról érkezett. A tetszéssel fogadott előadás után dr. *Gaspartz Géza* Elemér az antik falfestészet technikájáról tartott előadást. Az előadó ismertette az eddigi véleményeket az antik falfestményekről. Elmondotta *Hitdorf* teoriáját a falfestészeti technikáról. Dr. *Gaspartz* előadását is nagy tetszéssel fogadták. Ezután a társulat választmányja zárt ülést tartott, amelyen folyó ügyeket intézett el.

* A Turáni Társaság ma délután öt óraker a Nemzeti Múzeum dísztermében felolvasó ülést tartott nagy és előkelő közönség jelenlétében. Gróf *Teleki* Pál megnyitó szavai után dr. *Milleker* Rezső tartotta meg előadását *Kisázsia* gazdasági viszonyairól. Az előadást a megjelent nagyszámu közönség zajos tapsal honorálta.

* Olesó Jókai. „Olesó Jókai” — egy szállóige mely diadalmasan hordja szét Jókai nagy nevét nagy Magyarországra. A magyar irodalom letárában rejtőzködő kincsek között alig akad más, mely oly bőven sugározná a kultúrát érlelő hőt és fényt, mint Jókai legtöbb munkája. A Jókai műveinek varázskastélyában bibiós álomban szunyadvó tündéreket kelti most életre az Olesó Jókai. És a világ ámulva fogja megismerni Jókait. A nagy mesélő, a szines fantáziájú költő, a bájos humorista Jókai ezekben a szinte ismeretlen novellákban regényekben diadalmas nagyságának egész csereféjig tárul elénk. A most meginduló kiadás 40 filléres füzetekben teszi hozzáférhetővé a nagy író legszebb munkáit. 40 filléret egy modern, tetszetős kiállítású könyv! Szinte lehetetlen, hogy ne kapjon utána két kézzel, aki valaha is olvas nyitott betűt. Most jelent meg az Olesó Jókai következő 10 száma: 1. Az egyhuszasos leány. A nagyapó várkastélya. 2. A dagói torony. Boszu a tulvilágon. 3—4. A cárja róza. 5. Az ezekkeddik éjszaka. 6—8. Péter Péter. 9. Ne hagyj magad. 10. A fekete sereg. Ezentul havonkint 10 szám jelenik meg. A mesésen olesó romékművek megrendelhetők a Róvai-testvéreknél.

REPÜLÉS ÉS LÉGHAJÓZÁS

© Tragédia a levegőben. Egy évvel ezelőtt még hazájának egyik legnépszerűbb embere volt *Scanson* Róbert ausztráliai léghajós, aki időnkint produkeciókat rendezett Sidneyben. Melbourneben és Adelaideben az általa konstruált eső-ernyővel, s bátorságával, ügyességével kivívta a népek bámulatát, sőt reménye lehetett arra is, hogy óriási vagyont fog szerezni. *Scanson* egy meglehetősen kicsiny léggömbbel szokott volt felszállni, amelynek kosara helyén egy eső-ernyő volt meg erősítve, ez viszont alul trapézban végződött.

amelyen az ifjú Scanson leszállás közben vakmerő gimnasztikai mutatványokat végzett. Rendszeresen több száz méternyi magasra emelkedett, majd eloldotta az ernyőt a léggömbtől, mely továbbrepült a légtérben, ő maga pedig a trapézra tornázva leereszkedett a földre. Ezt az izgalmas látványosságot azonban nem fogják egyhamar újra látni Ausztráliában, mert legutóbbi tragikus kalandja után abba kellett hagynia produkcióit. A szegény megbomlott idegzetű Scanson már csak árnyéka önmagának s hasztalan keres segítséget az orvosoknál. Perth városában történt egy népiünnepen, amelyen Scanson, mint már annyiszor, ismét beakartá mutatni vakmerő produkcióját. A kíváncsiak ezrei telongtak körülötte, a ballon meg volt kötve s egy tucat önkéntes vállalkozó tartotta leszorítva a földön a kis léghajót. Az volt az utasításuk, hogy a kötelet abban a pillanatban ereszték el, amikor Scanson megragadja a trapéz fáját. „Mehet!” — kiáltott Scanson s a léggömb lassan emelkedni kezdett. Ekkor odaugrott egy részeg fickó és még éppen el tudta kapni a trapézt. Őt is vitte magával fölfelé a léghajó. A közönség hangtalanul, meredt rémülettel várta, hogy mi fog történni.

— *Eressd el! Ugorj le!* — kiáltott Scanson a legmagasabb fokú izgalomban, — *még van idő!*
A kettős súly miatt a léggömb lassabban emelkedett s még csak két-három méternyi távolság választotta el a trapézra lógó részeg embert a földtől. Scanson teljes erejével ráütött a hivatlan utastárs kezére, de a részeg ember nem akarta eleresztetni a trapézt. A következő másodpercben már késő volt, mert a léggömb magasra eszökkent és fel tartózatlanul repült tovább. *A helyzet rémületes volt.* A kötel, amelyik a trapézt a ballonhoz erősítette, csak 200 fontnyi terhet bírt el és lehetetlen volt, hogy a tulsúlynak hosszabb ideig ellentálljon. Az eső-ernyő meg éppen nem bírhatta el két ember terhet. Nem volt kitérés a biztos halál elől. A részeg utastárs közelebb kapaszkodott a léghajóhoz, hogy jobban befogódhasson a trapézba. Nem volt más választás: *az egyiknek vesznie kellett.* Teljes idegzetében és izmainak megfeszítésével szánta el magát Scanson az elkerülhetetlenre: egy heves rugás, egy lökés és *zuhanva repült az utastárs a föld felé.* Azután Scanson leoldotta az ernyőt és néhány percz múlva maga is lent volt a földön, ahol az izgalomtól elvesztette az eszméletét. A drámának az esküdtsek előtt volt a folytatása. Scanson letartóztatott és emberöléssel vádolták, de az *esküdtsek fölmentő erdeklet hozott,* mert a léghajó elkerülhetetlen kényszerből kifolyólag eszlekedett. Azóta azonban teljesen összeesett történetéből. Idegrohamok lepték meg, üldözési mániában szenved és borzalkató rémlátások gyöttrik.

FŐVÁROS

(A Tiszaviselelőválasztások előtt. A mostanában gyors egymásutánban megejtendő tisztviselői választásokkal függ össze dr. Bárczy István polgármesternek ma kiadott rendelete, melyben a fővárosi tisztviselőket újabb minősítésre rendelte el. Egyben felhívta a főváros valamennyi hivatalának, intézetének és üzemének vezetőit, hogy a vezetésük alatt álló hivatalhoz, intézethez vagy üzemhez beosztott alkalmazottak minősítését a minősítő ivekre vezessék rá és ennek megtörténte után az iveket zárt borítékban minősítő ív jelzéssel az elnöki ügyosztály vezetőségéhez legkésőbb december 10-ig terjesszék be.

(A Mária Terézia-téri iskola. Megirtuk, hogy a főváros a Mária Terézia-téren hatalmas új iskolát építtetett, amelyet a közel jövőben adnak át rendeltetésének. A folyó iskolai év előrehaladoottsága következtében azonban a VIII. kerület iskolakörzetének megváltoztatása megzavarná a tanítás rendjét s ezért szükségessé vált, hogy a Mária Terézia-téri új iskolának az osztályait más módon népesítsék be. Ezzel fogva a főváros tanácsa úgy intézkedett, hogy az új iskolába a Práter-utcai elemi fiúiskolának nyolc osztályát, az üllői-utcai iskola ötödik és a Csobáncei-utcai iskola hatodik osztályát telepíti át. Ezzel felhívta a tanács a VIII. kerületi II. számú iskolaszéket, hogy az iskola körzetének új megállapítására vonatkozólag a folyó iskolai év végéig megfelelő javaslatot tegyen.

(A főváros a mentőknek. A Budapesti Önkéntes Mentőegyesület azzal a kéréssel fordult a fővároshoz, hogy a fővárosi tanszerkészítő műhelyből részére néhány tárgyat a mentő-múzeum részére átengedjen. A tanács méltányolta a kérelmet, elhatározta, hogy egy herbáriumot, amelyben virágos mérges növények vannak összegyűjtve és tíz darab mérgezőgomba utáztatot ajándékozik az önkéntes mentőegyesületnek.

(A főváros jubileumi díja. A főváros által alapított Ferencz József koronázási jubileumi díjat az idén szobrászművészeknek ítélik oda. A pályázat határideje e hó 20-án járt le és a díjért a határnapig 11 pályázó művész küldte be munkáit az iparművészeti múzeumba, ahol a szobrokat a földszinti nagyteremben és a mögötte levő kisebb helyiségben állították fel. A pályázók csaknem mindannyian ismertnevi művészek és így a pályázat nivója az eddigieket jóval felülmúlja. A zsűri e hónap 30-án fog dönteni.

Nyiltér.

Erovatban közlöttekért nem vállal felelősséget s szerkesztőség.

Nyilatkozat.

A Magyar Bank és Kereskedelmi Részvénytársaság igazgatóságával 1911. október 31-én az alábbi két levelet váltottam. Megállapodtunk egy közlemény szövegében is, amelynek a napilapokban való megjelenéséről a banknak kellett gondoskodnia. Minthogy ez a mai napig meg nem történt, elérkezettnek látom az időt arra, hogy ezt a két levelet eredeti szövegben a nyilvánosságra hozzam.

Vajda Imre.

Budapest, 1911. október 30.

Nagyságos

bajmoki Vajda Imre urnak,
Budapest.

Igazgatóságunk Nagyságod kívánságára megvizsgálta azon okokat és körülményeket, melyek Önt arra indították, hogy intézetünkkel hosszú időn át viselt állását elhagyja. További vizsgálat tárgyává tettük a Szalai Béla és Nagyságod között felmerült összeütközés körülményeit.

Mindezekre nézve a tényállást a következőkben állapítjuk meg:

1. A Szalai Béla ur által Önnek 1911. július 20-iki kelettel irt levélben foglalt az Ön egyéni becsületét, de különösen volt igazgatói reputációját milyen sértő kijelentésekkel magunkat nem azonosítjuk, mert azokat helytállóknak el nem ismerhetjük.

2. Ön szolgálata egész ideje alatt és Elek vezérigazgatóval támadt konfliktusában is az Önnek rendelkezésére állott adatok alapján teljes jóhiszeműséggel járt el, mindig az intézet érdekeit tartotta szem előtt, magának soha, még a beállott személyi surlódások ideje alatt sem akart anyagi, vagy rangbeli előnyököt kicsikarni. Jóhiszeműsége a felmerült konfliktusnál tehát kétségbe nem vonható, miután nem bírt tudomással azon bizalmas természetű okokról és körülményekről, melyek az intézet vezérigazgatóját a kérdéses ügyben a legszigorubb titoktartásra kötelezték. Belátjuk, hogy Ön a rendezés azt a módját, amely szerint a jövőre nézve az Ön és Szalai Béla tantiémeje egyenlő lett volna, önzertét sértőnek és ezért elfogadhatatlannak tarthatta.

3. Megállapítottuk, hogy az Önnek távozásakor kifizetett összeg kizárólag a korábbi évek folyamán összegyűlt látnas tartalmak után — még el nem számolt tantiéme-igényeit és a törvényes egy évi felmondási időre járó illetményeit foglalja magában, de semmiféle hallgatási díjat, vagy kártalanítást nem kapott.

4. Azon híresztelésekkel szemben, mintha Ön üzleti titkokat nyilvánosságra hozott és ezzel intézetünk károsítására törekedett volna, a nyert felvilágosítások után megállapítottuk, hogy azok a belső részletek, melyek nyilvánosságra kerültek, nem írhatók az Ön rovására, mert hogy a nyilvánosság intézetünk belső ügyeivel foglalkozott, ez csak azon érthető önvédelemnek kifolyása, mely Nagyságodat Szalai Béla ur sértő levelével szemben a törvényes eljárásra kényszerítette.

5. Midőn Nagyságodnak ezen ügyekre vonatkozó álláspontunkat tudomására hozzuk, egyben azon reményünknek adunk kifejezést, hogy a

Nagyságodat ért sérelmek immár végleg eloszlattva vannak és mi sem áll többé utjában annak, hogy Nagyságod és intézetünk között a régi barátságos viszony helyreálljon.

Kiváló tisztelettel:

Magyar Bank és Kereskedelmi R.-T.
Herzog s. k. Elek s. k.

II.

Budapest, 1911. október 31.

A Magyar Bank és Kereskedelmi R.-T.
tehtintetes Igazgatóságának

Budapest,

Megkaptam f. hó 30. b. levelüket és az abban foglaltakat köszönettel veszem tudomásul, különösen hangsúlyozva ezt azon jóleső szavakért, amelyekkel az intézetnél eltöltött szolgálatom elismerése kifejezést nyer.

A tisztelt igazgatóságtól nyert elégtétel után magam is azon leszek, hogy a köztem és az intézet között fennállott régi barátságos viszony újra helyre álljon.

Ezek után a magam részéről nem tartom többé szükségesnek, hogy a Szalai Béla ellen megindított bírói eljárást felebbezéssel folytassam, hanem belenyugszom, hogy az elsőfoku marasztaló ítélet jogerőre emelkedjék, amiért is a felebbezést — amennyiben az a többi részről is visszavonatik — a magam részéről is vissza fogom vonni.

Az ezen ügyből kifolyólag keletkezett sajnálatos híresztelésekkel magamat nem azonosítom.

Kitünő tisztelettel:

Vajda Imre.

KÖZIGAZGATÁS.

Főjegyzőválasztás. Kézdivásárhelyről írják, hogy a legutóbb megtartott városi közgyűlésen, melynek egyedüli tárgya a főjegyzőválasztás volt, nagy szavazattöbbséggel Séra Gyulát választották meg Kézdivásárhely főjegyzőjévé.

Apátfalva gyámság alatt. A csanádmezei Apátfalván nagy rendtelenségek mutatkoztak a község ügyeiben. A járás főbírája, Taisz Géza vizsgálatot tartott és ennek eredményeül Lukácsy Béla közigazgatási jegyző ellen fegyelmi eljárást rendelt el, egyben pedig a szomszédos Magyar-csanád község jegyzőjének meghívást adott arra, hogy a további rendelkezésig ügyeljen fel az apátfalvai közigazgatásra s legyen támaszára az apátfalvaiaknak. Az apátfalvaiakat nagyon bánja, hogy községi igazgatásuk gyámság alá került és legközelebb küldöttségileg keresik fel az alispánt, hogy csináljon végleges rendet a község-házán.

Két hitközség egyesítése. A belügyminiszter az Ungvármegye területén levő Nagyláz és Dengláz összeépült kisközségeknek egy kisközséggé egyesítését elrendelte.

EGYESÜLETEK.

(—) A Magyar Építő és Iparművészeti Rajzoló Országos Egyesülete már régebben tervbe vette, hogy tagjai részére az Egyesület kebelében építőmesterei vizsgára előkészítő tanfolyamot létesít. Az erre irányuló előmunkálatokban azonban hosszabb idő óta szünet állott be. Az idei évad kezdetén az Egyesületnek néhány lelkes, vezető tagja újból felvetette e tanfolyam létesítésének eszméjét s egyuttal energikusan hozzáfogott annak szervezéséhez. Egyelőre az építőmesterei vizsga tárgyaihoz simuló felolvasás-sorozatot rendeznek, amely sorozatban az első felolvasást Wammenmacher Fábán építőművész, az Egyesület alelnöke fogja folyó hó 29-én, szerdán este, pont 8 órakor, az Egyesület saját helyiségeiben (Rákóczi-ut 30. l. 7.) tartani. A felolvasás címe: „Bevezetés az építőművészet történetébe; India, Kína, Japán építőművészete”. A felolvasást vetített képek fogják kísérni.

(—) Giesswein Sándor előadása. A Magyar Társadalomtudományi Egyesület e hó 29-én, szerdán, délután 5 órakor a Magyar Társadalmi Múzeum helyiségében (V. Mária Valéria-utca 12. sz.) felolvasó ülést rendez, amelyen Giesswein Sándor számol be a Londonban nemrégiben tartott fajok kongresszusának eredményeiről és saját kutatásairól „Fajok harca” címmel. Az előadáson az egyesület vendégeket szívesen lát.

(—) Nótisztviselők hangversenye.) A nótisztviselők idei első szerda-estélye hangversenyének műsora: 1. Popper, Tarantella. Előadják Katona Zoltán gordonka, Wittenberg Emmy zongora. 2. Kosztolányi Dezső új verseiből mond el néhányat. 3. Marschner, Románze, trió. Előadják Katona Zoltán gordonka, Wittenberg Imre hegedű és Wittenberg Emmy zongora. 4. Popper Vitéz. Előadják ugyanazok. Az egyesület ezen első estélyét saját helyiségében (VI. Andrássy-ut 83.) tartja meg. Kezdetre 20-én, szerdán este, pontosan 8 és fél óra. Az egyes számok alatt az ajtók zárva maradnak. Buffet a tagok rendelkezésére áll.

TÖRVÉNYSZÉK

A zugbankárok.

— A szakértők. —

Budapest, november 28.

A Neumann-pör tárgyalása eljutott a legfontosabb fejezethez: a szakértők véleményének előterjesztéséhez. Négy szakértő szerepel a monstre-pörben. Két könyvszakértő és két tőzsde szakértő. A törvényszék részéről Fleissig Sándor tőzsdetanácsos és Szontágh Emil a könyv, illetőleg tőzdeszakértő, a védelem ellenőrző szakértői pedig Krausz Simon, a tőzsde nagytekinthető tagja és Pinterics Károly.

A tárgyalás a szakértők meghallgatásával kezdődik. Szontágh Emil, Pinterics Károly könyvszakértők és Fleissig Sándor, a Magyar Bank igazgatója, tőzdeszakértő együttes véleményét Pinterics terjesztette elő.

Előadja, hogy az 1905. májusban alakult Neumann Miksa és társa cég az alakuláskor 38 ezer 528 korona tőkét vett át a Neumann Lipót-cégtől és Loránt Félix 48-000 koronát helyezett az üzletbe. Ezt később 70.000-re emelte, de viszont 1905. októbertől egész 1906. novemberig egy fillérnyi tőkéje sem feküdt az üzletben. És igen sokszor többet vett ki Loránt, mint amennyit valaha is betett. Az üzletet tehát a tőzsei hitel tartotta fenn. Az üzleti könyv a cég vagyoni állapotát nem mutatja ki. Már pedig az in sich játszó bankárnak kell, hogy vagyona legyen.

A szakértők felsorolják, hogy a felek milyen és mennyi papírt vettek s konstatálják, hogy a cég nagy mértékben nem vette meg megbízói részére a papirokat, hanem magában játszott.

A Neumann-cég a napi árfolyamokat betartotta. A szakértők véleménye szerint a fedezeti értékeket a cég nem adta el előbb, mint a fél tényleges vesztesége beállott, mert minden bizományos érdeke, hogy a fedezetet és a felet minél tovább megtartsa. Az, hogy kinek a letébe került időnkint eladásra, a könyvekből ki nem tűnik. Az illetfelekkel egyébként a cég mindig pontosan leszámolt és a leszámolás után a fedezeti érték vagyona összegébe olvadt.

Az 1907. év végén a papírok eső irányzatot tanúsítottak. 1908. elején javult az árfolyam, de aztán ismét esett. Ennek okát a szakértők az amerikai pénzkriszisen látják. Majd részletesen előadják a szakértők, mi volt az oka a brassói cellulóz részvények áreszkendésének, melyet a gyár akkori rossz konjunktúrájának tulajdonítanak. Ezeket azonban előre senki sem tudhatta; aki távol állott a vállalatától. Mesterséges áralakulást a jelen esetben lehetetlennek tartanak.

Szontágh szakértő különvéleménye szerint az, hogy Neumann a rossz konjunktúrákról tudhatott, nem bizonyítható, de véleménye szerint abból a körülményből, hogy megbízóival szemben ezekben a papirokban áresésre játszott, következtethető.

Az elnök: Képes lett volna-e a cég a megvett papirokat szállítani, ha a kommitensek ezt kívánták volna?

Pinterics: Ha valamennyi megbízó egyszerre kívánta volna a szállítást, nem igen lehetett volna annak eleget, de fokozatosan szállíthatta volna.

Az elnök: Megállapíthatják-e a szakértők, hogy a cég kevesebb papírt szerzett be, mint a mennyit a felek vettek?

Pinterics: Jóval kevesebbet. A többire in sich játszott.

Az elnök (Neumannhoz): Mi volt az oka annak, hogy megengedte Lorántnak, hogy a betétjét kivegye?

Neumann: Mert nem volt rá szükségem.

— Miből tett akkor eleget a kötelezettségének?

— Az ügyfelek letétjéből.

Az elnök ezután tíz perc szünetet rendelt el, amely után Krausz Simon ellenőrző szakértő a könyvszakértők nyilatkozatának két pontjára reflektált, amelyekben vagy hiányos, vagy kevés az, amit a szakértők megállapítottak. Krausz

Simon szerint abból, amit a szakértők mondtak, nyitva maradt az a lehetőség, amit nem hisz ugyan, hogy lehetséges lett volna, hogy egyetlen egy darab sem volt fedezve. Abból, amit itt a szakértők mondtak, fel kell tennie, hogy önmeki voltak ilyen részvényei. Hogy ha nyolcz nap mulva elad ezer darab részvényt, 900 darab közben stornirozódott, amit ebből a jelentésből nem lehet megállapítani, csak úgy állapítható meg, ha darabonként mutatnak rá, ami pedig lehetetlen, akkor olyan emelkedést hoztak ki, ami lehetetlenség a felállítások alapján hausz angazsmánál is. Ez a módja a felállításnak azonban nem fogadható el. A második megjegyzése Krausz Simon ellenőrző szakértőnek, hogy Neumann azzal védekezik, hogy Loránt betétjét azzal szolgáltatva vissza, mert egy-két százalékot takarított meg emellett. Ezzel szemben a szakértők azt mondták, hogy bankoknál feltehetően magasabb kamatot kell fizetni, tehát megtakarításról nem lehet szó. Erre vonatkozólag ő megjegyzi, hogy meg kell különböztetni depót kamatot a report kamattól. Az ellenőrző szakértők nyilatkozatára azután Szontágh szakértő fejtette ki újból a maga nézetét.

Ezután a bíróság Fleissig Sándor tőzdeszakértőt hallgatta ki.

— Kis tőkével rendelkező ember nyithat-e banküzletet?

— Igen, de csak úgy, hogy a meglévő üzletekkel a tőke arányban legyen.

— Szükséges-e a kommitensek vagyoni helyzetét kipuhatolni?

— Igen.

A szakértő ezután az elnök kérdésére felvilágosítást adott a tőzsei ügyekről, szak kifejezésekkel, a premien üzlet kétféle fajtájáról. Véleménye szerint normális viszonyok között a Neumannék tőkéje elegendő volt az üzletükhöz.

— Lehet-e az árfolyamokat mesterségesen csinálni?

— A kurzust csakis mesterségesen lehet csinálni, mert hiszen csakis a kereslet és kínálat idézi elő az árfolyamokat. Hosszasabban megmagyarázta ezután a szakértő a tőzsei árfolyamhullámzást és az árfolyamok megállapítását.

Az elnök Neumannhoz: Miért nem vette át ön effektíve a brassói részvényeket?

— Azért, mert a brassói papírok olyan vehemens estek, hogy már a kommitenseimnek sem volt fedezete, nem volt tehát kinek átvennem a részvényeket.

A délutáni folytatásos tárgyaláson a bíróság Fleissig Sándor kihallgatását folytatta.

Dr. Déry a szakértőhöz: Milyen irányzat dominálta a tőzsdét 1906. év végén és 1907. évben?

— Hanyatló irányzat.

Védő: Meg lehet ezt előre állapítani, vagy csak utólag lehet konstatálni?

— Teljes biztonsággal ezt megállapítani sohasem lehet.

Az elnök ezután Neumann Miksa vádlottat szólította elő és megkérdezte tőle, van-e valami megjegyzése a tőzdeszakértő előterjesztett véleményére. Neumann kijelentette, hogy nem kíván megjegyezést tenni.

Az elnök Neumannhoz: Hogyan magyarázza azt meg, hogy rövid időközben, mondjuk három-négy nap alatt, egyik félnek az üzlet lebonyolítását ajánlotta, míg a másikat ugyanazon idő alatt arra biztatta, hogy az angazsmánt tartsa meg? Ezt ön leveleiben is többször írta üzletfeleinek.

— Neumann Miksa vádlott a kérdésre azt felelte, hogy az üzletfeleknek vagyoni állapota és a fedezet nagysága szokott a mérvadó lenni ebben a tekintetben. Ha van fedezet, akkor azt ajánlhatja a félnek, hogy tartsa meg a papírt árfolyamjavulásra számítva, ha pedig nincs elég fedezete s nem elég erős a nagyobb veszteségeket kiheverni, annak azt ajánlja, hogy lépjen ki az angazsmánból, mert akkor kevesebbet veszít.

Az elnök most Krausz Simon ellenőrző tőzdeszakértőt szólította elő. Mielőtt azonban az ellenőrző szakértő véleményét és megjegyzéseit előterjeszthette volna, dr. Déry Géza védő kijelentette, hogy az ellenőrző szakértő újból meghallgatását nem kívánja, mert a tőzdeszakértő véleménye csaknem mindenben egyező az ellenőrző szakértő véleményével.

Az elnök ezzel a bizonyítási eljárást befejeztnek jelentette ki és tekintettel a bünper óriási anyagára, a tárgyalás folytatását esütörtökön reggel 9 órára halasztotta el, hogy időt engedjen az ügyésznek az adatok áttanulmányozására és vádbeszédének előkészítésére.

§ **Egységes bírói és ügyvédi vizsga.** Az Országos Bírói és Ügyvédi Egyesület elnöke, dr. Grecsák Károly kuriai bíró, sürgős előterjesztést intézett a gyakorlati, bírói és ügyvédi vizsga egységesítése tárgyában az igazságügyminiszterhez. Ebben az előterjesztésben: kiemeli, hogy most már mi sem áll utjában az egységesítésnek, mert a képviselőház igazságügyi bizottsága azzal, hogy az egyes

igazságügyi szervezeti és eljárási szabályok módosításáról szóló javaslatba azt a rendelkezést vette fel, hogy a gyakorlati bírói vizsgára bocsátásnak is a jogtudori oklevél megszerzése legyen az alapfeltétele, a két vizsga egységesítésének egyetlen komoly akadályát, az elméleti képzettségnek különbözőségét megszüntette.

§ **A Liphay-család pöre.** A budapesti büntető-törvényszék dr. Füzeséry Zoltán bíró elnöklété alatt ma délután négy órakor tárgyalta folytatólag Domokos Gáspár zsarolási és hamis tanuszerzési bűnügyét. A mai tárgyalás elején Kiszfaludy Liphay Pálnak, a panaszosnak jogi képviselője, dr. Farkasházy Zsigmond ügyvéd bejelentette, hogy Domokos Gáspár bejelentette, hogy a Liphay Pál jogos tulajdonát képező Pesti Hazai Első Takarékpénztári részvényekre támasztott igényéről lemondott. Ezért Kiszfaludy Liphay Pál nevében a zsarolás címén emelt panaszt visszavonja és kijelenti, hogy nem kéri a vádlottnak megbüntetését. Dr. Dushegyi Gyula ügyvéd pedig a hamis tanuszerzési vádra vonatkozólag terjesztette be a panaszvisszavonó nyilatkozatot. Utána dr. Dushegyi Gyula védő szólalt fel. A bíróság bűnösnek mondtotta ki Domokos Gáspárt a btkv. 330. szakaszába ütközött zsarolás vétségében és az enyhítő körülmények figyelembevételével két hónapi fogházra ítélte. A hamis tanuszerzésre való rábírás vétsége alól a bíróság Domokost felmentette. Az ügyész és vádlott felebheztek.

§ **A halálgár a bíróság előtt.** A múlt év április 19-én felrobbant a szegedi gyufagyár kazánja és a felrobbant kazánház romjai egész sereg munkást maguk alá temettek. Emlékeztetes, hogy a szörnyű katasztrófának 14 halottja és 21 súlyosan sebesültje volt. Az ügyészség vizsgálatot indított és a szegedi bíróság gondatlanságból okozott emberölés vádjával terhelve vád alá helyezte Schütz Ferenczet, a gyufagyár 30 éves igazgatóját, Kühnel Ernőt, a gyár 31 éves műszaki vezetőjét és Wolff Gyula gépészt. A szegedi törvényszék ma reggel kezdte meg ennek a bűnpörnek a tárgyalását. Mindenekelőtt felolvasták a vádiratot, a mely 14 rendbeli gondatlanságból okozott emberöléssel és 21 rendbeli gondatlanságból okozott súlyos testi sértéssel vádolja a vádlottakat. A vádirat szerint a gyár üzemének vezetése körül hanyagságok történtek, a hibákat nem jelentették be a hatóságnak és ezért következett be a súlyos katasztrófa. Schütz igazgató azzal védekezik, hogy csak kevéssel a katasztrófa előtt vette át a gyár vezetését, amikor az a Pálffy-cégtől az új részvénytársaság kezébe került. Ő egyébként le akarta szereltetni a kérdéses kazánt. Kühnel Ernő művezető elmondja, hogy a kazánt 1907-ben javították, az iparfelügyelő megvizsgálta és jónak találta. 1909-ben észrevették, hogy a kazán folyik, ekkor néhány napra beszüntették az üzemet, de április hó 4-én újból üzembe vették minden javítás nélkül és így történt a katasztrófa, melyért egyébként minden felelősséget Wolff gépészre hárít. Wolff ezzel szemben azt vallja, hogy ő idejében jelentést tett az igazgatóságnak a bajokról és hibákról. Körülbelül harmincz tanút fog kihallgatni a bíróság, a szakértőkön és a sértettek kivételével.

A szegedi gyufagyári katasztrófa mai délutáni tárgyalásánál a sértetteket és a tanukat hallgatta ki a bíróság. Itélet szerda estére várható.

§ **Lukaciu László vád alatt.** Aradról táviratozák: Lukaciu Lászlónak, a híres nagyflusi oláh pópának van Newyorkban egy Epaminondas nevű fia, akinek ott bizományi irodája van. Az iroda, melynek Aurora a czime, pénzkölcsönöket és a ki-vándorláshoz szükséges hajójegyek eladását kezeli. Lukaciu László az aradi Tribunalban hirdetések tett közzé, melyeknek czéja volt, hogy a fia révén meanel többet vegyenek hajójegyet. A hirdetéseknek volt is eredménye, mert Aradmegyéből tömegesen keresték fel az irodát hajójegyekért és nagyon sokan ki is vándoroltak. Az aradi kir. ügyészség beleavatkozott a dologba és vádiratot terjesztett be Lukaciu László ellen, aki így Michiu Györggyel, a Tribuna kiadóhivatali főnökével együtt kivándorlásra való felhívás miatt a vádlottak padjára került. Az ügyben mára volt bitúvra a főtárgyalás, amelyen Michiu meg is jelent védője kíséretében, Lukaciu László azonban orvosi bizonyítvánnyal okolta meg távollmaradását. Az érdekes ügyben a tárgyalást el kellett halasztani.

§ **Elítélt Herkó Páter.** Markos Gyula volt képviselőt a Kuria megrágalmazása miatt annak idején négy hónapi fogházra és ezer korona pénzbüntetésre ítélték. Markos ugyanis, aki a Herkó páter című életrajzot szerkeszti, fülhaborodásában, mert családja, a Matkovich-nemzetség egy milliós örökösödési pörét minden fórumon elvesztette, szerkesztői üzenetben azzal vádolta meg a legfelsőbb bíróság egyik polgári tanácsát, hogy tudatosan hozott igazságtalan ítéletet. Büntetését éppen a képviselőválasztás idején ülte le, amikor beadványt intézett a budapesti törvényszékhez, amelyben a szerkesztői üzenet igazságának bebizonyítására vállalkozott. Azt írta benne Gyurkovich László közigazgatási bíróról és Beretky Viktor nagykiszai járásbíróról, hogy a nagy családi pörben bírónak nem méltó módon jártak el. E miatt megint meggyűlt a baja, mert rágalmozás miatt újra perbe fogták. A törvényszék fölmentette ugyan Markost a Gyurkovich sérelmére elkövetett vád alól, ellenben a járásbíró megsértése miatt százhusz korona pénzbüntetésre ítélte. A királyi tábla azonban mind a két esetben bűnösnek találta s a büntetést nyolcz napi fogházra és negyven koronára emelte föl. A Kuria első büntető tanácsa ma a vádlott semmisségi panaszát alaptalannak találta s azért elutasította.

§ **A taxaméterek miatt.** A taksaméter miatt már huzamosabb óta hadilábon áll az egy- és kétfogatú bérkocsisok nagy része Pataki László ipartestületi elnökkel. Az elégedetlenek novében, tavaly február végén husz aláíró értekezletre hívta össze a szakértársakat nyomtatott felhívásban, mely hemzsegett a becsületsértő kifejezésektől. Egyebek között el volt mondva benne, hogy az elnök megkároosítja őket s itt az ideje, hogy ha szép szerével nem akar távozni, kutyakorbácsosul fogják az elnöki székről elkergetni. Pataki sajtópörít indított az aláírók ellen, akik közül tízennyolczan kijelentették, hogy nevéik akarataik ellenére került a felhívás alá, mert arra senkinek sem adtak felhatalmazást. Egyedül Vajda Ignác gépkocsikereskedő vállalta a szerződést, Farkas Ferencz bérkocsianemester pedig kijelentette, hogy jöllehet a felhívást nem írta alá, a felhívást az ő tudtán kívül szerkesztették meg, minden állítását magáévá teszi s bizonyítani is tud. A budapesti törvényszék, mint sajtóbírószág külön-külön tárgyalta a két vádlott pörét. Vajda Ignácot nyomtatvány utján elkövetett rágalmozás miatt hatvan, Farkas Ferenczet pedig háromszáz korona pénzbüntetésre ítélte. A királyi tábla első büntető tanácsa ma foglalkozott Farkas fülhaborozásával, az ítéletet megsemmisítette és a vádlottat fölmentette. Megokolásában kimondta a tábla, hogy Farkas Ferencz nem szerzője a felhívásnak s alá sem írta, hogy pedig annak tartalmát utólag magáévá tette, azért sajtó utján rágalmozás miatt nem lehet elítélni.

§ **Kegyelem egy rablógyilkos nőnek.** Bécsi jelentés szerint a büntető törvényszék ma reggel fölt le a kabinetirodától a kegyelem Bartusok Mária számára, akit az esküdtészek veidiktje alapján a törvényszék halálra ítélt, mert meggyilkolta és kirabolta a püpos Weiss Lujzát. A főtörvényszék a kegyelem következtében a halálos ítéletet élet-hosszig tartó fegyházbüntetésre változtatta, szigorítva egy napos böjttel és öttét maganzárkával évente egyszer, december 21-én, mikor a gyilkosság történt.

§ **Népitálat.** Zágrábból jelentik: A ribniki és metretiesi lakosok ellen gyilkosság miatt indított monstre-pörben ma folytatták a tanukihallgatást. Az államügyész a tanukihallgatás befejeztével teljes terjedelmében fenntartja vádját és mind a 24 vádlott halálraítélést kéri. Az ítéletet holnap hozzák meg.

§ **A biciklizólvaj mérszárossegéd és a rendőrök.** Neugebreiter Alajos 19 éves mérszárossegéd öt biciklizólvajt lopott és ezért több havi fogházra ítélték. Legutóbb augusztus havában lopott egy kerékpárt és beállított vele Kovács Istvánné kocsmájába. A biciklizólvaj Kovácsnénak megvételre kínálta. Kovácsné éppen a fiának akart egy kerékpárt vásárolni és megkérte a kocsmájában időző rendőrt, ellenőrt és a vele egy asztalnál ülő rendőrt, hogy vizsgálják meg a biciklizólvajt, hogy megvehető-e. A rendőrelőőr azt kérdezte Neugebreitertől, hogy nem lopta-e a biciklizólvajt. A megnyugtató válasza után látta az asszonyt, hogy bátran megveheti. Midőn még a rendőr is kipróbálta használhatóságát, az asszony a biciklizólvajt megvette. Később rájöttek, hogy a biciklizólvajt Neugebreitert elfogták és a törvényszék ma hat hónapi fogházra ítélte. Kovács Istvánnét szintén perbe fogták országaság miatt, de miután a két rendőr bizonyít-

totta, hogy az ő asszisztenciájuk mellett gyanútlanul vette meg a kerékpárt, dr. Váry ügyész el ejtette ellene a vádat és a korosmárosnét felmentették.

SPORT

() **Az Automobil-Klub titkára lemondott.** Ifj. Krisztinkovich Béla mérnök, a kir. magyar automobil klub titkára, lemondott az egyesületben viselt állásáról, amelyet hat és fél éven át töltött be, mert egy bécsi automobilgyár budapesti osztályának igazgatója lesz.

KÖZGAZDASÁG

A MÁV tarifaemelése.

— **Izgalmas vita a tarifabizottságban. — A személydijszabás emelése. —**

Budapest, november 28.

A hazai közgazdasági életnek az az óriási megterhelése, melyet a kereskedelemügyi kormány a vasuti áru- és személydijszabás tervezett felemelésével készít elő, igen nagy elkeseredést váltott ki az összes gazdasági érdekképviseletekből, mert hiszen azzal mindenki tisztában van, hogy a magyar ipari és mezőgazdasági termelés — mely a legutóbbi tarifaemelésnél elment teherviselési képességének legésző határáig — a most vállaira rakandó új terheket el nem bírja. Bár a kormány meglehetősen ügy inszczenálta az egész ügyet, hogy a tulajdonképeni ipari és kereskedelmi érdekképviseletek jóformán szóhoz sem juthattak, mégis ma már annyira erős ellenáramlat uralkodik a tarifaemelésével szemben, hogy a gazdasági érdekképviseletek már egy nagy országos demonstráció tervével foglalkoznak. A kormány mindössze csak a tarifabizottság elé vitte tervét; de a részleteket oly későn hozsátotta a bizottság tagjainak rendelkezésére, hogy tulajdonképen azok át sem tanulmányozhatták. Mindazonáltal a tarifa-bizottságban is óriási ellenzésre talált a vasut drágításának terve. Pedig ez a bizottság csupa előkelő és a mindenkori kormányokkal állásuknál fogva is nexusban levő urakból áll, akiknek nemi kenyere a kormány terveinek megobstruálása. Mégis, a bizottság tegnapi első tanácskozásánál valóságos izzó volt a hangulat s az összes felszólalók katasztrófális hatásúak jelezték a tarifareformot. Oly éles és elkeseredett felszólalások hangzottak el előkelő közgazdászok ajkáról, hogy az anekdotáról kiadott hivatalos tudósítás jónak látta teljesen agyonhallgatni a felszólalások tartalmát, hanem csak azt közölte le, hogy a miniszter meghallgatja ugyan a felszólalásokat, de már előre jelzi, hogy azokat csak annyiban veheti figyelembe, a mennyiben a lényegét, a tarifaemelést nem érintik. Mert a kormány az áru dijszabást drágítani fogja mindenáron.

De drágulni fog a személydijszabás is. A személydijszabás revíziójáról eddig csak töredékek kerültek nyilvánosságra. Ezek a kis részletek azonban egyenesen megdöbbenőek. Így elejtik a közönségre nézve annyira kedvező zóna-dijszabást s helyébe a drága differencial-tarifát léptetik. A harmadik osztályú jegyek 33 százalékkal, a második osztályúak 10 százalékkal, az első osztályúak pedig 14 százalékkal emelkednek. A gyorsvonatoknál a 24 kilométerre megállított minimális egység az első osztályúaknál 1 korona 80 fillérről 3 koronára, a második osztályúaknál 1 korona 20 fillérről 2 koronára, a harmadik osztályúaknál pedig 70 fillérről 1 korona 20 fillérré emelkednek. Általában tehát 30—40 százalékos emelések előtt áll a magyar utazó közönség. Hogy ezt elviselni nem lesz képes, arról vitatkozni sem lehet.

A tarifa-bizottság mai üléséről egyébként a következő hivatalos jelentést adták ki:

A tarifabizottság ma délután öt órakor a Kereskedelemügyi minisztériumban Beöthy László kereskedelemügyi miniszter elnöklésével folytatta a személydijszabási reform tervezetének tárgyalását. A tanácskozás elején az elnök miniszter be-

jelentette, hogy gróf Keglevich Gábor és Rainer Zsigmond kimentették távolmaradásukat. A személydijszabási reform kérdéséhez azután gróf Wickenburg Márk, Mándy Lajos, Thék Endre, Chorin Ferencz, majd másodsor Heltai Ferencz, Mándy Lajos és Wekerle Sándor szólottak fel. Neumann Károly miniszteri tanácsos, a kereskedelemügyi minisztérium vasuti szakosztályának főnöke reflektált a vita folyamán felmerült egyes megjegyzésekre. Heltai Ferencz helyreigazító felszólalása és Neumann miniszteri tanácsos viszonylása után még báró Vojnits István szólt a személyi dijszabás kérdéséhez, mire Beöthy László kereskedelemügyi miniszter köszönetet mondott a magas nivón álló és értékes adatokat szolgáltató vitáért, amelyet a személydijszabás reformja kérdésében a legalaposabb megfontolás tárgyává fog tenni. Valószínűnek tartja, hogy a javaslat átdolgozás alá fog vétetni. A megfontolás tárgyát különösen három szempont fogja közezni: először, hogy a metszőpont fenntartassék-e, másodsor a szomszédos forgalom megoldása, harmadsor pedig a távolabb eső helyek relációjának megállapítása. A megjelenteknek a tárgyalásban részvételért újra is köszönetet mondva, az ülést este negyedik órakor berekesztette.

Gazdák az állami szénbányák bérbeadása ellen.

A Magyar Gazdaszövetség mai ülésén Pallavicini Ede ögróf szóba hozta azokat a híreket, amelyek a kincstári szénbányák jobb értékesítése, azaz a bányáknak egy magántársaság részére való bérbeadása felől forgalomba vannak. Utal arra, hogy az államnak ez az akciója a szénmonopólium megtörésére irányult és valóban közérdeket szolgál, sajnálatos volna tehát, ha ez az akció zátonyra jutna. Osztróluucky Miklós hozzászólása után elhatározta a választmány, hogy e tárgyban feliratot intéz a kormányhoz és akciójának támogatására felkéri az Országos Magyar Gazdasági Egyesületet.

A Gazdaszövetség ülése. A Magyar Gazdaszövetség mai igazgató-választmányi ülését Darányi Ignác a kecskeméti, lugosi és szatmári gazdaszövetségekre való visszaillesztással nyitotta meg. Ennek kapcsán megállapítja, hogy a montenegrói szerződés dolgában elhatározott felterjesztés dolgában elhatározott felterjesztés megtörtént. Remény is van arra, hogy a magyar kormány a német kormánytól a felterjesztésben kért garanciát megkapja. A bolgár szerződés tekintetében a tárgyalások folyamathan vannak. Hallatszik, hogy tulbecsültek értékén a gazdák ezt az ügyet. Ez nem áll. Mert a vám- és kereskedelempolitikai kérdés, melyet Ausztriában fel akarnak forgatni, a magyar gazda legnagyobb és életbe leginkább belevágó kérdés. Áttérve a napirendre, dr. Schandl Károly titkár tett jelentést a tagozalmáról, melyet a választmány tudomásul vett. Vancsó Gyula benutatta a földművelésügyi miniszter leiratát a Magyar Bank és Kereskedelmi Részvénytársasággal kötött kereskedelmi miniszteri szerződés tárgyában. A választmány Pallavicini Ede ögróf, gróf Dessewffy Emil, Blaskovich Ferencz, Gaál Jenő felszólalása után tudomásul vette a szerződést. Bernát István igazgató ismertette azután az osztrák kormány által a parlament elé terjesztett szövetségi törvényjavaslatokat. Tudomásul vette a választmány a kecskeméti nagygyűlés határozatainak végrehajtására tett intézkedéseket, majd a szabadoktatási tanácsba Bernát István igazgatót küldte ki. Végül az igazgató-választmány a miniszterelnök választójogi leirata kapcsán tett intézkedésekkel foglalkozott. Ezzel kimerülve a tárgysorozat, az elnök megköszönte a tagok érdeklődését és bezárta az ülést, amely az elnök elterelésével oszlott el.

Az aradi tőzsde. Aradról táviratozzák: A képviselőház igazságügyi bizottsága egyik legutóbb tartott ülésén szóba került a vidéki városokban feállítandó tőzsdebizottságok ügye is és az igazságügyminiszter az új perrendtartást életbeléptető törvényjavaslatba két cikket fog felvenni, mely lehetővé teszi tőzsdéknek az ország nagyobb városiban való felállítását. Az aradiaknak régi kívánsága a tőzsde létesítése és az igazságügyi bizottság ülése után ma az aradi kereskedelmi és iparkamara tanácskozó teimében a tőzsdei előkészítő bizottság értekezletet tartott. Örvedetesen vették tudomásul az ügy kedvező állását és az értekezlet nyomban ki is dolgozta a felállítandó tőzsde alapszabályait, egyuttal ideiglenesen megválasztotta elnöké Steiner Ferenczet, titkárrá pedig Vargassy Lajost.

A Hazai sorsjegyek sikere. Ismételt megemlékeztünk már arról a kedvező irányzatról, mely az utóbbi időben a sorsjegypiaczon uralkodik és jeleztük azt is, hogy különösen a Hazai sorsjegyek állanak az érdeklődés középpontjában. Hogy ez tényleg úgy volt, azt megcáfolhatatlanul igazolja az, hogy a *Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület* immár az 1905-ben kibocsátott összesen 30 millió korona névértékű nyereségekötvetnyét *teljesen elhelyezte*. Megállapítható tehát, hogy a Hazai sorsjegyek kibocsátása a legteljesebb sikerrel járt. Ennek tulajdonítható az is, hogy a sorsjegyek árfolyama ma 125—127 koronáig emelkedett.

Bankbukás Fiumében. Nagy pánikot okozott ma Fiumében egy évtizedek óta működő jóhírű és nagy fiúmei banküzlet hirtelen és meglepetésszerűen bekövetkezett bukása. *Windspach Leopoldo* bankháza ma délelőtt beszüntette a fizetéseket. Tizenegy órakor elrendelték a cég ellen a csődöt. Csődbiztos *Mátyássy Alajos* lett, csődtömeggondnok dr. *Vio Antal*. A bankház leginkább kisemberekkel volt összekötöttségben, akiket érzékenyen érint a bukás. A bank aktívája: 300.000 korona, passzívája: egy millió. A bankház bukása nagy meglepetés. Az Osztrák-Magyar Bank még tegnap is leszámította a *Windspach*-cég váltóit.

A vagyonbukott *Leopoldo Windspach* bankcégről bankkörökből annyi szivárgott ki, hogy különösen kistökésekkkel állott összekötöttségben, akiknek betétjeit kezelte. Ezért első sorban is ezeket sújtja a bankcég bukása. Tekintve azt, hogy a passzívák majdnem háromszorosan felülmúlják az aktívákat, valószínű, hogy a betevők elvesztik pénzüket. Bankkörökben azt mondják, hogy a vagyonbukott *Windspach* cég sem a fiúmei piacon sem egyebütt visszelszámítolási hitelt nem vett igénybe. Már ezért is bizalommal voltak még bankkörök is a cég iránt. Miután a cég kockázatos üzleteket nem kötött, azt hiszik, hogy a bukást tőzsdei veszteségek idézték elő. Fiumei bankok a bukásnál nincsenek érdekelve. A bank üzemeltetéseit a délelőtti órákban a törvényszék lezáratta és kifüggesztette a törvényszék csődelrendelő végzését. Kis emberek kisebb-nagyobb csoportja áll a bank üzemeltetése előtt és izgatottan tárgyalja a bank bukását.

A Magyar-Horvát Tengerhajózási Társaság új járatai. Fiuméből jelentik: A Magyar-Horvát Tengerhajózási Társaság igazgatósága a patrisi új vonalát január 10-én megnyitja. Az új járat dalmát, montenegrói, török és görög kikötőket érint. Minden járat oda és vissza tíz napig tart és az indulási és érkezési kikötővel együtt husz kikötőt keres fel. A menetrend szerint Fiuméből járatokat minden második esütörtökön, Patrásból minden második szerdán indítanak. A társaság a dalmáciai Obotti között egyelőre kísérleti vonalat nyit. Az összekötő vonal által a társaság a Skutari-val való forgalmat akaria élnéketeni. Az első közös januárban indul.

Hajótársaságok szerződése. Londonból jelentik: A Cunard Line és az Anchor Line között szerződés jött létre, amelynek értelmében az előbbi szorosabban fog esatlakozni az Anchor Linehez. Ebből az érdeklődésből mindkét szerződő félre nézve nagy forgalmi előnyök fognak származni az Atlanti Óceán északi részén.

Lemondó tőzsdetanácsos. Blau Arnold tőzsdetanácsos levelet intézett a tőzsdetanácsoshoz, amelyben bejelenti lemondását. Blau már korábban visszavonult az üzletől és most ezt a másik kapcsolatot is megszakítja a tőzsdével.

Fizetéseképtelenség. Mellinger és Keller budapesti bejegyzett posztókereskedő-cég (Anker-köz) fizetéseképtelenséget jelentett. A cég összes tartozásai 309.000 koronát tesznek ki. Ezzel szemben az áruaktárt 30.000 koronára, a kinlevőségeket 70.000 koronára, az aktívumot tehát 100.000 koronára becsülik. A cég bíróságon kívül egyezsége lépett hitelezőivel.

A Flora gyertya- és szappangyár osztaléka. A Flora gyertya- és szappangyár az idén is kedvező eredménnyel zárta le az üzleti esztendőt. A vállalat éveken keresztül csak tengődött s csak két év óta, amióta reorganizálták, vált jövedelmező vállalattá. A múlt évben 15 százalékot fizetett, az idén 422.079,22 korona nyereségből 18 korona osztalékot fizet.

Hajózás. A Magyar Királyi Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság közhírré teszi, hogy Bosut ladikállomást beszünteti. Közli továbbá, hogy Obrenovác időleges állomását a folyó évre december hó 5-ikével is megszünteti.

Dohánybevéltési szakértők kinevezése. Az 1907. évben 57231. szám alatt kelt pénzügyminiszteri rendelet értelmében, mely a dohánybevéltési gazdasági szakértők kinevezési jogát a pénzügyminiszter jóváhagyásának fentartásával a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségére ruhazza, az 1911—12-iki dohánybevéltési időszakra az egyes dohánybevéltő-hivatalokhoz az illetékes gazdasági egyesületek kijelölése alapján a GEOSz. elnöke dohánybevéltési gazdasági szakértőkkül és azok helyetteseül a következőket nevezte ki:

A budapesti dohánybevéltő hivatalhoz szakértő Gulner Pál, helyettes Geréby Gyula. Az érsekújvári dohánybevéltő hivatalhoz szakértő Farkas Ferenc, helyettes Loósy Károly. A bárcsi dohánybevéltő hivatalhoz szakértő dr. Piszár Antal, helyettes Stern Hugó. A nagygyárdi dohánybevéltő hivatalhoz szakértő Jagicza István, helyettes Hertelendy József. A faddi dohánybevéltő hivatalhoz szakértő Szombathelyi Lajos, helyettes Gutay János. A kiskunfélegyházi dohánybevéltő hivatalhoz szakértő dr. Hoffer József, helyettes Táby László. A csongrádi dohánybevéltő hivatalhoz szakértő Blázsik Tamás, helyettes Fekete Farkas. Az aradi dohánybevéltő hivatalhoz szakértő Banner József, helyettes Kemény Szilárd. A battonyai dohánybevéltő hivatalhoz szakértő Weinreich Lajos, helyettes Tókey Jenő. A békéscsabai dohánybevéltő hivatalhoz szakértő Pfeiffer István, helyettes Szalay Gyula. A csókai dohánybevéltő hivatalhoz szakértő Nics Péter, helyettes Fleischl Dezső. A nagybecskereki dohánybevéltő hivatalhoz szakértő Jakabházy Gyula, helyettes Tarnay Ferenc. A temesvári dohánybevéltő hivatalhoz szakértő Löffler Béla, helyettes Bászeli Elek. A szombolyai dohánybevéltő hivatalhoz szakértő Vincze Pál, helyettes Petrács György. A fogarasi dohánybevéltő hivatalhoz szakértő Juhász Árpád, helyettes Kovács Béla. A marosvásárhelyi dohánybevéltő hivatalhoz szakértő Sántha Albert, helyettes Koncz Dömös. A debreczeni dohánybevéltő hivatalhoz szakértő Táby József, helyettes Biró Pál. A hajdúdorogi dohánybevéltő hivatalhoz szakértő Ercsey Károly, helyettes Nagy László. A nagylétei dohánybevéltő hivatalhoz szakértő Fráter Zoltán, helyettes Derzsy László. Az érmihályfalvai dohánybevéltő hivatalhoz szakértő Erőss Zoltán, helyettes Tajthy István. A szatmárnémeti dohánybevéltő hivatalhoz szakértő Szeáky Sándor, helyettes Világossy Gáspár. A nagykerényi dohánybevéltő hivatalhoz szakértő Madarassy Zoltán, helyettes Siffbeek Mátyás. A miskolci dohánybevéltő hivatalhoz szakértő Vértessy Tivadar, helyettes Szlaninka Vilmos. A mezőkövesdi dohánybevéltő hivatalhoz szakértő Antony Ágoston, helyettes Baranyi Kálmán. A kápolnai dohánybevéltő hivatalhoz szakértő Holbner Ervin, helyettes Pethő Gyula. A vásárosnaményi dohánybevéltő hivatalhoz szakértő Szabó Elek, helyettes Horváth József. A nagytárnaki dohánybevéltő hivatalhoz szakértő Diószeghy Pál, helyettes Evva Pál. A szegedi dohánybevéltő hivatalhoz szakértő Gerle Imre, helyettes Liszkay Lóránt. A rákóczi dohánybevéltő hivatalhoz szakértő Mihályi György, helyettes Miskolczy Menyhért. A nyíregyházi dohánybevéltő hivatalhoz szakértő Szikszay Sándor, helyettes Bleuer Lajos. A nagyállói dohánybevéltő hivatalhoz szakértő Vay Elek, helyettes Pethő András. A nyírbátori dohánybevéltő hivatalhoz szakértő Söldos Ferenc, helyettes Kertész István. A kisvárdai dohánybevéltő hivatalhoz szakértő Okolicsányi Menyhért, helyettes Bujthás Árpád. A szolnoki dohánybevéltő hivatalhoz szakértő Bück Géza, helyettes Tichy Béla. A jászberényi dohánybevéltő hivatalhoz szakértő Mallar József, helyettes Eigen Pál. A tiszaroffi dohánybevéltő hivatalhoz szakértő gróf Waldeck Hubert, helyettes Jancsó Géza. A jászkeszi dohánybevéltő hivatalhoz szakértő Rónay Ferenc, helyettes Kövy Mór.

A győri gázgyár ügye. Győrből jelentik: Győr szab. kir. város törvényhatósága ma délután tartotta közgyűlését *Goda Béla* főispán elnökletével, amelyen elhatározták, hogy a gázgyárat a győri légszuszgyár részvénytársaságtól a város megveszi úgy, hogy évenként 104.000 koronát fizet 37 éven át a részvénytársaságnak és a gázgyár fejlesztésére 270.000 korona kölcsönt vesznek fel a közvilágítás jobbá és a magánvilágítás olcsóbbá tételére céljából.

Félmillió csőd. Triesztből jelentik: A Pietro Tovallato divatáru cég 450.000 korona passzívával csődbe ment.

Másfélmillió bírság. Belgrádból táviratozzák: A szerb pénzügyminiszter másfél millió pénzbírságra ítélte el a Belgradska Sadruqa nevű bankot, mert az adóhivatal előtt eltitkolta jövedelmeinek egy részét.

Uj fűszernagykereskedő részvénytársaság Kassán. Kassáról jelentik: Kassai Kereskedelmi R.-T. cég alatt 300.000 korona alaptőkével új társaság alakult, amely fűszer-, gyarmatáru-, örlemények-, festék-, kefe-, norinbergi- és rövidárak nagyban vételével és eladásával foglalkozik. A társaság elnöke Széman József.

Felelős szerkesztő:
PURJESZ LAJOS.
Kiadó-tulajdonos:
A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság.
Igazgató: **ERDŐS ARMAND.**

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonátőzsde.

Budapest, november 28.

A készáru-piacon ma kedvtelen volt a hangulat. Kielégítő kínálattal szemben a malmok nagyon tartózkodók voltak, keveset vásároltak és rossz árat ígértek, ami miatt igen nehézkesen indult meg az üzlet. Mivel másrészt az árubirtokosok nagyon kevés engedékenységet mutattak, korlátolt maradt a forgalom, amelynek a folyamán mindössze mintegy 21.000 mm. buza kelt el a tegnapi árnál 2 és fél—5 fillérrel olcsóbban. A legdrágább eladási ár 12.30 K volt tiszavidéki buzéért, a legolcsóbb pedig 11.75 korona 77 és fél kilós dunai buzéért. Egyéb gabonamérek közül a rozs csendes, a többi változatlan. Forgalomba került: 1400 q rozs 9.95—10.— koronás áron és 200 q román 6-tengeri 9.40 koronás áron.

A határidő-piacon a mai üzlet kedvtelenül és a tegnapi zárlatnál némileg alacsonyabb jegyzésekkel indult meg. A forgalom folyamán, amely ma sem volt túlélénk, inkább a lanyhulás felé tartott az irányzat és csekélységgel az árfolyamok vissza is szorultak, mivel a kínálat, habár nem is volt sem nagyarányu, sem pedig sürgős jellegű, de mégis majdnem állandóan túlsúlyban tartotta magát. A vételkedv már napok óta nagyon csekély, ami leginkább arra vezethető vissza, hogy a vidéki ügyfelek erősen tartózkodnak az üzlettől és inkább tétlenül várják a további fejleményeket, mielőtt újabb érdekeltségekre belemennének. Az áprilisi buza ma 2 fillérrel a tegnapi zárlaton alul, 11.89 koronán indult, kezdetben 11.90 koronán is kötött, azután lassan 11.83-ig ment vissza és zárlatkor így is maradt. A májusi buza 11.76 koronás árfolyama 11.70-ig szorult vissza és zárlatkor is így maradt. Az áprilisi rozs 5 fillérrel a tegnapi zárlaton alul 10.35 koronán indulva 10.37 és 10.32 között ingadozott és zárlatkor 10.33 koronán maradt. Az októberi rozs 9.86 koronán, a májusi tengeri 8.47 koronán indult, az előbbeni cikk 9.80-ig gyöngült és 9.81 koronán zárult az utóbbi pedig 8.45-ig szorult vissza és így is zárult. A tegnapi zárlatához viszonyítva, végeredményképen ma az áprilisi buza 8 fillérrel, a májusi buza 9 fillérrel, az áprilisi rozs 7 fillérrel, az áprilisi zab 6 fillérrel és a májusi tengeri 4 fillérrel gyöngült.

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a követ.

Buza	kg	ára 100 kg.	kg	ára 100 kg.
Tiszavidéki, uj	75	—	79	23.70—24.—
"	76	—	80	23.90—24.20
"	77	—	81	24.16—24.40
"	78	—	82	—
Fejérmegyei, uj	75	—	79	23.45—23.75
"	76	—	80	23.70—24.—
"	77	—	81	23.85—24.10
"	78	—	82	—
Pestvidéki, uj	75	—	79	23.60—23.90
"	76	—	80	23.80—24.10
"	77	—	81	24.—24.20
"	78	—	82	—
Bánsági, uj	75	—	79	23.70—24.—
"	76	—	80	23.90—24.20
"	77	—	81	23.90—24.10
"	78	—	82	—
Bácskai, uj	75	—	79	23.70—24.—
"	76	—	80	23.90—24.20
"	77	—	81	24.10—24.30
"	78	—	82	—
Rozs I. rendű uj	—	—	—	20.05—20.25
középmínőségű uj	—	—	—	19.80—20.—
Arpa takarmány I. rendű	—	—	—	18.90—19.30
II.	—	—	—	18.50—18.80
Zab I. rendű	—	—	—	19.60—19.90
II.	—	—	—	19.40—19.60
Tengeri belföldi uj	—	—	—	19.45—19.60
Köles	—	—	—	—

Kötöttetett:
Buza: Tiszavidéki: 3000 q 81 k 24.60 K decz. jan. száll. 100 q 77.8 k 23.50 K.
Pestvidéki: 200 q 82 k 24.50 K, 500 q 89 k 24.50 K, 200 q 81 k 24.30 K, 200 q 80 k 24.45 K, Bácskai: 500 q 78.5 k 24.— K.
Bánsági: 4000 q 80 k 24.40 K.
Törökkanizsai: 3000 q 78.5 k 23.85 K.
Rektár: 1900 q 78.7 q 23.80 K.

Dunai: 4000 q 78 k 23.60 K, 3000 q 77.5 k 23.50 K.

Rozs: 400 q 20.— K kpf pp, 300 q 19.90 K kpf pp, 200 q 19.85 K kpf pp, 200 q 19.90 K kpf pp, 200 q 19.85 K kpf pp, 200 q 19.90 K kpf pp, 300 q 19.90 K kpf pp.

Zab: 100 q 19.50 K kpf, 100 q 19.— K kpf, 18.80 K kpf, 150 q 19.60 K kpf.

Ó-Tengeri: (román) 200 q 18.80 K kpf.

Az árak 100 kilogrammonként, koronáértékben értendők.

A határidőpiacon kötötték

Délelőtti:

Előfordult kötések (50 kg.-kint) 1911-re:

Buza 1912 áprilisra	11.89—90—85—83
Májusi buza	11.76—77—72—70
Rozs áprilisra	10.35—34—37—32—35—33
Zab áprilisra	9.86—87—80—81
Tengeri 1912 májusra	8.47—48—45

1 óra 30 percig zárulnak:

Buza áprilisra	11.83—84
Buza májusra	11.70—71
Áprilisi rozs	10.33—34
Zab áprilisra	9.81—82
Tengeri 1912 májusra	8.45—46

Budapesti gabonaforgalom.

1911. november 26-tól 1911. november 27-ig.

Erkezett Elszállított

métermássa

Buza	35159	6985
Rozs	3001	2953
Arpa	4958	6862
Zab	17489	5167
Tengeri	4369	200
Liszt	4783	10091
Korpa	—	2987

Ertéktőzsde.

A mai előtőzsde iránya az angol államtitkár beszéde nyomán elég szilárd volt, annál inkább, mert külföldön a külpolitikai helyzet megengedését remélik, amde a belföldi pénzpiac feszültsége nem szűnt meg, ami a tartós javulásnak útjában állott. A vezető piacon a magyar hitelrészvényt forszírozták, mert a beavatottak nézete szerint az ideai osztalék a tavalyinál 2 koronával nagyobb lesz, egyebiránt a Schaumburg-Lippe-féle üzlet mégis csak megkötik. A helyi piacon a bankrészvények keresettek voltak, utóbb az árnyereség javarésze elveszett. A készáru piacon néhány készéérték, néhány bankérték a tegnapihoz drágább áron volt keresett. A zárlat barátságos volt. A déli tőzsde nyugodt, tartott volt. A nemzetközi piacon alig volt változás. A helyi piac csöndes maradt. A készáru piacon változatlan. A járadék-piac csöndes. A valuta és ércváltó változatlan. A zárlat tartott volt.

Az előtőzsde kötötték: Osztrák hitelrészvény 651—652, Magyar hitelrészvény 851—852.25, Jelzálog bankrészvény 495—497, Leszámitoló bankrészvény 580—582, Rimamurányi részvény 674.75—676, Közúti vasutár részvény 829—830.50, Városi vasutár részvény 420.50—421.75, Hazai bankrészvény 313, Magyar bankrészvény 710.50—712.25, Bur-részvény 315.50, Kereskedelmi bankrészvény 4329—4330, Izzó-részvény 340—344, Általános közszénrészvény 853.50—860, Északi közszénrészvény 417—418, Ganz-féle részvény 4312, Felsőmagyarországi részvény 660—663, Magyar villamosági részvény 505, Adria-részvény 538, Atlantika 312.50—313.

A déli tőzsdén kötötték: Osztrák hitelrészvény 651—652, Magyar hitelrészvény 851—851.50, Jelzálog bankrészvény 495—495.50, Leszámitoló bankrészvény 580.50, Közúti vasutár részvény 828.50—829.50, Városi vasutár részvény 420.50, Magyar bankrészvény 710—710.50, Salgótarjáni részvény 678.50, Adria-részvény 539—540.

Az utőtőzsdén a szilárd berlini jegyzések következtében megszilárdult az irány. Az értékek mérsékelte forgalom mellett sorban javultak. Kötötték: Osztrák hitel 651.75—652.25, Magyar hitel 851.75—852.50, Jelzálogbank 796.25, Rimamurányi 675—675.50, Közúti 829.—, Magyar bank 710.50.

Bécsi gabonátőzsde.

Bécs, november 28. (Saját tudósítónktól.)

Sem a hanyatlott amerikai árfolyamok, sem az esős időjárás nem volt képes az irányzatot befolyásolni, a hangulat nyugodt és az árak változatlanok.

Jegyzetett buza: Tiszavidéki 12.40—12.75, bányai 12.55—12.75, új mosoni és győri 11.95—12.20, felsőmagyarországi 11.95—12.20, déliavasuti 11.95—

12.25, alsóausztriai 11.86—12.15. Rozs: Felsőmagyarországi 10.65—10.85, csepeli 10.65—10.80, déliavasuti 10.55—10.70, külföldi magyarországi 10.50—10.70, ausztriai 10.50—10.85. Arpa: Morvaországi 10.80—11.50, felsőmagyarországi 10—10.50, Magyar tenger 10.00—10.25, Cinquantin 10.10—10.40, Magyar zab Válogatott 10.60—10.95, közepes 10.25—10.33.

Bécsi értéktőzsde.

Bécs, november 28. Az előtőzsde irányzata szilárd, a forgalom azonban csakély, csak Laenderbank és cementértékek élénk. Nyugodt irányzattal és szilárd árfolyamokkal nyílt meg a déli tőzsde. Berlinből jelentékenyen magasabb árfolyamokról érkezett hír.

10 óra 45 percig Osztrák hitel 652.— Magyar hitel 850.50, Laenderbank 550.50, Unionbank 624.50, Államvasút 734.50, Déliavasút 111.—, Alpesi 842, Rimamurányi 674.50, Skoda 684.—, Török sorsjegy 243.50, Perlmosi 494.75, Königlizi 383.—.

1 óra 30 percig Osztrák hitel 651.75, Magyar hitel 850.50, Anglobank 325.—, Bankverein 542.50, Laenderbank 550.25, Unionbank 625.50, Államvasút 733.50, Déliavasút 111.—, Dunagőzhajózási 1145.—, Alpesi 842.75, Rimamurányi 675.50, Brüxi közszénbánya 770.50, Török sorsjegy 243.75, Skoda 683.—, Magyar általános közszénbánya 860.—, Dohányrészvény 316.75.

Bécs, november 28. (Magyar értékek zárlata), 4 százalékos arany-járadék 110,85 Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegy —, Magyar hitelbank részvény 849.—, Magyar leszámitoló és váltó részvény 580.—, Rimamurányi 673.50, Magyar cukoripar —, Adria hajózási részvénytársaság —, Magyar koronajáradék 90.60, 4 százalékos magyar földteherm. kötvény —, Magy. nyereim-kölcs. sorsjegy 438.—, Kassa-Oderbergi Vasutársz. —, Magyar jelzálogbank 495.—, Magy. kereskedelmi bank —.

Bécs, november 27. (Osztrák értékek zárlata), 4.2 százalékos papír-járadék 91.80, 4 százalékos osztrák arany járadék 115.75, 1860-as sorsjegy 16,19, Osztrák hitel sorsjegy —, Angol osztrák bankrészvény 324.50, Bécsi Bankverein 542.25 Osztrák-magyar bank 1990.—, Déli vasút 110.15, Dunagőzhajózási r-t. 142.—, Dohány részv. 317.—, Cs. k. arany (vert) 11.37, Német banky. 117.62, Osztr. Lloyd 560.— 4.2 száz. ezüst jár. 91.80 94.75, Osztr. koronajáradék 91.80, 1864-es sorsj. —, Osztrák hitelintézeti részvény 650.75, Union-Band 626.40 Osztrák Laenderbank 547.70, Osztrák-magyar államvasu 732.90, Elbavölgyi vasut —, Alpesi részvény 847.20 20 frankos 19.09, Londoni váltóár 240,45, Lípótkohó 626.— Török sorsjegy 244.25.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, november 28. Zárlat. (Saját tudósítónktól) Zárlatok jegyzetük: 4.2 százalékos papírjára-
— 4 százalékos osztrák aranyjára-
— osztrák hitelrészvény 204.60 Déli vasut 19.60 orosz bankjegyek 216.55, 4 százalékos új orosz kölcsön —, Disconté Commandit 192.10, Dinamitruszt 188.37, Harpeni 191.75 Unifikált török járadék 90.80, 4.2 százalékos ezüst jár 91.70, 4 százalékos magyar aranyjára-
— 99.10, Magya koronajára-
— 90.50, Osztrák-magyar államvasut 157.—, Bécsi váltóár 899.25, Olasz járadék —, Alt. villamosági Edison 262.90, Gelsenkircheni 191.30, Laurakohó 177.90.

Frankfurt, november 28. Zárlat. 4.2% papírjára-
— 4 száz.-os osztr. ar-jár. 93,35 Magy. ar-jár. 93.15 Osztr. hitelint. részv. 204.— Osztrák-magyar államvasut 156.618 Északnyugati vasut —, Bustleh radi vasut —, Londoni váltóár 204,17, Bécsi Bank verein 136.70 Villamos részvény — 3 százalékos magyar aranykölcsön 75.30, 4.2 százalékos ezüstjára-
— 94.95, Osztrák koronajára-
— 91.75, Magyar koronajára-
— 90.55 Osztrák-magyar bank 142.40 Déli vasut részvény 197,18 Elbavölgyi vasut —, Bécsi váltóár 849,10, Párisi váltóár 811,5, Union bankrészv. —.

Hamburg, november 28. (Zárlat.) 4.2 százalékos ezüst járadék 94.40, 1860. sorsjegy 132.—, Déli vasut 19.60 4 százalékos aranyjára-
— 98.20, Osztrák hitelrészvény 204.65 Osztrák-magyar államvasut 157.—, Olasz járadék 190.75, 4 százalékos Magyar aranyjára-
— 93.—.

London, november 28. Angol consol 789.116

Páris, november 28. (Zárlat.) 3 százalékos francia járadék 95.42, Osztr. aranyjára-
— 99.90 Magyar arany járadék 96.93, 5 százalékos bolgár kötvény 1896. évről 512.— 3/4 százalékos Olasz járadék 101.80, Déli vasuti elsőbbségi kötv. 281.—, 5 százalékos marokkói járadék 532.— 4 százalékos 1890. román kölcs. 97.15 4 százalékos amort. románjár. 1905.—, 5 százalékos orosz járadék 104.— 4 es fél százalékos 1909. orosz járadék 102.30 4 százalékos spanyol jár. 94.80 4 százalékos unifikált török jár. 90.52 Török sorsjegy 231.50 Török dohányrészvény 339.—, Osztrák földhitelintézet 1390, Osztrák Laenderbank 593.— Magyar jelzálogbank 526.— Banque de Paris 17.78, Banque Ottomane 684.—, Osztrák-magyar államvasut —, Déli vasut —, Meridionalvasut 613.—, Hartman gépgyár 707.— Rio Tinto 17.87, Suererie d'Égypte 7.5.—, Tula 630.—, Urlikányi község —, Chartered 40.75, De Beers 484.—, East Rand 81.50, Jagerfontein 145.50 Trans. Land Comp. 54.25, Váltó Amsterdamra (rövid) 208.75, Váltó német piacokra (rövid) 123.18, Váltó Bécsre (rövid) 104.63, Váltó Belgiumra (rövid) 318, Olasz arany-váltó rövid 4.16 Váltó Svájcra (rövid) 5.16 Csekk Londonra 25.30, Magánkamatláb 340.

Üzleti tudósítások.

Budapesti szeszjegyzés.

Milyen időre?	Nyera	Finomított
Azonnali és decemberig terjedő szállításra	69.—	76.—
Január—májusra	68.75	75.75
Irányzat: Igen szilárd.		
Bécsi nyersszeszjegyzés	64.—	65.—
Prágai "	61.50	62.—
Lembergi "	59.25	60.—

Buzakorpa.

Finom korpa azonnali szállításra	13.30—13.50
1911. okt.—decz-ro	13.20—13.40
Durva korpa azonnali szállításra	13.40—13.60
1911. okt.—decz-ro	13.40—13.60

Zsiradékok.

Dísznózsir budapesti	157.—157.—
vidéki	—
Szalonna.	
Városi 4 drbos	133.—134.—
3	134.—135.—

Budapesti szurómarhavásár.

November 28. Felhajtott 153 darab első borju (közte 8 rugott). Árjegyzések: Elsőrendű első borjukért 110—120 fillérig, kivételesen 122—132 fillér, középminőségű első borjukért 100—108 fillérig, rugott borjukért 72—90 fillérig kilogrammonként (levonás nélkül). Az irányzat élénk volt, az árak 3—4 fillérrel kilogrammonként emelkedtek.

Kőbányai sertéspiacz.

November 28-án Magyar elsőrendű: Fialat nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 149—150 fillér. Fialat közép (páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban) 156—158 fillér. Magyar szedett: Közép (páronként 240—280 kigr.) 158—164 fillérig. Sertéslétszám: 1911. évi november hó 26. napján volt készlet 24.060 darab, november 27-én felhajtott 64 darab, november 27-én elszállított 204 darab, november 28. napjára maradt készletben 23.922 darab. A hizatt sertésüzlet irányzata lanyha.

Sertéskonzumvásári jelentés.

A székesfővárosi állatvásár és közbéghid igazgatóságától 1911. november 28-án. Előző napi eladatlan maradvány 2819 drb sertés, 200 drb süldő. Mai felhajtás: 857 drb sertés, 134 drb süldő, összesen 3676 drb sertés, 334 drb süldő. Eladott 2031 drb sertés, 3 drb süldő. Mai maradvány 1645 drb sertés, 331 drb süldő. Árjegyzések. Zsirterés: Oreg I. rendű 350 kgr. felül ételsúlylevonással 144—146 fillér. Fialat nehéz 300 kgr. felül ételsúlylevonással 146—150 fillér. Fialat közép 220—300 kgr.-ig ételsúlylevonással 146—152 fillér. Fialat könnyű 120 kgr.-ig ételsúlylevonással 148—154 fillér. Hussertés könnyű 140—300 kgr.-ig ételsúlylevonással 140—148 fillér. Malacz elősúlyban 100 fillér. A vásár irányzata vonatott. Az árak hanyatlottak.

Bécsi sertésvásár.

A mai sertésvásárra 17.111 darabot jelentettek be, melyből a vásár kezdetéig felhajtott 10.500 fiatal és 4501 hizott sertés. Árak: Elsőrendű hizott sertés 128—130, kiváló 131—132, középnehéz 124—127, könnyű hizott sertés 110—122, idős hizott sertés 122—125, galicizni fiatal sertés 74—108, kiváló 102—112, morvaországi fiatal sertés 96—120 fillér kilogrammonként elősúlyban, levonás nélkül.

VIZÁLLÁS.

nov. 28. nov. 27.		nov. 28. nov. 27.	
méter		méter	
tan	Schärding 0.38 0.42	risza	M.-Sziget 0.44 0.57
Duna	Passau 1.26 1.30		Tekeháza 0.79 1.10
	Linz 1.34 1.36		V.-Namény 1.90 1.18
	Bécs 0.27 0.28		Tokaj 1.98 1.25
	Pozsony 1.30 1.19		Tiszafüred 1.18 1.38
	Komárom 0.80 0.59		Szolnok 0.— 0.40
	Budapest 0.34 0.31		Csongrád 0.01 0.65
	Paks 0.41 0.41		Szeged 0.61 0.59
	Mohács 1.54 0.45		T-Becse 0.74 0.60
	Győr 0.78 0.72	Óndova	Hoór 1.10 1.04
	Pancsova 0.92 0.64	Tapolc	Bárfa 0.10 0.10
	Orsova 1.35 0.28	Bodrog	Ladány 1.86 1.86
Morva	Morvafalu 0.58 0.60	Sajó	Zsolca 1.48 1.43
Vág	Zsolca 0.24 0.32	Hernád	H.-Német 0.14 0.17
	Trencsén 0.29 0.33	Serettyő	Margitta 0.07 0.26
	Szered 0.56 0.60		B.-Ujfalu 0.42 0.38
Rába	Szt.-Gothárd 0.26 0.39	Kőrös	Csucska 0.47 0.48
	Sárvár 0.10 0.12		N.-Várád 0.20 0.84
	Győr 1.42 1.34		Belényes 0.28 0.25
Dráva	Vasád 3.98 2.27		Tenke 0.18 0.20
	Zákány 2.14 0.42		Gurabonca 0.58 0.04
	Bács 1.10 1.03		Borosjenő 0.10 0.60
	Keszek 1.68 1.04		Békés 0.82 0.64
Sura	M.-Szerdah. 0.52 0.—	Baros	Gyoma 0.46 0.55
Száva	Zágráb 0.29 0.—		Gy.-Fehérvár 0.10 0.23
	Sziszek 2.— 2.25		Hirapcska 0.32 0.18
	Mitrovicza 4.— 3.49		Arad 1.81 1.34
Szamos	Deés 0.18 0.22		Makó 0.32 0.44
	Szatmár 0.12 0.—	Temes	Logos 0.55 0.40
	Kraszna N.-Majtény 0.— 0.29		K.-Kostály 0.84 0.92
	Latorcza-Munkács 0.40 0.60	Sége	Kiszető 0.78 0.52
	Laborcz Homonna 0.10 0.25		Temesvár 0.80 1.—
Veg	Ferecsény 0.04 0.—		Becskerek 1. 2 1.32

Kivonat a hivatalos lapból.

— November 25. —

Kinevezések. A közös pénzügyminiszter Krajski Kriszian tuzlai kerületi törvényszéki bírósági titkárt törvényszéki bírónak és Putnik Miloslav rogticzi járásbírói adjunktust bírósági titkárra, a külügyek minisztere dr. Breza Róbert fogalmazót a kereskedelmi minisztériumban számfelüli II. osztályu udvari és miniszteri fogalmazóvá, a vallás- és közoktatásügyi miniszter Roleiszek Mátyás ungvári, Krausz Vilmos pozsonyi, Vujsz János cerjesi, Besskó Jenő budapesti II. ker. és Cs. Lázár Ottó miskolci kir. kath. főgimnáziumi tanárokat jelenlegi állomásuk helyén a VIII. fizetési osztály 3. fokozatába, a pénzügyminiszter Reschner Gyula brassói fővármihatali főtisztet a VIII. fizetési osztályba fővámszedővé, Sarkadi Géza győri fővármihatali fővámszedőt a VIII. fizetési osztályba, mindkettőjüket állomáshelyükön való megahagyásuk mellett, Radnóthy József budapesti m. kir. fővármihatali főtisztet a VIII. fizetési osztályba, a budapesti fővármihatali főpénzkezelőjét, Debreczi József pozsonyi m. kir. fővármihatali főtisztet a győri fővármihatalhoz és Szócs Béla brassói fővármihatali főtisztet a jelen állomáshelyén a IX. fizetési osztályba való megahagyásuk mellett fővármihatali ellenőrökké, Gacsári István fiúmei, Tóth Rafael és Roll Mór Oszkár budapesti fővármihatali tiszteket a jelen állomáshelyükön a IX. fizetési osztályba főtisztekké, Opelz Károly, Takács Károly és Noszlopy Elek Elemér budapesti fővármihatali segéd tiszteket ugyanezen fővármihatalhoz a X. fizetési osztályba tisztekké, végül Matherlajn Arzén fiúmei, Susik Zoltán és Névény Károly budapesti fővármihatali gyakornokokat a jelen állomáshelyükön a XI. fizetési osztályba segéd tisztekké, Kárpáti István segélydíjas miniszteri számgyakornokokat a XII. fizetési osztályba ideiglenes minőségű miniszteri számtisztekké, Sárközy Balázs segélydíjas pénzügyi számgyakornokot a dohányjövendeki központi igazgatóság mellé rendelt számvevőségéül, jelen állomáshelyén a XI. fizetési osztályba ideiglenes minőségű pénzügyi számtisztekké, továbbá Bartha Imre és Thiermayer Ferenc budapesti díjtalan pénzügyi számgyakornokokat ideiglenes minőségű segélydíjas pénzügyi számgyakornokokká, Graff Kálmán díjtalan miniszteri számgyakornokot pedig ideiglenes minőségű segélydíjas miniszteri számgyakornokká, az igazságügyminiszter Aehátz Gyula sajtószépetéri és Franciscy Vilmos zsolnai járásbírói irnokokat a vágbesztercei járásbíróshoz teleggönyvezetökké nevezte ki.

Kirendelés. Az igazságügyminiszter dr. Kenedich Fede lptóújvári járásbírói jegyzőt a lptóújvári és dr. Lányi Sándor székellyhidi járásbírói jegyzőt a székellyhidi járásbíróshoz mellé alkalmazottá

ügyészégi megbízottnak állandó helyettesévé rendelte ki.

Névmagyarosítás. Richter József rákoscsabai lakos „Rádai“-ra, kiskoru Mann Herman héti lakos „Molnár“-ra, Bányizs András miskolci lakos, valamint Bányizs Bertalan nevű kiskoru gyermeke család névét „Kiss“-re, Langmár József székesfehérvári lakos „Láng“-ra, kiskoru Stein Aladár osztopányi lakos „Sziklai“-ra, Gross Jenő kassai lakos „Görö“-re, Eggenberger Gyula szatmárnémeti lakos „Barta“-ra, Hrasna Lipót abraháyi lakos „Krasznai“-ra, Richter Móröz budapesti lakos „Radvány“-ra, Hrnesjár Pál gyomai lakos „Fazekas“-ra, kiskoru Gross László és Dező szarvasi lakosok „Galambos“-ra, Weinberger Jenő Jakab sátoraljaúj helyi lakos „Vámos“-ra, Hegelmann József esikdelnei lakos „Jegesi“-re, Firtelmeister János gyimesbüki lakos, valamint Firtelmeister János és István nevű kiskoru gyermekei „Márton“-ra, Fried Miksa ungvári lakos „Földes“-re két átváltoztatást a belügyminiszter megengedte.

Pályázatok. A székszárdi pénzügyigazgatóság nál egy szemlési állásra 2 hét alatt, a rozsahelyi törvényszéknél teleggönyv átalakító díjnoki állásra, a petrozeányi járásbíróshoznál jegyzői állásra 2 hét alatt lehet beadni a pályázatokat. A magyar királyi államvadászat szombathelyi füzetvezetőségéül a következőkre: II. oszt. irodakezelői állás, szertárnoki állás, állomásfelügyelői állás, raktárnoki állás, távírászi állás, 3. kalauzi állás (előbb vonatfékező), II. osztályu pályafelügyelői állás, II. osztályu hivatalozgái állás, II. osztályu nyomdászsegédi állás, II. osztályu nyomdai gépkezelői állás, 2 II. oszt. állomásnálhazói állás, 3 II. oszt. váltókezelői állás, II. oszt. értesítői állás II. oszt. kocsiirdezői állás, II. osztályu lómatyázóitói állás, II. oszt. matrői állás, II. oszt. tűzőri állás, I. vonatfékezői állás, II. oszt. éjjeli őri állás, II. oszt. kocsi állás, II. oszt. kapuőri állás, II. oszt. pályáozri állás, II. oszt. korlátőri állás, II. oszt. sorompőri állás, II. oszt. hidőri állásra január 15-ig lehet pályázni.

Minden nap vegyen magához egy pohárka Dr. Hommel-féle Haematogent, közvetlenül a fő étkezés előtt. Ez által étvágya helyere áll, idegrendszere megerősödik, bágyadsága elmúlik és közérzete a leggyorsabban megjavul. — Óvás! A Dr. Hommel nevet hangsúlyozni kell! —

IDŐJÁRÁS.

Az elmúlt nap időjárásának áttekintése: Hazánkban boros és jobbára ködös az idő. Számtotévv lecsapódás esupán Erdélyben volt. A hőmérséklet, melynek napi ingadozása csekély volt, még tőbbnyire meglaladta a normálist. A maximum 15 C fok volt Fiumében és a minimum —2 C fok Árvaváralján.

Prognózis a következő huszonnégy órára: Az időjárásban lényeges változás nem várható. (Sürgönyprognózis: Változás nem várható. Déli hőmérséklet 5.6 C fok.

Table with columns: Állomás, Légnyomás mm. 760 +, A hőmérséklet Celsius szerinti, Szélirány és erő, Felhőzet, Csapadék mm., Hőmérséklet max. min. Data rows include Budapest, Debrecen, Szeged, etc.

„EGYETÉRTÉS“ politikai napilap. Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MÁTYÁS.

Table titled 'Budapesti értéktőzsde' with columns for various financial categories: Államadósság, Bankok, Takarékpénztárak, Biztosító társaságok, Gőzmalomok, Iparvállalatok, Sorajegyek, Közlekedési vállalatok. Each category lists specific companies and their financial values in Pénz and Áru.

337 szöveggéppel,
24 fekete, négy
színes műmellék-
lettel és két szí-
nes térképpel.

Most jelent meg!

A Műveltség Könyvtára

legújabb kötete:

Magyarország Története

Irta: Marczali Henrik

A tudós szerző e legújabb munkája Magyarországnak nemcsak a külső eseményekben megnyilatkozó története, hanem a magyarság szellemi és lelki fejlődésének tükré is. Feltárja benne mindazokat a nehezen észrevehető rugókat, amelyek egy nép történetének kerekeit mozgatják. Megérteti, hogy nemzeti dicsőségünk és sok nagy szerencsétlenségünk nemcsak véletlenek eredményei, hanem sok tekintetben a magyarság erényeinek és hibáinak következményei. Marczali munkájának ez az őszintesége adja meg annak becsét és sorozza ama művek közé, melyek valóban a népek tanítómesterei.

A teljes mű ára diszkötésben 24 K, ugyanaz két kötetbe kötve 30 K. Kiadta az Athenaeum p.-t. Budapest. Részletfizetésre is megrendelhető minden hazai könyvkereskedésben.

REJTÉLYES ÜGY.

ANGOL REGÉNY.

Irta: BILLY MARSH

Valószínűtlennek tartotta, hogy mistress Treverton állítólagos csalásáról más ne tudott volna, mint komornája, meg ő maga. Huszonkét év lefolyása alatt lehetetlen, hogy legalább egy elvetett szóból más ne tudta volna meg a titkot.

Lehetséges az is, hogy a levelet mistress Treverton önkivületi állapotában iratta a komornával. Azután meg ha mistress Joseph tannskodna is a levél valóságára mellett, a törvény előtt ennek vajmi kevés bizonyító ereje volna, mert lehetetlen kimutatni azt, hogy a levélben említett gyermek és mistress Franckland egy és ugyanaz a személy.

Igy érvelt az ügyvéd, Leonard, miután meghallgatta, elismerését fejezte ki mr. Nixon éleselméjűsége iránt. Aztán kijelentette, hogy ha mistress Joseph vallomása a levél tartalmát megerősíti, ezzel a maga részéről bebizonyítottanak tekinti, hogy nejének erkölcsileg nincs joga a Treverton-örökségre és hogy azt vissza kell adni a jogos örökösnek.

Mr. Nixon látta, hogy megmásíthatatlan elhatározással áll szemben és így okosabbnak látta, hogy rendelkezésére bocsátja magát ügyfelének a dolog elintézésében.

Ezek után megállapodtak abban, hogy milyen kérdéseket fognak mistress Josephhez intézni. Mr. Nixon rögtön megfogalmazott egy nyilatkozatot, amely megerősítette a levélben foglaltak valóságát.

Az ügyvéd azt a tanácsot adta, hogy mistress Joseph aláírását két tanuval hitelesítsék. Ezzel aztán ajánlotta magát, de előbb még egyszer megmondotta, hogy egész ügy-

védi gyakorlata alatt ilyen sajátosságos esete és ilyen makacs ügyfele nem volt.

Egy óra mulva új látogatót jelentettek; József bátya lépett be az ajtón.

Rosemunde, gondtól és nyugtalanságtól éles szeme rögtön észrevette, hogy az öreggel valami nagy változás történt. Arcza sápadt és kimerült volt, járása nem volt már olyan friss, mint mikor először látta Porthgemma Towerben.

Az öreg bocsánatot akart kérni, hogy olyan későn jött, de Rosemunde szavába vágott:

— Tudjuk már, hogy megtalálta hugát — szólt hevesen — de egyebet nem tudunk. Az történt, amitől féltünk? Beteg?

Az öreg szomorúan rázta fejét:

— Mit mondtam önnek, mikor a levelet mutattam? — válaszolt. — Hugom olyan beteg, hogy még az az izenet sem használható neki, amelyet ön olyan szíves volt neki küldeni.

Ez a pár egyszerű szó Rosemunde szívét olyan félelemmel töltötte el, hogy szólni sem tudott. József bátya azonban megértette az aggodalmas pillantást, amelyet rászegzett és a gyors mozdulattal, melylyel a székre mutatott, József bátya leült és rögtön elmondott mindent, amit tudott.

Földije már megérkezése estélyén elmondta, hogy czukrászdája többek között a közelben egy házba könnyű piskótát szállít egy szállásadó asszony számára, kinél valami beteg nő lakik. A szállásadó asszony gyakran járt a czukrászdába és természetesen gyakran említette a nála lakó beteg nőt.

Elmondta, hogy ezt a kétségtelenül tiszteletreméltó hölgyet, aki olyan pontosan fizet, soha semmi barátja vagy ismerőse meg nem látogatja. Azt is említette, hogy mistress Jams név alatt él, holott fehérneműjében Joseph S. név látható.

József bátya rögtön feljegyezte a csodálatos véletlenségből megtudott házszámot és

másnap korán reggel odament. Csakugyan megtalálta hugát, aki betegen feküdt.

Mistress Joseph szörnyen megrémült, mikor odalépett ágyához. Még jobban lesújtotta azonban az öregot, hogy olyan szánalmas állapotban találta hugát, de nem vesztette el bátorságát és reményét, míg el nem mondotta, hogy mit izent mistress Franckland és azt vette észre, hogy ezzel éppen nem éri el azt a hatást, amit várt.

A beteg még izgatottabb, még nyugtalanabb lett. Elhalmozta József bátyát kérdéseivel, mistress Franckland hogyléte felől. Apróra el kellett mondania, hogy mit beszélt vele, minden szót megismételtett, amit József bátya mistress Francklandtól hallott.

Aztán két kérdést intézett József bátyához, amelyet az öreg sohasem értett.

Az első kérdés az volt: Mondott valamit mistress Franckland a titokról?

A másik kérdés pedig az: Nem ejtett-e el mistress Franckland véletlenül egy szót, amiből azt lehetne következtetni, hogy tudja, hol van a mirthus-szoba?

József bátya természetesen egyik kérdésre sem tudott felelni és kénytelen volt megelégedni azzal, hogy megnyugtató, barátságos szavakkal csillapította hugát. Ismételte mistress Franckland izenetét és elmondta, hogy milyen szívesen fogadták Porthgennában.

Ezalatt megérkezett az orvos is a beteghez. Néhány jelentéktelen kérdés után kihívta magával József bátyát és tudatta vele, hogy huga betegsége veszedelmesebb, mint amilyennek látszik. És ezért arra kérte, hogy tartózkodjék minden olyan közléstől, mely a beteget jobban felizgatná. Az orvos észrevette, hogy a beteget valami titokzatos nyugtalanság gyötri, amely napról-napra veszedelmesebbé teszi a betegséget. Csak egy dolog van, ami segíthetne a betegnek: ha meg tudnák szabadítani ettől a nyugtalanságtól.

Ezzel fejezte be József bátya szomorú elbeszélését.

(Folyt. köv.)

SZÍNHÁZAK.

Szerda, 1911. november 29-én.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

A szerelem gyermeke.

Színkép 4 felvonásban. Irtá: Bataille Henry. Fordította: Abrányi Emil.

Személyek:
Rantz, államtitkár Gál Váradi A.
Nelly Rantz Cs. Alszegey I.
Liane Oriand Cs. Alszegey I.
Maurice Odry
Aline D. Ligeti J.
Raymond Horváth
Loredan Hajdu
Myrtille Vizvári M.
Dédé Rajnai
Nathalie K. Demjén M.

Kezdeté 1/8 órákor.

NYISZÍNHÁZ.

Sumurum.

Zenés játék 8 képből. Irtá: Treksa Fejves. Zenejét szerzette: Holländer Viktor.

Személyek:
Sumurum Varsányi I.
Az öreg seik Fenyvesi
Az ifjú seik Stella
Komorna Hegedűsné
Pupus Csontos
Táncosnő Mészáros G.
Nur at Din Tanay
Vén asszony Ferenyzy
Főháremőr Vendrey
Háremhölgyek }
 } Lenkeffy I.
 } Csákt I.
 } Sarkadi
Rabszolgák } Kárpáti
Rabszolnakereskedő Balassa
Vasárfelelőcső Bárdi

Kezdeté 1/8 órákor.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Jancsi és Juliska.

Mese 3 képből. Zenejét szerzette Humperdinck Szövegét írta: Vette Adelaida. Ford. Abrányi Emil.

Személyek:
Andris, seprűkötő Mibályi
Panna, a felesége N. Valent
Jancsi Váradi M.
Juliska Payer M.
Vasorru bába Barts M.

Utána:

A babatündér.

Látványos balle 1 felvonásban. Zenejét szerzette Bayer J. Szövegét írta: Huserleiter és Gaul.

Kezdeté 1/8 órákor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Az apja fia.

Családi komédia 8 felvonásban. Irtá: Dr. Hevesi Sándor.

Személyek:
Jurda Gábor Balla
Jurda Kálmán Sebestyén
Sári R. Gembaszógi
Harmathy Giza T. Halmy M.
Gábor Tarnai
Denes Feri Papp
Müller Ernő Csizsér
Arkossy Fülöp Z. Molnár
Helén Báthory G.
Weiss Manó Huszár
Lóri T. Forrai R.
Taszió, Rezső Albert Féyues A.
Pinczér Pethő

Kezdeté 1/8 órákor.

A nm. vallás és közokt. miniszter elismerő leiratával kintüntetve.

Dr. Batizfalvy I. Z. főváros legelső

FOGORVOSI INTÉZETE

áthelyezve: Károly-körút 10. sz. alá.

Fájós fogak meggyógyítása Szápadlánc nélküli műfogak,
Tartós fogtömések. aranyhídak, koronák,
Fogműszakok (altatásban is). Jól használható fogszorok
elkészítése és behelyezése.

Jótállás mellett mérsékelt szabott áron. Vidékiek felnap alatt megkapják műfogalkat.

Bodnár Antal
szüicsmester
BUDAPEST,
V., Nádor-utca 17.

Ajánlja saját műhelyében készült szüics-és szőrmeárut. Megrendelések és átalkítások a legszolidabb ártért a legújabb divat szerint eszközöltetnek. Téli ruhák molykár elleni megóvásra elfogadtatnak.

ROYAL-ORFEUM
ERZSÉBET-KÖRUT 31
110-22 : TELEFON : 110-22

Ma szerdán,
november 29-én a novemberi fejedelmi attrakciók bucsuja és

A kék róka

50-ik — jubiláris — előadása.

A télikerben Royalcabaret, belépődíj 1 óráig 1 korona, 1 óra után nincs belépődíj. **Kuko Vincze** és zenekara hajnalig muzsikál. Bal Mabille. Keringverseny.

Csütörtökön, november 30-án délután 3/4 órákor az utolsó e havi mérsékelt áru **tejedelmi műsor!!** délutáni családi előadás.

Fővárosi Orfeum

V. Magyarsz. utca 17. sz. Waldmann Imre igazg.

Ma vasárnap két nagy előadás.
Kezdetük 1/4 és 3 órákor.
Mindkét előadásban

LES TROMBETTA

Georg Hartmann

AZ

ADELMANN-CSALAD

Stb. stb. stb.

Jegyelvétel: 10-1 és 2-3 óráig a nappali pénztárnál. A télikerben reggeli 8 óráig **Vörös Elek** cigányzenekara hangversenyez. Telefon 93-36

STEINHARDT MULATO

Rákóczi-ut 63. sz. Telefon 54-23.

Ma és mindennap. Kezdeté 1/8 órákor.
Ujdonság! 11 órákor! Ujdonság!

Papa és társai.

Böhözát. Irták: Glingor és Taussig. Fordította és átdolgozta Steinhardt. 8 órákor.

Náci!

Operett 1 felv. Armin József bohózatát után írta s zenejét összeállította Dybró

STEINHARDT és HUNYADI

25 új kuplékkel és elsőrendű külföldi számok.

Vasár- és ünnepnapokon délután mérsékelt helyáron előadás. Kezdeté fél 4 órákor. — Félél után a remek télikerben **Sarkózi Pista** zenekara, cabaret és tánc. Bélépt-díj nélkül. — Jegyek: d. e. 10-1-ig és d. n. 3-6-ig a mulatóban és egész nap a Hirsch-féle nagy tőzsdében és a Hungaria fürdő pénztáránál kaphatók

HOFFMANN S. és V.
BUDAPEST, V. Zoltán-u. 18.

ADRIA

m. kir. tengerhajózási r.-t. vezérigynöksége.
Helyesbített hajójáratjegyzék.
1911. december havában a következő gőzösök indulnak

FIUMBÓL:

Hova	Gőzös neve	Kelet
New-York	Carpathia	2
Liverpool	Veria	1-10
Hamburg**)	Austria	1-10
London	Deak	1-10
Newyork	Caronia	9
Pernambuco, Bahia, Rio de Janeiro, Santos*)	Balaton	13
Rotterdam, Antwerpen*)	Kálmán Királ	5-15
London, Hull	Livorno	5-15
Hamburg**)	Bagdad	5-15
Liverpool**)	Algerian	10-20
Newyork	Ivernia	20
Hamburg**)	Rhodos	15-25
Liverpool	Pavia	21-31
London, Hull	Clio	21-31
Hamburg**)	Loebos	21-31
Cartagena, Passages, Bordeaux*)	Baross	21-31
Lissabon, Leixoes, Rouen*)	Kolozsvár	21-31
Glasgow*)	Szeged	21-31
Tunis, Algier, Gibraltar, Tanger, Oran*)	Matlekovits	21-31

A *)-gal megjelölt viszonylatokban a gőzös Triestet is érinti.
A **)gal megjelölt kikötők érintésétől az igazgatóság eltekint, ha a gőzös elindulása előtt 8 nappal elegendő rakomány nem jelentenek be.

Honnau	Hova	Gőzös neve	Kelet
London, Hull	Fiume	Clio	IX/25—XI/6
Liverpool	"	Phrygia	1-10
Hamburg**)	"	Loebos	1-10
Liverpool**)	"	Fiaminian	5-15
London, Hull	"	Ebro	5-15
Rouen	Triest-Fiume	Báthori	5-15
Glasgow	"	Duna	5-15
Bordeaux	"	Szent István	5-15
Liverpool	Fiume	Brescia	10-20
London	"	Buda II.	10-20
Lissabon, Leixoes	"	Jókai	10-20
Gibraltar, Tanger, Oran, Algier	Triest-Fiume	Matlekovits	10-20
Bremen	Fiume	Szél Kálmán	10-20
Grimby	"	Báthori	10-20
Rouen	Triest-Fiume	Stefania	10-20
Santos, Rio de Janeiro	Fiume-Triest	Tibor	15-25
Hamburg**)	Fiume	Byzanz	15-25
Liverpool**)	"	Fabian	21-31
London, Hull	"	Volturno	21-31
Hamburg**)	"	Kypros	21-31
Liverpool	"	Arad	21-31
Rotterdam, Antwerpen	"	Buda II.	21-31
Glasgow	Triest-Fiume	Nagy Lajos	21-31
Liverpool	Fiume	Caria	21-31
Santos, Rio de Janeiro	Fiume-Triest	B. Kemény	XII/25—I/6

Középtengeri szolgálat.
A) Fiume—spanyolországi vonal.
Fiuméből: Mátyás Király 2., Szent László 9., Rákóczy 16., Andrassy 23., Lederer Sándor 30.
Valenciából: Lederer Sándor 6., Kassa 16., Mátyás Király 20., Szent László 27.
B) Fiume—marselle-i vonal.
Fiuméből: Tisza**) 6., Adria 13., Szapáry**) 20., Árpád 27.
Marselleből: Andrassy**) 6., Árpád 13., Tisza**) 20.
Adria 27.
A **)gal megjelölt gőzösök Nizzát nem érintik.

"Altwater"
Gessler
Budapest

BUTOR

kézpénzért és részletre
Nem kell banknál törleszteni és semmiféle kamat nem számítatik. Háló, ebéd, uri és szalonberendezések, óriási választék, egyszerű és modern kivitelben.

FUCHS BODOG butornagykereskedő

Budapest VII. Erzsébet-körút 32. Árjegyzék ingyen.

Bank és Pénzváltó r.-t.

Budapest, V. ker., Tükör-utca 3. szám.

Lakásberendezési vállalata

V., Nádor-utca 4. sz. (Mérleg-u. sarok.)

Állandó butorkiállítás.

Kaphatók szebbnél-szebb kivitelben teljes lakberendezések, butorok, keleti szőnyegek, festmények, francia és bronz-dísz tárgyak, csillárok kényelmes fizetési feltételek mellett.

Óriási választék! Mérsékelt árak!
Lelkismeretes kiszolgálás!

Rézágy 32 frt

Acélsodronnyágyvétel vaskerettel 5.50
Osszesen a vaságy matracoztatással 8.75

Az itt bemutatott vaságy sodronnyal és rézdiszítéssel bármely színre emaillezve 16 frt. Mindennemű vas- és rézbutort legolcsóbban szállít

NÉMETH

fémbutorgyára,
V., Koháry-u. 19a.

BENEDEK ELEK KIS KÖNYVTÁRA

a legjobb és legolcsóbb ifjúsági könyvek gyűjteménye

Egy-egy szám kötve 60 fillér

Uj sorozat!

137-138. Rosegger Péter. Petike. Elbeszélések. Fordította Kőrösi Henrik.

139. Magyar Győző. A fehérhollasok hőse. Történet a szabadságharcból.

140. Zsoldos László. A muskátli és egyéb történetek.

141-142. Benedek Elek. A félkezű óriás. Garai Ákos rajzaival.

143. Szívós Béla. Vidám állattörténetek.

144. Benedek Elek. Apró mesék.

145. Sárány István. Persenczky vitéz kalandjai. Történet Mátyás király korából.

Megrendelhetők:

LAMPÉL R. könyvkereskedése

(Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál
Budapest, VI., Andrassy-út 21. sz.
és minden könyvkereskedésben

SZÍNHÁZAK.

Szerda, 1911. november 29-én.

VÁRSZÍNHÁZ

Liliomfi.

Eredeti vigjáték 3 szakaszban
Irtá: Szilvay Ede. Zenéjét szer-
zezte: Szerdahelyi.

Személyek:

Szilvay	Kovács M.
Camilla	Nagy I.
Mariska	V. Molnár R.
Liliomfi	Dezso
Szellemfi	Rózsahegy
Kányai	Gabányi
Erzsi	Faulay
Gyuri	Mészáros
Schwartz	Abonyi
Adólf	Szöke

Kezdeté 7 órakor.

ROYAL-ORFEUM
VII. Erzsébet-körút 31.
Telefon 110-22.

Ma este 8 órakor

a novemberi fejedelmi mű-
sor bucsuja.

Götte, a világhírű oszdamajom
és unokahuga Singha. Cook
arról 2 Rotherts a legjobb
amerikai táncszám. 4 English
Rings angol szépségek. Tohin
Maá és a szent csunguzok
kinak boszorkánymesterek. La
Maze Trio excentrikusok. —
Dufia pofon (A paraszt nász-
éjszakája). Möröz Zsigmond
új darabja. Erdel-lak (Cu peu
d'ideal) a párisi Grand Guignol
szenzációs darabja. K. Solti
Hermitt új Zerkowitz és
Weiner dalokkal. Jenny Lillian
The girl in the waves. Anny
Ferrera Deutsche Disense. —
Viragh Jenő mint Bloch az
apas. A lelk róka, Zerkowitz
nagykerü operette. The von
Sylt. La serenata és a többi
új attrakció.

A téli kertben Royal-Cabaret
Belépődíj 1 óráig 1 korona,
1 óra után nincs belépődíj.
Kukó Vincze és zenekara.
Bal-mabille. Keringő verseny.
Tánc hajnalig. A legvidámabb
budapesti hely.

Csütörtökön, november 30-án d. n.
8 1/2 órakor az utolsó e havi
mérsékelt áru délutáni előadás:
fejedelmi műsor.

OMNIA

A legújabb legnagyobb és legdisz-
táltabb mozgóképpalotja. Bejárat:
József-körút 31. sz. Telefon 120-40

A jó lelkű mostoha, színmű
Az indiánusnő előzetes
dráma. A legújabb tripo-
lizi események.
Kezdeté délután 8 órakor, vasár-
nap délután 4 órakor.

Fővárosi Városligeti Színház

Lengyel menyecske.

Operette 3 felvonásban.
Szövegét írták Csász és Okom-
kovszky. Zenéjét szerette: Jean
Gilbert. Magyar színpod affal-
mazta: Faragó Jenő

Személyek:

Madarász	Szöregy
Gabriella	Veszpréminé
Ily	Szöllősy R.
Hakuba Vilmos	Fekete
Márga	Kéry Klára
Sofinszky Kázmér	Szabolcs
Mortuska	Radó N.
Souska	Körmendy L.
Annuska	Ótvös J.
Petruska	Mányoki L.
Fodor János	Szalay
Minka	Helgay O.

Kezdeté 1/2 8 órakor.

KIRÁLY SZÍNHÁZ.

Leányvásár.

Operette 3 felvonásban. Irták:
Martos Ferencz és Brody Miksa.
Zenéjét szerette: Jacobi Victor.

Személyek:

Harrison	Boross
Harrisoné	Erdői B.
Lucy, leánya	Petrás S.
Rottenberg gróf	Latabár
Fritz, fia	Rátkai
Miries Tom	Király
Korcsmáros	Kovács
Hajóskapitány	Krasznai
Bessl, szobaleány	Fedák S.
Sam, pincér	Csiszer

Kezdeté 1/2 8 órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

Razzia.

Irtá: Székely Vladimír és Tabori
Kornél.

Kezdeté 1/2 8 órakor.

APOLLO-PROJEKTORF

Végszínház-utca 1-3.
Telefon 68-39.

Mozgófénykép-újság (heti aktu-
alitások riportszerű bemutatása)
Az érelyes papucshős (komédia)
Roma zsarnoka (történelmi drá-
ma.) A szabószámla (komédia.)
A zerelem hatalma színmű
2 felvonásban. Irtá: Fred Jörg-
sen. A Nordisk Films Compag-
nie legújabb szenzációja.
Az első előadás hétköznapokon
d. n. 1/2 8 órakor, vasár- és
ünnapokon 4 órakor kezdődik

JAVOL

HAJÁT
NÖVESZT

**Évek óta bevált legjobb hajápoló
és óvoszer hajbetegségek ellen.**

Javol, hajápoláshoz, zsirtalan vagy zsirtartalmu
összetételben, palackonként — a mely hosszú ideig
elegendő — 4 korona. Kapható gyógyszerárakban,
drogneriákban, finom illatszer- és fodrász üzletekben.

Javol fejmosó por csomagja 30 fillér. Teljesen
ártalmatlan. Nagyon kiadós.

Vezérképviselő: **MAXIMILIAN FESSLER,**
WIEN, III/2, Hintere Zollamtsstrasse Nr. 3.

BRISTOL-SZÁLLÓ

Legmodernebb berendezés
Fényes társalgótermek
Naponta tea hangverseny

DUNAPART-BUDAPEST

Surányi

szalonczukorka

és karácsonyfa-diszczukorka

1 kg. 4 K., 2 kg. 7 K., 4 kg. 12 K.,
utánvétel mellett bérmentve.

Finom friss teasütemény is kapható.

Surányi cukorkagyár

Nagy-Surány Nyitra megye.

FOLIES CAPRICE

Téli helyiségei Révay-utca 18. szám.
Igazgató: Keleti Henrik. Főrendező: Rott Sándor.
Telefon: 14-22. Előadás kezdete 1/2 9 órakor.

Ma! Ma!

ALTE SÜNDEEN.

Bohózat 1 felvonásban. Irtá: HIRSCHFELD LAJOS.

Továbbá:

Dick and Dorothy Trio.

A KAPU ALATT

és a többi fényes műsor.

Jegyek elővételben kaphatók: Folies Caprice Révay-utca 18.
d. n. 9-11-ig és d. n. 3-6-ig. Niszon nagytársaság Andrassy-
ut 19. és Sopronyi nagytársaság Rákóczi-ut 1. 12 óra után
az 1-5 emeleti „Casino de Parisban” teljesen új műsor a
világ legelső tánc-attrakciónak felleptével.

Deli Café Restaurant Corso

Délután
Quartett
zene

Elsőrangú Esti cigányzene

Színház után friss vacsora

4 korona Souper

Polgári
árak!

Separék kisebb és nagyobb
bál helyiségek, házonkívüli
megrendeléseket, úgy mint
eddig, a legpontosabban esz-
közöltetnek.

Dell

Uj kiadásban jelent meg!

JULES VERNE

A FÖLD FELFEDEZÉSE

Magyarra fordította és függelékkel ellátta

BRÓZIK KÁROLY dr.

Második kiadás. Négy kötet.

I-II kötet: A híresebb utazók története a leg-
régibb időktől a XVIII századig. Képekkel.

III-IV. kötet: A XVIII század híres hajósai.
Képekkel.

Ára egy-egy kötetnek 4 K, vászonba kötve 5 K 60 f.

Kiadja a FRANKLIN-TÁRSULAT.

Megrendelhetők:

LAMPEL R. könyvkereskedése

(Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál

Budapest, VI. ker., Andrassy-út 21. szám.

és minden könyvkereskedésben.

SZÉN, KOKSZ nagyban és kicsinyben

SALAMON JAKAB és T^A cégnél Budapest,

V., Erzsébet-tér 5. szám.

TELEFONSZÁMOK:
73-96, 73-97, 73-98, 73-99.

TELEFONSZÁMOK:
73-96, 73-97, 73-98, 73-99

Heti műsor:

November hó	Nemzeti Színház	Magy. Kir. Operaház	Várszínház	Népopera	Vigszínház	Magyar Színház	Király Színház	Fővárosi Városligeti Színház	Uránia	Hang-versenyek
30 Csütörtök	Cox és Box A csók	Pillangó-kisasszony	--	--	Papa	Az apja fia	Leányvásár	Lengyel menyecske	Razzia	Brüsszeli vonós Royal (M)
1 Péntek	Julius Caesar	Carmen	--	--	Sumurun	Sárga lilom	Leányvásár	Lengyel menyecske	Razzia	Mélszner L. Royal (M)
2 Szombat	A szerelem gyermeke	Tannhauser	Alfonz ur, Barátságból.	--	Papa	Az apja fia	Leányvásár	Lengyel menyecske	Az ország színművészeti akadémiája előadása.	Turul férfiar. Régi kép. (R)
3 Vasárnap	Délután: Este:	Előzetes harangok A szerelem gyermeke	Aida	--	Taiton	A Princez	A kis gróf	Ártatlan Zeuzsi	Lengyel menyecske	Szimfonikusok Zenepalota (zp)

+ MAGYAR ORVOSI MŰSZERTÁR +

BUDAPEST, VII. KERÜLET, RÁKÓCZI-UT 32. SZÁM, A RÓKUS-KÓRHÁZZAL SZEMBEN.

saját érdekében felhívja az összes sérülteket, hogy az összes kulturálmokban szabadalmazott, különösen páratlan ezülszerűségű kicsorélhető nyomlappal ellátott **MULTIFORME sérvkötőkről** prospektust kérjenek. Ezen

Sérvkötő a legmesszebbmenő ígé- **Műláb** a lehető leg- **Műkéz** a legizlésebb **Műfüző** nyeknek is megfelel jobk kivitelben kiállításban

Támgépek, egyenestartók, haskötők, gummiharisnyák stb. mérték szerint jótállás mellett készülnek.

Hygienikus különlegességek! + Képes árjegyzéket kb. 1000 ábrával, ingyen, bérmentve és diszkrétan küldünk.

A NAGY CZIPŐÁRUHÁZ

Rákóczi-ut 44. sz. (Népszínházzal szemben ▲▲▲▲)

november hóban teljesen megszűnik.

Titkos betegségek,

hugycsőfolyás, hugycsőszűkületek, alfesti sebek, bujakór (syphilis), ideg- és bőrbetegségek, elgyengült férfierő (impotenzia) bármily női nemibajok, fehérfolyás stb. alapos, gyors és gyökerező gyógyítására ajánljuk bevált gyógy módjánál fogva

Dr. GARAI

hirnemes szakorvosi rendelő-intézetét
BUDAPEST, Andrásy-ut 28. l. em.

Rendelés hétköznap: 10-4 óráig és este 7-8-ig. Feltűnés nélkül eredményes gyógyítás levélileg is. Kivánatra gyógyszeréről gondoskodva lesz. - Levélre azonnal válaszol.

Hirdetések felvételnek e lap kiadóhivatalában.

Mindennemű férfi és női

NEMI BETEGSÉGEK

! **ugyszintén vér-, bőr-, idegbajok, bujakór (syphilis) és férfigyengeség (impotenzia) alapos gyógyítására legjobban ajánljuk!** !

Dr. KAJDACSÝ

rendelő intézetét

BUDAPEST, VIII., József-körut 2. sz.

Rendel. 10 órától 4-ig és este 7-8-ig. Levél útján is biztos gyógyulást találunk azok, kik személyesen meg nem jelenhetnek vagy távol a fővárostól laknak. Gyógyszerek utasításra kívánatra küldetnek.

Gazdasszonyok és gazdák

ha sok tojást akarnak hozassanak,

Vajda-féle tojóport.

Biztos és eredménydus hatás. Doboz 1 K. Uradalmak részére 1 kg. 10 K franco szállítással. - Szétküldi:

Főhercegi udvari gyógyszertár

Aicsut.

Uj Styria kötőgépek

részletfizetésre

Fogl József Lajos

Budapest, VIII., József-körut 42.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Ezen specialista legjobban ajánlható szerlelt gazdag tapasztalatai alapján, melyeket a kórház hugyszervi és bujakóros osztályán való működése alatt számos éven át szerzett.

DR. FABINYI

specialista nemi bajokban emeritált kórházi orvos

gyökeresen és rövid idő alatt gyógyít a rendszer foglalkozás megzavarása nélkül mindennemű

nemi betegséget

(hugycsőfolyást, sebeket, syphilist és onfertó-zésből támadt idegbajokat.)

Meglepő az eredmény férfiui gyengeségnél (impotenzia) még öregebb egyéneknek is.

Biztos siker folytán a honorárium utólag is fizethető. Levélre díjtalanul válasz. Kivánatra gyógyszerek. Rendelés délelőtti 9-3 ig. és este 6-7-ig.

Budapest, Rákóczi-ut 8/A. szám.

(Ajánlók a Pannónia szállóval szemben.)
Lépcsőházi bejárat. Külön városbúák.

▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲

Illusztrált korrajz a párisi kommunéről!

RÁKOSI VIKTOR

A PÁRISI GYUJTOGATÓK

(A kommun története)

Regényes korrajz

Ára fűzve 6 korona, vászonkötésben 8 korona.

Kapható

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál Budapest, Andrásy-ut 21 és minden könyvkereskedésben.

Dr. Kapitány Kálmán

atlkönyvei:

As osztrák császárság. 31 térképpel és 6 városi tervrajzzal. Kötve 6 K

Bécs. Bécs város tervrajzával 80 t

Karlsbad. Három térképpel 80 t

Merán és Arco. Két térképpel 80 t

Kaphatók:

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál Budapest, VI. ker. Andrásy-ut 21. sz. és minden könyvkereskedésben.

Szenzációs találmány.

Szabadalmazva: 3956. sz. a

Törv. védve. 141. sz. a

ANTICOL.

Páratlan hatású szer a lovak kóllika betegségének megszüntetésére. Ezen Anticol szerrel az 1. sz. huszárezrednél két éven folytatott kísérletek teljesen beigazolták, hogy ennél jobb szer nem létezik a kóllika gyors és biztos megszüntetésére, mert minden esetben már egy adag után is a baj teljesen megszűnt.

Egy doboz (mely 2 Anticol adagot tartalmaz) ára 4 korona; négy adag 8 korona, hat adag 12 korona.

Megrendelhető a feltalálónál:

„ANTICOL“-laboratórium

Mayer Ignác kir. főállatorvosnál Brassó.

Kaiser und Königl. Husaren-Regiment Kaiser Nr. 1.

Alulírott, a Mayer Ignác kerületi m. kir. állami állatorvos ur által lovak kóllikás megbetegedése ellen feltalált és összedíltott gyógyszert úgy a saját, mint az ezred lovainál meglepő gyogyeredménynyel használtam, ugyan azért azt gyors és biztos hatásdnál, valamint alakjánál és könnyen kezelhetőségénél fogva mindenkinek melegen ajánlom.

Brassó, 1896. április hó 21-én.

(P. H.)

Ellismervény.

Littke, Oberst s. k.

Jelzálogkölcsonöket

földbirtokokra, budapesti és vidéki házakra I. és II. helyre a becsérték 80 százalékáig

Előzetes költségek nélkül

Magyar Közvetítő Bank Részvénytársaság

Budapest, Teréz-körut 46. szám. Telefon: 144-68.

Parcellázásra

alkalmas ingatlanokat keresünk megvételre és iparvállalatok finanszírozását elvállaljuk. - Levélbeni megke esésekre felvilágosítással díjmentesen szolgálunk. ☺☺☺☺☺☺☺☺

E hirdetés rovatban minden szó egyszerű beiktatása közönséges...

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovatban minden szó egyszerű beiktatása közönséges...

Pénzszekrények, okmányszekrények, használták és újak, rendkívül olcsó áron kaphatók...

Sok száz

vagyonos hölgy óhajt férjhez menni. Keresztény hajadon 200.000 marka, káth. özvegy 80.000 korona...

Házasság közvetítés legszigorúbb titoktartás mellett. Férjhezmenendő urhölgyek előjegyzve a legkülönbözőbb hozomány...

Akar Ön szellemes lenni? Akarja, hogy kellemes társalgónak tartsák? Akar a társaságban tekintélyhez jutni? Olvassa el a 'Társalgás Művészete'...

Pénzszekrényeket tűz- és betörésmenéseket ajánl Budapesti Pénzszekrénygyár. Mintaraktár V., Széchenyi-utca 7. Gyár IX., Rákóczi-utca 4. szám.

Asztalosok

új jövedelmi forrását leíró képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küld a 'Kezelet' szerkesztősége...

Huratos

bántalmik hatásos és kellemes gyógyszer a Réthy-féle cukorka, melyet pemetefülből készít Réthy Béla gyógyszerész Békéscsabán.

Butorhitel

legújabb rendszer szerint. Azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy mindenféle butorokat készpénzárak mellett, meghatározott időre, részletre eladhatunk...

Réthy-név látható a valódi pemetefü cukorka minden egyes darabkáján.

Veres afonya

befőtt, 5 kilós postakosár 9 korona. Felkai konzervgyár, Barta József Felka.

Juniperus

(nemes borovicska) 4 literes tartályban 11 korona bérmentve. Csemegekonzervekről árjegyzéket ingyen. Felkai konzervgyár, Barta József, Felka.

Rizike

gomba, válogatott, 5 kilós hordókban, ezetben K 8.-, sósleiben kor. 7.-. Barta József konzervgyára Felka (Szepesmegye). 29319

Temetkezési

vállalkozók, intézetek, egyetemek, társulatok részére képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küld a Budapesti Ravatalgyár Részv.-társ. Nagymező-u. 46.

Koporsó asztalosok részére mindennemű koporsók díszítései, összes temetkezési cikkek képes árjegyzéket kívánatra ingyen küldi a Budapesti Ravatalgyár Részvénvtárs. Nagymező-utca E. 46. sz.

Zálogcédulákat

veszek. Elzálogosított briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 koronáig költségmentesen kiváltak és teljes értékűt kifizettem.

Singer Jakob ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. sz. Izabella-utca sarkán.

A világhírű 'THE ROYAL'

Grammofonokat minden recsegés vagy utózáj nélkül mesés tisztá hanggal, szigorúan az eredeti, nagyban gyári árakon és minden árfelemelés nélkül havi 6-10 kor. részletfizetésre szállítjuk a vidékre is. Piacéle. Grammofonok 20 kor.-tól feljebb.

Láng Jakab és Fia

grammofon-ékszerkereskedők, Budapest, József-körút 41. Fióküzletek VIII., Baross-tér 4. Buda, II., Margit-körút 6. sz. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Soványosság

Az egyedüli eredménytől kísért háziaszer a dr. William Hartley tanár amerikai erőtáp-pora. Soványak tartós, szép feltettestidomokat nyerne. — Hölgyek remek keblet. Hat hét alatt 20 kiló gyarapodásért jótállást. Vérszegénység, gyengeség, idegesség ellen és gyomorhajosoknak nélkülözhetetlen tápszer. Kintünetve: Chicago, Berlin, London, Hamburgban. Köszönő levelek minden országból. Dobozonként 1 forint 10 kr. Használati utasítással. Főraktár Balázs Mór E. Budapest, VII., István-ut 11. II/1. Telefon 156-80.

Pályázatok.

Több száz pályázatot mindenféle szakmából közül az Országos Pályázati Közlöny mai száma. Ingyen mutatóványozám. IX., Üllői-ut 55. (ezelőtt József-körút 38.)

Kézimunka

hímzésekhez, butorhoz függönyökhöz, lakásberendezéshez, zsinórok, rojtok, bojtok, képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küldi: Budapesti Paszománygyár, Nagymező-utca 46. szám.

Saját gyártmányú fűrdőkák 14 kor.-tól feljebb; fűthető kádak 50 kor.-tól feljebb. Elváltak mindenféle kutszavatták és hazi vízvezeték-berendezéseket legolcsóbb áron. LEFKOVICS ADOLF Budapest, VII., Wessely-ut. 51/E. Telefon 118-46. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Zálogcédulát,

briliánsot, gyöngyöt, ékszert, aranyat, ezüstöt és régiséget veszek. Alt-Wien porcellánt, régi bronz csonttárgyakat, szobrokat és olajfestményeket veszek Kertész ékszerész és régiségkereskedő, Király-utca 85. Telefon 95-45 Meghívásra jövök

Parlament

gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíró iskola. Gépirás és magyar-német levelezés-oktatás. A teljes kiképzés díja havi 10 kor. Kereskedelmi akadémiai tanárok által oktatott szaktantárgyak. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület miniszteri jóváhagyással szervezett tanfolyama, nyilvánosságú joggal. Alapította Markovics Iván 1863-ban. Biztos állás-közvetítés. — Közérvényű egyesületi oklevelek. Nyitva szept. 1-től jul. 1-ig. Havonként új tanfolyamok. Tájékoztatót küld a Gabelsberger szakiskola. (Csak Hegedűs Sándor-u. 7., saját épületben: előbb a szemközti Liszt Ferenc-tér 10.) Címre vigyázzunk! — Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája írógépcégektől s más hirdető-sünyektől utánzó újabb tanfolyamoktól független. — Telefon 64-68.

Öreg

hamis fogakat, zálogcédulákat bármiről, butorokat és mindenféle tárgyakat vesz Wischogrod Jakab, Akácfa-utca 45. I. 5. Levelezőlapra jövök.

Ha szép akar lenni

ILLÉS-féle LILJOM tejkrém és szappant használjon, mely Párisban a közegészségügyi kiállításán a nagy aranyéremmel lett kitüntetve, 2 korona beküldéssel franko szállítja az 'Aranykereszt' győgytár Szabátka.

30 koronáért

készülnek saját műhelyemben mérték után remek szabásban, finom kivitelben divatos férföltönyök vagy felöltők finom szövetekből László Sándor férjiszabómester, Budapest Erzsébet körút 1. sz., I. em. Vidékre postátominták bérmentve, helyben szabószomat kívánatra hához küldöm. 08592

Ajtók, Ablakok,

vasredőnyök, használtak és újak, bármily méretben és alakban, igen olcsón kaphatók

Wiener A. utódánál

BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 123. Telefon: 62-80. Alapítva 1886-ban

Singer varrógépek

Kerekpárok, grammofonok, hanglemezek legolcsóbban kaphatók

Haban József

Budapest, Almássy-tér 14. javításokat olcsón készít. Képes árjegyzéket ingyen küld

Magyar harzi kanári-tenyésztés Debrecenben.

Ki a madár dalát meg tudja érteni és annak énekét föl tudja becsulni, kanári tenyésztésben keresse az illetékes tiszteljen megemmel rendelmenyével. Minden, mit egy madár előadni képes, legyen az légy, mely hang, avagy oszopó érces. Ami csak madárban kívánóan jó, tenyésztésben minden feltételű. A rendelt madarast mielőtt elküldöm, tudásról előbb magam meggyőződésem és ha hibás hang, vagy rosszul énekel, nem létezik nálam, hogy én azt küldjem el. A tisztelt rendelés nyugodt lehet tehát, hogyha nálam rendel, tudom nem szenvedni kárt. A lakás legkedvesebb dísz a szépen éneklő kanári madár. Kanári madarakért eddig sok pénzt adunk a kulföldnek. Ma már nincs szükség erre, mert a szakszerű vezetést alást álló Agoston magyar harzi kanári-tenyésztő telep Debrecen Morgó-utca 9. sz., grónyöröken fuvalozó, nemes fajú kanári madarast szállít darabonként 7, 8, 10 és 12 forintért. Tenyésztésre alkalmas remek szép nőstények darabját 2 forintért. A szállítást a legnagyobb hidegben is gondosan csomagolva, szavatosság mellett történik. Árjegyzék és Apolló utasítás ingyen. Számos elismert és közszókrat birtokában. A legnagyobb tenyésztőtelep és széküldési intézet.

Készpénzért

vagy hitelképes egyéneknek kedvező feltételek mellett szállítok teljes lakberendezéseket vagy egyes darabokat és biztosíthatom, hogy ilyen

olcsón

sehol nem kap modern háló, ebédő, uri és szalon szobákat stb. Győzdjön meg, tekintse meg szívesen raktárakat, itt jutányos

vehet

a leggyorsabbtól a legdúsabb kivitelig minden fajta

BUTORT

Nagy Imre lakberendezési vállalkozó üzög BUDAPEST, Váci-körút 9. szám (Bejárat Szercezen-utca 1., I. em.) Árjegyzék ingyen. Album 1 K.

10%-kal olcsóbb,

mint bárhol, legolcsóbb, legjobb és legnagyobb butorruház, 320 szobabutor a leggyorsabbtól a legfinomabb kivitelig választékra készen áll jótállás mellett Varga Mihály és Társa, Kristóf-ter 8., I. em.

Vajat,

szirt teljesen pótól főzéshez, sütéshez kitünő szagtalan, szopora, kóser kókuszzsírom. Öt kilós postadoboz franco 7.50 korona. Kokuszvaj 8 korona. Klein Sándor Wien, Friedlgasse 45. szám.

Pénzt

akar Ön azonnal butorra, zongorára, varrógépekre, kerékpárokra és mindenemű kereskedelmi árukra, akkor forduljon bizalommal csak a régi Tauber céghez, Baross-tér 17. sz. Telefon: 149-90. 29387

BÉRCZI-VITRAGE

60/85 cm. nagy borsotillre Point-Lace szalag mintájú rúdrudat és gyűrűkkel darabja 1 kor. 50 fill.

Bérczi D. Sándor

BUDAPEST Főüzlet: Dossow-utca 5. szám. — Fióküzlet: VIII., Üllői-ut 4. szám

BUTOR

30% megtakarítás! Régi Butorszalon Budapest, Ferenciek-tere 3 telemelet. Vétel és eladás használt és új polgári, nrasági lakberendezéseknek, mahagoni és palisander butorok, uri szobák, angol börgarnitúrok és teljesen berendezett mintaszobák, keleti szönyegek, csillárok. Telefon 82-13. 28598

A legrégibb magyar gyermekkönyv

FLÓRI KÖNYVE Itta BEZERÉDY AMÁLIA. Huszadik kiadás.

FLÓRI KÖNYVE

Itta BEZERÉDY AMÁLIA. Huszadik kiadás. A Flóri Könyve 1840-ben jelent meg először, azóta nemzedékről-nemzedékre megőrizte kedveltségét; nagyanyáink, anyáink, magunk, a gyermekeink egyformán szeretik okor kis verskőit, kedves játékaikat, szép képeit. A huszadik kiadás — mellőzve közben készült átdolgozást — az eredeti Flóri Könyvet állítja vissza ugy, a hogy négy nemzedék óta szerette mindenki. Ára fűve 1 K, kötve 2 K. Kiadja a Franklin-Társulat. Kapható LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fia) r.-t.-nál Budapest, Andrassy-ut 21. és minden könyvkereskedésben.

Gyorsíró és gyorsíró

A Gyakorló Gyorsíró Társaság szaktanfolyamai lényegesen meggyorsított modern hygienikus új helyiségekben (Andrassy-ut 12.) tartatnak. Legtöbbször kiképzés gépirás-magyar- és német gyorsírásban. — Gabelsberger-Markovits rendszer. Beiratkozás naponként. Tan-díj igen mérsékelt. Díjmentes tantárgyak: magyar-német helyesírás, 'Kartothek' amerikai könyvtelvéli és nyilvántartási rendszer, összeadó- és számológépek kezelése. Párhuzamosan esti tanfolyamokat is tartunk. Végzett növendékeinket díjtalanul állásba juttatjuk Glogowski és Társa, (Remington) Budapest, VI., Andrassy-ut 12. szám.

Sonka-pác

szepességi, 1 adag 1 sonkára utasítással 1 korona. 12 adag 5 korona. Felkai konzervgyár, Barta József Felka.

Kárpitos nyergesek

részére mindennemű kellekek képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küldi a Budapesti Paszománygyár Részvénvtárs. Nagymező-utca E. 46. sz.

Szabók részére

mindennemű zsinór, gomb és szabó-kellék képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küldi a Budapesti Paszománygyár Részvénvtárs. Nagymező-utca E. 46. sz.

Mi a kongregáció?

Kongregációk lényege, szervezete és célja. Nagy nyolczadrét 72 lap. Bérmentes küldéssel 80 fillér. Temming Sexualis élet és a férfivilág. Nékam egyetemi tanár előszavával 128 lap. Bérmentes küldéssel 80 fillér. Megrendelhetők Németh József könyvkereskedőnél Budapest, Fehérvári-ut 15.

Technikum Mittweida.

Ingyen: A. Holzt, tanár. Magasabb technikai tanítást elektro- és gépészmérnökök, technikusok és művezetők kiképzésére. Gazdagon felszerelt elektro-techn. és gépjárató laboratorikumok. Gyári tanuló műhelyek. 3610 hallgató a 36. lektórák évben. Program stb. díjtalanul a titkárság által.

Soha nem létezett

rendkívül kedvező fizetési feltételek mellett szállítunk helyben és vidékre teljes lakberendezéseket, valamint egyes butordarabokat részletfizetésre. Modern lakberendezési vállalat: Budapest, IV. ker., Gerlőczy-utca 7. sz. D iszes butor-almam 1 kor.